

**MEZUNİYET ÖNCESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ ULUSAL
ÇEKİRDEK EĞİTİM
PROGRAMI-2024**

DUÇEP-2024

ÖNSÖZ

Eğitim, bir toplumun geleceğini güvence altına alan en önemli güçtür. Özellikle sağlık alanında bilgi ve teknolojinin yenilenmesi çok hızlıdır. Mezun bir diş hekiminin asgari bilgi ve beceri düzeyi ulusal bazda tanımlanmadığı zaman; her diş hekimliği fakültesi kendi olanaklarını ve akademik kadrosunun görüşlerini temel alan bir sürece yönelmektedir. Bu durumda, ülkemizdeki diş hekimliği fakültelerinden mezun olan diş hekimlerinin bilgi ve beceri düzeyleri arasında büyük farklılıklar oluşmakta ve ayrıca ulusal eğitim içeriğinin diğer ülkelerinkine karşılaştırılması da zorlaşmaktadır. Bu gerekçelerle, eğitim kurumlarında ulusal düzeyde çekirdek eğitim programlarının oluşturulması bir gerekliliktir.

Ülkemizde diş hekimliği fakültelerinin beş yıllık eğitim programlarını, Türkiye Yükseköğretim Temel Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ile uyumlu olacak şekilde hazırlaması ve ulusal standartları sağlayabilmesi gerekmektedir.

DUÇEP dokümanı yaşayan bir belgedir. Bilgi, yöntem, teknolojik gelişmeler ve ülkemizdeki diş hekimliği fakültelerinin gelişen alt yapısına bağlı olarak, düzenli şekilde güncellenmesi gerekmekte ve güncellenmektedir.

Diş hekimliği fakültelerinin DUÇEP'i ilk defa uygulamasına bağlı olarak sürecin uzun olması ve en önemlisi de Mart 2020'den beri normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen COVID-19 küresel salgını nedeniyle; DUÇEP-2016 güncelleme çalışmaları ve onay süreci ancak tamamlanabilmiştir.

Günümüzde çekirdek eğitim programları farklı yöntemler ile hazırlanabilmektedir. Örneğin bazı ülkelerde diş hekimliği uygulamaları için 1, 2 veya 3 farklı düzey tanımlanmıştır. İçerdikleri yetkinlik sayısı ve düzeyleri bire bir aynı değildir. Sonuç olarak, uluslararası kabul edilmiş olan tek bir format bulunmamaktadır. DUÇEP- 2016 ve güncellenmiş sürümü olan DUÇEP-2024, Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık eğitimi için hazırlanmış olan çekirdek eğitim programları ve Tıp ve Eczacılık Fakülteleri için hazırlanmış olan mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programları ile aynı yöntemi izlemektedir. Özellikle "Diş Hekimliği Lisansüstü Programları" ile "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitim Programı" düzeylerinin karşılaştırılabilir olması açısından, aynı yöntemin kullanılması uygun görülmüştür. DUÇEP'te 4 düzey kullanılmaktadır.

DUÇEP-2016'nın hazırlanması sürecinde olduğu gibi, DUÇEP-2024 dokümanı hazırlanırken de tüm paydaşlarla iletişim kurulmuş ve geri bildirimler titizlikle incelenerek uygunluklarına göre DUÇEP-2024 metnine yansıtılmıştır. DUÇEP-2024 dokümanının daha kolay anlaşılabilmesi amacıyla, yeni açıklamalar ile birlikte örnekler eklenmiş ve "Belirtiler ve Bulgular", "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar" ile "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)" Listeleri son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenerek detaylandırılmıştır.

Bir çekirdek eğitim programı kısıtlama içermez. Temel amacı asgari düzeyleri belirlemektir. Bunu belirlerken, tüm ülkedeki eğitim kurumlarında var olan eğitim olanaklarını göz önüne alması ve gerçekçi olması zorunludur. Bunu kısıtlayan tek şey eğitim ortamının koşullarıdır. Eğitim olanakları fazla olan diş hekimliği fakültelerinin düzeyleri yükselmesi, istenen ve beklenen bir durumdur. Örneğin, Avrupa Diş Hekimliği Eğitimi Derneği (ADEE) tarafından hazırlanmış olan çekirdek eğitim programında ve DUÇEP'te dental implant uygulama düzeyi bilgi seviyesindedir. Simülasyonlarda veya hasta üzerinde her öğrencisine implant yaptırma olanağı bulunan fakülteler, bu yetkinliği uygun düzeye yükseltebilir.

Çekirdek eğitim programlarının hazırlanma amacı, anlatılması gereken konuları veya ders saatlerini belirlemek değildir. Bunlar fakültelerin görevidir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlanmış olan diş hekimliği çekirdek eğitim programı tüm ekleri ile toplam 4 sayfadır. Yüz yetmiş üç (173) sayfa olacak şekilde (giriş kısmı öncesi sayfalarla birlikte) yayımlanmış olan DUÇEP-2024 dokümanı temel alınarak; tüm diş hekimliği fakültelerinin kendi olanaklarına ve eğitim programlarının öncelik ve özelliklerine göre ders programlarını ve genişletilmiş eğitim programlarını (GEP) hazırlamaları hedeflenmektedir. Çekirdek eğitim programlarının eğitimde akreditasyon standartlarının önemli bir parçası olması nedeniyle, diş hekimliği fakültelerinin eğitim programlarının DUÇEP'e uygunluğunu sağlaması önemlidir.

Diş hekimliği eğitiminin, teorik ve uygulamalı dersleri içeren kompleks bir eğitim yapısına sahip olması, eğitim programının çıktılarını değerlendirmeyi güçleştirmektedir. Mevcut eğitimini sürdüren diş hekimliği fakültelerinde eğitim programlarının güncellenmesi, yeni açılan fakültelerde ise eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi kapsamında; DUÇEP-2024 dokümanının ışık

tutmasını ve bir kılavuz olmasını dileriz. Geri bildirimlerin sürekliliğinin sağlanması ile DUÇEP'in geliştirilme ve güncellenme çalışmalarının sürdürülmesinin önemini ve gereğini de tekrar belirtmek isteriz.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
TABLolar LİSTESİ	viiviii
1. GİRİŞ.....	1
2. DUÇEP'in Amacı, Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri	5
2.1. DUÇEP'in Amacı.....	5
2.2. DUÇEP'in Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri	6
2.3. DUÇEP Ne Değildir?	7
3. DUÇEP TANIMLARI.....	8
3.1. Ulusal Çekirdek Eğitim Programı	8
3.2. Fakülte Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP).....	8
3.3. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi	8
3.4. Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi	9
3.5. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi	9
3.6. Belirtiler ve Bulgular Listesi.....	9
3.7. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi	9
3.8. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri	10
3.9. Belirtiler / Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar / Durumlar Eşleştirme Tablosu	10
3.10. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi	10
3.11. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri	11
3.12. DUÇEP ve Yeterlilikler Çerçevesi İlişkisi	11
3.13. DUÇEP ve Akreditasyon İlişkisi	12
4. DUÇEP BİLEŞENLERİ	13
4.1. Mezun (Program) Yeterlilikleri	13
4.2. Belirtiler ve Bulgular Tablosu	17
4.3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Tablosu	21
4.4. Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirmesi	37
4.5. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Tablosu	85
5. DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİNİN EĞİTİM İÇERİĞİNİN OLUŞTURULMASI ..	97
5.1. Eğitimin Temel Bileşenleri	97
5.2. Diş Hekimliği Eğitiminde Sosyal ve Beşeri, Temel Tıp ve Klinik Bilimlerinin Yeri ve Önemi ..	97

6. DUÇEP'İN PAYDAŞLAR TARAFINDAN KULLANIMI	100
7. DIŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİM YÖNTEMLERİ	102
8. DIŞ HEKİMLİĞİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ	104
9. DIŞ HEKİMLİĞİ PROGRAMI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ.....	108
10. DUÇEP'İN DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİ TARAFINDAN UYGULANMASI..	110
10.1. DUÇEP Yeterlilik Alanları	110
10.2. DUÇEP'in Uygulanmasının Tanımı.....	110
10.3. DUÇEP'in Uygulanma Aşamaları	111
10.4. DUÇEP'in Doğru Uygulandığının Sağlaması	113
11. MEVCUT DERS KONULARINI DUÇEP YETERLİLİKLERİNE DÖNÜŞTÜRME ALGORİTMASI.....	122
11.1. DUÇEP'te Kullanılan Konu Başlıklarının Açıklamaları	122
11.2. DUÇEP'te Kullanılan Konu Başlıklarının Dönüştürülmesi Basamakları.....	125
12. DIŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN GÜNCEL TERİMLER.....	127
13. DUÇEP'İN UYGULANMASI SÜRECİNDE SIK SORULAN SORULAR VE YANITLARI	128
14. DUÇEP-2016 VE DUÇEP-2024'ÜN KARŞILAŞTIRILMASI.....	133
14.1. DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesi Değişiklikleri	135
14.2. DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi Değişiklikleri	138
14.3. DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Değişiklikleri	152
EKLER.....	162
EK-1. "Belirtiler ve Bulgular Listesi" Örnek Belirtke Tablosu.....	162
EK-2. "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Örnek Belirtke Tablosu.....	164
EK-3. "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi" Örnek Belirtke Tablosu.....	169
EK-4. "DY Kodu" Örnek Belirtke Tablosu.....	171
EK-5. Örnek Kavram Haritası: Periodontitisin Etiyolojisi.....	173

KISALTMALAR LİSTESİ

ADEA	American Dental Education Association (Amerikan Diş Hekimliği Eğitimi Derneği)
ADEE	Association for Dental Education in Europe (Avrupa Diş Hekimliği Eğitimi Derneği)
AKTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)
ÇEP	Çekirdek Eğitim Programı
DDK	Diş Hekimliği Dekanları Konseyi
DDK-EAK	Diş Hekimliği Dekanları Konseyi Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu
DUÇEP	Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı
DUS	Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavı
GEP	Genişletilmiş Eğitim Programı
ÖÇ	Öğrenim Çıktıları
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PY	Program Yeterlilikleri
TDB	Türk Dişhekimleri Birliği
TUKMOS	Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi
TYYÇ	Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Belirtiler ve Bulgular Listesi Kod Tanımı ve Açıklaması.....	17
Tablo 2.	Belirtiler ve Bulgular Listesi Öğrenme Düzeyleri (AT: Ayırıcı Tanı, R: Rehabilitasyon).....	17
Tablo 3.	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme (Performans) Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamaları	21
Tablo 4.	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi	26
Tablo 5.	“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” Eşleştirme Tablosu	40
Tablo 6.	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Kod Tanım ve Açıklamaları	85
Tablo 7.	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi	86
Tablo 8.	Diş Hekimliği Mezun (Program) Yeterlilikleri ve Ders Öğrenim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi Örneği	114
Tablo 9.	Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Teknik Yeterlilikler ve Konu Matrisi Örneği.....	121
Tablo 10.	DUÇEP 2016-2024 Karşılaştırma Tablosu.....	133
Tablo 11.	DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde “İsim Değişikliği Yapılan Maddeler”	135
Tablo 12.	DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde “Yer Almayan veya Birleştirilen Maddeler”	136
Tablo 13.	DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”	137
Tablo 14.	DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde “İsim Değişikliği Yapılan Maddeler”	139
Tablo 15.	DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde “Yer Almayan Maddeler”	140
Tablo 16.	DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”	143
Tablo 17.	DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi “Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler”	148
Tablo 18.	DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde “İsim ve/veya Bölüm Değişikliği Yapılan Maddeler”	152
Tablo 19.	DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde “Yer Almayan Maddeler”	156
Tablo 20.	DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”	158
Tablo 21.	DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi “Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler”	160

1. GİRİŞ

Eğitim, bir toplumun geleceğini güvence altına alan en önemli güçtür. Özellikle sağlık alanında bilgi ve teknolojinin yenilenmesi çok hızlıdır. Mezun bir dış hekiminin asgari bilgi ve beceri düzeyi ulusal bazda tanımlanmadığı zaman; her dış hekimliği fakültesi kendi olanaklarını ve akademik kadrosunun görüşlerini temel alan bir sürece yönelmektedir. Bu durumda, ülkemizdeki dış hekimliği fakültelerinden mezun olan dış hekimlerinin bilgi ve beceri düzeyleri arasında büyük farklılıklar oluşmakta ve ayrıca ulusal eğitim içeriğinin diğer ülkelerinkine karşılaştırılması da zorlaşmaktadır. Bu gerekçelerle, eğitim kurumlarında ulusal düzeyde çekirdek eğitim programlarının oluşturulması bir gerekliliktir.

Ülkemizde dış hekimliği fakültelerinin beş yıllık eğitim programlarını, Türkiye Yükseköğretim Temel Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ile uyumlu olacak şekilde hazırlaması ve ulusal standartları sağlayabilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde ilk bilimsel dış hekimliği eğitimine 22 Kasım 1908'de başlanmıştır. Ancak dünyadaki gelişmelerin ışığında, asgari standartların belirlenmesine 2000'li yıllara gelindiğinde gereksinim duyulmuştur.

DUÇEP-2016, 22.06.2016 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında uygun bulunarak; Dış Hekimliği Fakültesi bulunan üniversitelere ve ilgili Birimlere gönderilmiştir.

DUÇEP-2016'nın yürürlüğe girmesi ile tüm dış hekimliği fakültelerinde Genişletilmiş Eğitim Programlarının (GEP) hazırlanabilmesinin de önü açılmıştır.

Başlangıçta, DUÇEP-2016'nın paydaşlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda her iki yılda bir güncellenmesi planlanmıştır. Fakat, fakültelerin DUÇEP'i ilk defa uygulamasına bağlı olarak sürecin uzun olması ve en önemlisi de **Mart 2020'den beri tüm normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen "COVID-19" küresel salgını** nedeniyle; "DUÇEP-2016" güncelleme çalışmaları ve onay süreci ancak tamamlanabilmiştir.

Bir çekirdek eğitim programı kısıtlama içermez. Temel amacı asgari düzeyleri belirlemektir. Bunu belirlerken, tüm ülkedeki eğitim kurumlarında var olan eğitim olanaklarını göz önüne alması ve gerçekçi olması zorunludur. Bunu kısıtlayan tek

şey eğitim ortamının koşullarıdır. Eğitim olanakları fazla olan dış hekimliği fakültelerinin düzeyleri yükseltmesi beklenmektedir. Örneğin, ADEE tarafından hazırlanmış olan çekirdek eğitim programında ve DUÇEP'te dental implant uygulama düzeyi bilgi seviyesindedir. Simülatörlerde veya hasta üzerinde her öğrencisine implant yaptırma olanağı bulunan fakülteler, bu yetkinliği uygun düzeye yükseltebilir.

Çekirdek eğitim programlarının hazırlanma amacı, anlatılması gereken konuları veya ders saatlerini belirlemek değildir. Bunlar fakültelerin görevidir.

Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlanmış olan dış hekimliği çekirdek eğitim programı tüm ekleri ile toplam 4 sayfadır. Yüz yetmiş üç (173) sayfa olacak şekilde (giriş kısmı öncesi sayfalarla birlikte) yayımlanmış olan DUÇEP-2024 dokümanı temel alınarak; tüm dış hekimliği fakültelerinin kendi olanaklarına ve eğitim programlarının öncelik ve özelliklerine göre ders programlarını ve genişletilmiş eğitim programlarını (GEP) hazırlamaları hedeflenmektedir. Çekirdek eğitim programlarının eğitimde akreditasyon standartlarının önemli bir parçası olması nedeniyle, dış hekimliği fakültelerinin eğitim programlarının DUÇEP'e uygunluğunu sağlaması önemlidir.

Dış hekimliği eğitiminin, teorik ve uygulamalı dersleri içeren kompleks bir eğitim yapısına sahip olması, eğitim programının çıktılarını değerlendirmeyi güçleştirmektedir. Mevcut eğitimini sürdüren dış hekimliği fakültelerinde eğitim programlarının güncellenmesi, yeni açılan fakültelerde ise eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi sürecinde; DUÇEP-2024 dokümanının bir kılavuz olması amaçlanmıştır.

DUÇEP-2016'nın hazırlanması sürecinde olduğu gibi, "DUÇEP-2024" dokümanı hazırlanırken de tüm paydaşlarla iletişim kurulmuş ve geri bildirimleri istenmiştir. Önceki dönemde ve DDK 21. Olağan Toplantısında alınan karar sonrasında dış hekimliği fakülteleri, dış hekimliği bilimsel dernekleri ve Türk Dışhekimleri Birliği (TDB)'den gelen tüm geri bildirimler titizlikle incelenmiş ve uygunluklarına göre DUÇEP-2024 metnine yansıtılmıştır. Ayrıca dış hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA, ADEE raporları ve temel kaynak kitapları ve güncel literatürler yeniden incelenmiştir.

Günümüzde çekirdek eğitim programları farklı yöntemler ile hazırlanabilmektedir. Örneğin bazı ülkelerde dış hekimliği uygulamaları için 1, 2 veya 3 farklı düzey tanımlanmıştır. İçerdikleri yetkinlik sayısı ve düzeyleri bire bir aynı değildir. Sonuç olarak, uluslararası kabul edilmiş olan tek bir format bulunmamaktadır.

DUÇEP-2016 ve güncellenmiş sürümü olan DUÇEP-2024 dokümanında, “Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” Listelerinde Öğrenme Düzeyleri harf kodlamasıyla; “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” Listesindeki Öğrenme Düzeyleri rakam kodlamasıyla verilmiştir.

DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2024’te “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri” için 4 düzey kullanılmıştır. Ülkemiz Tıp ve Eczacılık Fakültelerinin mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programları ile Tıp ve Dış Hekimliği Uzmanlık çekirdek eğitim programlarında da günümüzde aynı düzeyler kullanılmaktadır. Bu sayede, mezuniyet öncesi dış hekimliği çekirdek eğitim programının, dış hekimliği lisansüstü eğitim programlarına temel oluşturmasına ve programların yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılabilir olmasına olanak sağlanmıştır. Düzeyler daha detaylı tanımlandığı için ADEA ve ADEE üyesi ülkelerin dış hekimliği programları ile de karşılaştırılabilmektedir.

DUÇEP-2024 dokümanında “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri” için yeni bir “DY” kodu tanımlanmış ve tüm kodların tanımları örnekler verilerek ayrıntılı olarak açıklanmıştır. “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri” kod tanımları da daha ayrıntılı olarak açıklanarak güncellenmiştir.

DUÇEP-2024’te “Belirtiler ve Bulgular”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” ve “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” Listeleri, DDK-EAK’ın yoğun çalışmalarıyla son bilimsel gelişmeler ve paydaşlardan gelen öneriler doğrultusunda güncellenerek detaylandırılmış ve bunlara ilişkin örnek belirtke tabloları hazırlanmış; “Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirme Tablosu” zenginleştirilmiş; DUÇEP’in dış hekimliği fakülteleri tarafından uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla “DUÇEP’in Dış Hekimliği Fakülteleri Tarafından Uygulanması” başlıklı yeni bir bölüm oluşturularak izlenecek basamaklar detaylandırılmış ve “Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması” hazırlanarak eklenmiştir.

Paydaşlardan gelen son geri bildirimler doğrultusunda; DUÇEP-2024'ün daha kolay kullanılabilmesi ve daha net anlaşılabilmesi amacıyla; DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2024'ün Karşılaştırılması" bölümü belgenin son kısmına alınmış ve karşılaştırma tabloları açıklamalar yapılarak şekilsel açıdan yeniden düzenlenmiştir.

DUÇEP dokümanı yaşayan bir belgedir. Bilgi, yöntem, teknolojik gelişmeler ve ülkemizdeki diş hekimliği fakültelerinin gelişen alt yapısına bağlı olarak, düzenli şekilde güncellenmesi gerekmekte ve güncellenmektedir.

DDK Eğitim ve Araştırma Alt Kurulunun uzun soluklu, yoğun ve özverili çalışmaları ve Diş Hekimliği Dekanları Konseyi üyelerinin, Diş Hekimliği Fakültelerinin öğretim üyelerinin, Diş Hekimliği Bilimsel Derneklerinin, ve Türk Dişhekimleri Birliğinin çok değerli katkıları ve destekleri ile hazırlanan **Güncellenmiş sürüm "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı- 2024 (DUÇEP-2024)"**ün ülkemizdeki tüm diş hekimliği fakültesi öğrencileri ve öğretim üyeleri için hayırlı olmasını dileriz.

2. DUÇEP'İN AMACI, YAKLAŞIMI, HEDEFLERİ VE İLKELERİ

2.1. DUÇEP'in Amacı

Uluslararası diş hekimliği eğitimi ilke ve yaklaşımları da dikkate alınarak, diş hekimliği eğitimi ile ilgili esasların ulusal ölçekte belirlendiği genel bir çerçevenin oluşturulması ve bu sayede ülkemizdeki tüm diş hekimliği fakültelerinde yürütülen mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitim programlarında belirli bir standartın sağlanması amaçlanmıştır.

Buna ek olarak; uluslararası kabul gören asgari yetkinliklerin karşılanması ile gerek yurt içi, gerekse yurt dışı öğrenci değişim programlarını desteklemek ve tüm dünyada kabul görececek yetkinlikte diş hekimi yetiştirilmesine zemin hazırlamak mümkün olacaktır.

2.2. DUÇEP'in Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri

DUÇEP süreci ile birlikte benimsenen yaklaşımlar, hedefler ve ilkeler şunlardır:

1. Çekirdek eğitim programı belirlenirken eğitim çıktılarına ve probleme dayalı yaklaşımın benimsenmesi,
2. DUÇEP'in tüm bileşenlerinin "biyo-psiko-sosyal" yaklaşım doğrultusunda öğretilmesi,
3. Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitiminin, eğitim çıktılarına dayalı bir yaklaşım çerçevesinde tasarlanması ve hayata geçirilmesi; bu bağlamda ilk olarak diş hekimliği fakültesi mezununun yeterliliklerinin saptanarak, tüm eğitim sürecinin belirlenen bu yeterlilikler çerçevesi doğrultusunda yürütülmesi,
4. Temel diş hekimliği uygulamalarının öğrenme düzeyleri ile birlikte belirlenmesi,
5. Diş hekimliği fakültelerinde, eğitim programlarının DUÇEP doğrultusunda yapılandırılması ve uygulamaya geçilmesi; bu çerçevede diş hekimliği fakültelerinin:
  - a. Mezun (Program) yeterliliklerini tanımlamaları ve kendi GEP'lerini oluşturmaları,

- b. Temel bilimler konularının, klinik uygulamalar ile entegrasyonunu sağlamaları,
- c. Tüm teorik ve uygulamalı eğitim programını DUÇEP'i tümüyle kapsayacak şekilde yeniden düzenlemeleri,
- d. Fakültelerin öğrenci değerlendirme süreçlerini gözden geçirmeleri ve geliştirmeleri beklenmektedir.

6. DUÇEP ve GEP; eğitim programının asgari ve dolayısıyla zorunlu olan kısımlarını kapsamaktadır. GEP'in en az %70'i; DUÇEP'in tamamını kapsayacak şekilde, tüm öğrencilerin aldığı **zorunlu derslerden** oluşmalıdır. Geriye kalan kısmının (en fazla %30) ise, fakültenin eğitim-öğretim politikalarına uygun olarak hazırlanan program çıktıları, paydaş önerileri ve öğrenci beklentileri doğrultusunda planlanan alan içi ve dışı seçmeli / zorunlu derslerden oluşacak şekilde geliştirilmesi beklenmektedir.

"Bologna sürecinde" tüm eğitim-öğretim programındaki AKTS kredisi toplamının en az %25'inin seçmeli derslerden oluşturulması önerilmektedir. Fakültelerden gelen geri bildirimler değerlendirilirken; %25 seçmeli ders oranının DUÇEP'in bir gereği olarak algılandığı görülmüş ve DUÇEP-2016 dokümanında seçmeli derslerin hesaplanmasına ilişkin verilen örnek; DUÇEP-2024 dokümanından kaldırılmış ve fakültelerin kendi değerlendirmelerine bırakılmıştır.

- 7. Fakültelerin GEP'lerinde var olan ve diğer fakültelerden farklı program yeterlilikleri ile mezun dış hekimlerine yeni yeterlilik kazandırmak ve mevcut yeterlilik düzeyini geliştirmek üzere sertifika programları açmaları önerilmektedir.
- 8. Dış Hekimliğinde lisansüstü eğitim programlarına öğrenci seçimi ve yerleştirilmesi gibi ulusal ölçekli planlama ve uygulamaların, DUÇEP esas alınarak yapılması ve bu işlemlerin DUÇEP'te belirlenen niteliklerin ve standartların düşürülmesine neden olmayacak şekilde uygulanması gerekmektedir.

9. Yetkinliklerin, tüm disiplinlerin entegrasyonunu ve birlikte çalışmasını desteklemesi hedeflenmiştir.

2.3. DUÇEP Ne Değildir?

DUÇEP diş hekimliği fakültelerinin kendi eğitim programlarını geliştirirken **esas alacakları bir çerçeve programdır**. Ancak genel olarak kullandığımız anlamıyla bir eğitim programı değildir. Bu nedenle ders listesi, konu listesi veya dersin hedefleri ve içerikleri gibi ayrıntılı bilgileri içermez. **Program ulusal yeterliliklere dayanır. “Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” arasındaki ilişkiyi tanımlar ve “Temel Diş Hekimliği Uygulamalarını (Mesleki Uygulamaları)” belirler.**

DUÇEP dokümanı ile ülkemizdeki diş hekimliği fakülteleri için ortak bir eğitim programı oluşturmak değil; diş hekimliği fakültelerinin kendi eğitim programlarını hazırlarken rehber alacakları genel bir çerçeve sunmak hedeflenmiştir. Ancak, “Ulusal Çerçeve Eğitim Programı” yerine, daha önceki çalışmalar ile Tıp ve Eczacılık Fakültelerinde de kullanılmış olduğu gibi “Ulusal Çekirdek Eğitim Programı” şeklinde isimlendirilmesi uygun bulunmuştur.

3. DUÇEP TANIMLARI

3.1. Ulusal Çekirdek Eğitim Programı

“Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı” ülkemizde uygulanması gereken *Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitiminin*, ulusal ölçekte çerçevesini çizen ve temel dayanaklarını sıralayan ana programdır.

DUÇEP’in dört temel dayanağı vardır. Bunlar:

1. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi
2. Belirtiler ve Bulgular Listesi
3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi
4. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi

3.2. Fakülte Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP)

Ülkemizdeki her diş hekimliği fakültesinin DUÇEP çerçevesinde hazırlaması gereken mezuniyet öncesi GEP’i; eğitim yaklaşımı ve ilkelerinden eğitim yeterliliklerine, öğrenme içeriğinden öğrenme ve değerlendirme yöntemlerine, uygulama sürecinden program değerlendirme sürecine kadar bütün boyutlarıyla kendi fakültesinde uyguladığı diş hekimliği eğitiminin, ana yapısı ve bileşenlerini, dayandığı temel ilke, yaklaşım ve yöntemlerini içeren esaslar, yollar ve yöntemler bütünüdür. GEP’in en az %70’i DUÇEP’in tamamını içermelidir.

3.3. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi ise, ulusal düzeyde bir eğitim sistemindeki yeterlilikleri ve bunların birbirleriyle ilişkilerini açıklar. Diğer bir deyişle, Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen yeterliliklerin belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu sistem aracılığıyla, yükseköğretimde tüm yeterlilikler ve diğer öğrenme kazanımları açıklanabilir ve tutarlı bir şekilde birbiri ile ilişkilendirilebilir (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)).

3.4. Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

“Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi” ulusal sağlık alan yeterliliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Tanım olarak, “Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi” diş hekimliği fakültesinden mezun olan bir diş hekiminin sahip olması gereken yeterlilikleri göstermektedir. Diş hekimliği fakülteleri mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitim yeterliliklerini tanımlarken ulusal yeterlilikleri esas alır.

3.5. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi

Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitiminin sonunda programdan yeni mezun olan bir diş hekiminin nitelikli ağız ve diş sağlığı hizmeti sunabilmesi, karşılaştığı ağız ve diş hastalıklarını etkin bir şekilde anlayabilmesi, değerlendirebilmesi ve yönetebilmesi, ağız ve diş sağlığı alanında üstlendiği görevleri nitelikli bir şekilde yapabilmesi için gereken bilgi, beceri ve/veya değerlerin sonunda **ulaşacağı mesleki özelliklerin bütünüdür. “Mezun (Program) Yeterlilikleri”;** yeni mezun bir diş hekiminin **“Ne” yapacağını değil, “Nasıl” yapacağını ifadesidir.**

3.6. Belirtiler ve Bulgular Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin klinik ortamlarda ve diğer ortamlarda (okul vb.) karşı karşıya olduğu ve belirli düzeylerde yönetmesi gereken **“ilk karşılaşma durumlarını”** içerir. Bu listede birden fazla hastalık veya durum nedeniyle ortaya çıkabilen belirtiler ve bulgular bulunmaktadır (**Bkz. Tablo 2**). **Yeni mezun bir diş hekiminin, bu listede bulunan belirtiler ve bulguların nedeni olan hastalıkları / durumları belirleyebilmesi ve ayırıcı tanısını yapabilmesi beklenmektedir.**

Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer alan hastalık veya durumların öğrenme düzeyleri için **Ayırıcı Tanı “AT”** ve **Rehabilitasyon “R”** kodları kullanılmıştır. Bu kodların tanımı ve açıklaması **Tablo 1**'de verilmiştir.

3.7. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin, kendisine başvuran hastanın belirtilerini / bulgularını ve karşı karşıya olduğu durumları değerlendirdikten sonra **tanısını / ön tanısını koyduğu, tedavisini yaptığı veya yönlendirdiği hastalıkları veya klinik problemleri** içerir.

3.8. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri

Yeni mezun bir diş hekiminin klinik problem karşısında sergilemesi gereken performansı, diğer bir deyişle **bu işlemi öğrenmenin asgari düzeyini** belirtir. Asgari düzey, her bir hastalık / klinik problem ve girişimsel işlem için ayrı ayrı belirlenir.

Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde Öğrenme Düzeyleri için kullanılan **Acil Tedavi “A”, Ön Tanı “ÖnT”, Tanı “T”, Tanı ve Tedavi “TT”, Koruyucu Dişhekimliği Uygulamaları “K”, Rehabilitasyon Uygulamaları “R” ve Diş Hekimliği Yaklaşımı “DY”** kodlarının tanımı ve açıklaması **Tablo 3**'te verilmiştir.

Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi **Tablo 4**'te verilmiştir.

3.9. Belirtiler / Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar / Durumlar Eşleştirme Tablosu

“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” eşleştirilirken; **bir hastalıkta diş hekimine hangi 2-3 ana belirti ile gelindiği ve bir belirtide ilk aklı gelen 3-4 hastalığın hangisi olduğu sorularına yanıt aranmıştır**. Bu eşleştirme listesinde amaç, ayırıcı tanı listesi oluşturmak değildir. Eşleştirme tablosu (**Bkz. Tablo 5**); derslerin ve sınavların içeriği oluşturulurken bir rehber olarak kullanılabilir.

3.10. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin, **belirli düzeylerde yapması, yönetmesi gereken temel diş hekimliği uygulamalarını** içerir. Temel diş hekimliği uygulamaları aşağıdaki başlıklar altında toplanmıştır:

- A- Öykü Alma
- B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene
- C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler
- D- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim
- E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler

- F-** Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar
- G-** Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları
- H-** Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları
- İ-** Adli ve/veya Psikososyal Durum Uygulamaları
- J-** Profesyonellik ve Liderlik

DUÇEP-2016'da Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde "Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler" başlığı altında verilen radyografi ve ileri görüntülemeye ilişkin maddeler; **DUÇEP-2024 dokümanında yeni bir başlık** açılarak "**Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler**" altına alınmış ve "**Profesyonellik ve Liderlik**" ismiyle yeni bir başlık eklenmiştir.

3.11. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri

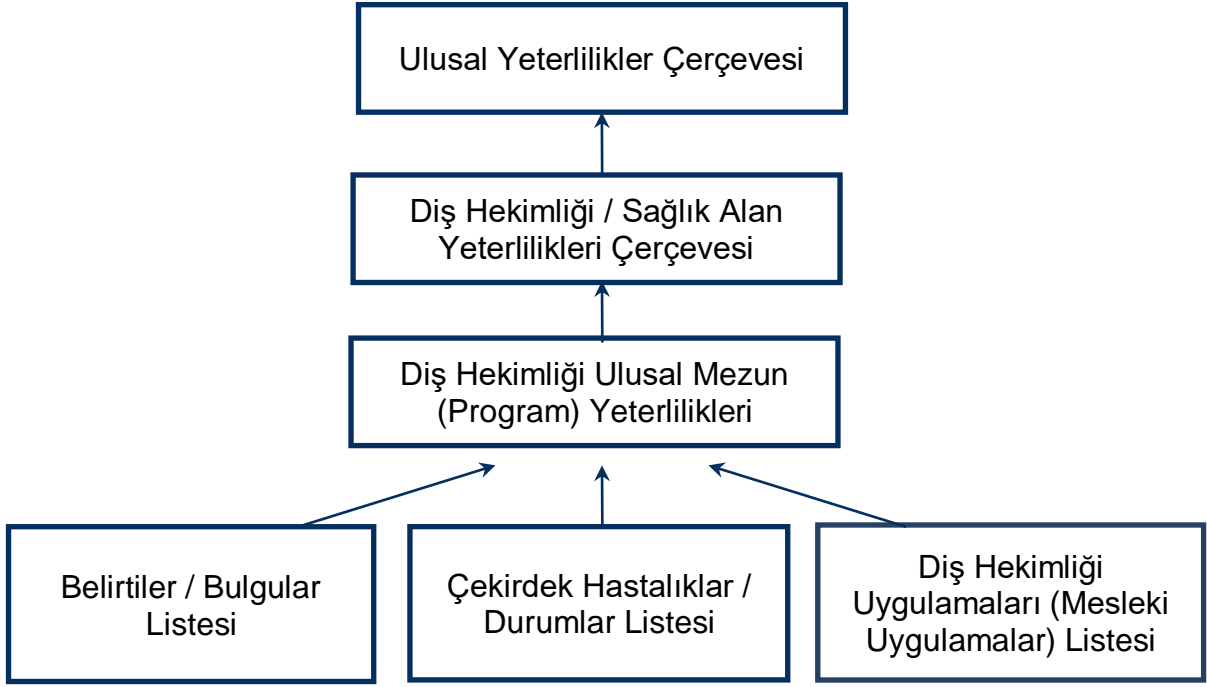
Yeni mezun bir diş hekiminin, **temel diş hekimliği uygulamaları (mesleki uygulamalar) sırasında sergilemesi gereken performansı, dolayısıyla öğrenmenin asgari düzeyini** belirtir. Asgari düzey, diş hekimliği uygulamaları (mesleki uygulamalar) listesindeki her bir beceri / uygulama için ayrı ayrı belirlenir. Bunlar aynı zamanda her bir hastalık ve klinik problemin öğrenme düzeyini gösterir. Diş hekimliği fakülteleri eğitim-öğretim süresi içerisinde, söz konusu hastalık veya klinik problem için belirlenen asgari düzeydeki kazanımı her bir öğrenci için sağlamalıdır.

Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde Öğrenme Düzeyleri için kullanılan "**1**", "**2**", "**3**" ve "**4**" kodlarının tanımı ve açıklaması **Tablo 6**'da verilmiştir.

Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi **Tablo 7**'de verilmiştir.

3.12. DUÇEP ve Yeterlilikler Çerçevesi İlişkisi

Aşağıda verilen şemada Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi ile DUÇEP arasındaki hiyerarşik ilişki şematize edilmiştir.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi mezunların ulaşmasının beklendiği yeterliliklerin çerçevesini çizmiştir. Bu çerçeve kapsamında bulunan yeterliliklere, sağlık alan yeterliliklerini de ekleyerek ulaşabilmek amacıyla; “Diş Hekimliği Ulusal Mezun (Program) Yeterlilikleri” düzenlenmiştir. Mezun (Program) yeterliliklerine ulaşabilmek amacıyla üç ayrı liste oluşturulmuştur. Bu listelerde yeni mezun bir diş hekiminin sahip olması gereken tüm yeterliliklerin detaylı başlıkları verilmiştir. Listelerde yer alan her bir yeterlilik maddesi için diş hekimliği fakültelerinin belirtke tablosu hazırlayarak kendi eğitim programlarını oluşturmaları hedeflenmektedir.

3.13. DUÇEP ve Akreditasyon İlişkisi

DUÇEP, diş hekimliği lisans programlarının akredite edilebilmesi için öğrencilere kazandırılması gereken yeterliliklerin genel çerçevesini çizmektedir. Bu çerçevenin eğitim kurumlarının akreditasyon standartlarına uyum sağlama sürecinde de yol gösterici olması beklenmektedir. Eğitim kurumlarının varoluş nedenlerinin çekirdek eğitim programı dışına çıkan kısımlarının, kurumları diğerlerinden ayıran özellikler olarak öne çıkması ve kurumların eğitime yönelik stratejik planlarının yapılması sürecinde bir zemin oluşturması da beklenmektedir.

4. DUÇEP BİLEŞENLERİ

4.1. Mezun (Program) Yeterlilikleri

Mezun (Program) yeterlilikleri; "Temel" yeterlilikler (örnek: İletişim) ve "Anahtar" yeterlilikler (örnek: Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar) olarak verilmiştir. Fakülteler programlarını geliştirirken ve tutum değerlendirmeleri yaparken; anahtar yeterlilik düzeylerini kullanabilecekleri gibi, aynı zamanda anahtar yeterlilikleri netleştirebilecek "Açıklayıcı" yeterlilikler de (örnek: Temel; İletişim / Anahtar; Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar / Açıklayıcı; Hastayı empatik dinler) yazabilirler.

A. Bilimsellik

1. Hasta tanı ve tedavi planı sürecinde problem çözme ve eleştirel düşünme becerisini kullanarak karar verir.
2. Ulusal ve uluslararası düzeyde akademik kaynakları izler ve araştırma sonuçlarını değerlendirir.
3. Yüksek düzeyde güncel klinik hizmeti vermek için, varsa kanıta dayalı diş hekimliği uygulamalarını meslek pratiğinde kullanır.

B. Profesyonellik ve Etik

1. Yaşam boyu öğrenme kavramını benimseyerek; sürekli profesyonel gelişimini sağlayacak planlamayı yapar, uygular ve mesleki açıdan sürekli gelişim sağlar.
2. Klinik problemlerin çözümünde evrensel mesleki etik kurallara uyar.
3. Birden fazla hasta başvurusunda, acil ve öncelikli tıbbi durumu göz önünde bulundurur.
4. Hizmet sunumunda ulusal hukuk kurallarına uyar.
5. Hastaya ait bilgilerin ve kayıtların gizliliğini sağlar.
6. Aydınlatılmış onam alır.

C. İletişim

1. İletişim becerilerini kullanarak kişiler arası uyumu sağlar.
2. Meslektaşları ve ekip üyeleri ile etkili iletişim kurar.

3. Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar.
4. Hastaları yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak değerlendirir ve iletişim kurar.
5. Hastaya biyo-psiko-sosyal yaklaşım gösterir ve hasta odaklı davranır.

D. Sağlığın Öncelenmesi

1. Bireysel diş hekimliği uygulamalarında, sağlığın korunmasını ve geliştirilmesini önceler.
2. Toplumsal düzeyde, ağız ve diş sağlığının korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk alır.
3. Kendi hazırladığı toplumsal koruyucu programlarda, hastaların risk gruplarına göre planlamasını ve uygulamasını yapar.
4. Ulusal ağız ve diş sağlığı sistemi ve sağlık politikaları ile ilgili önerilerde bulunur.
5. Sağlığın geliştirilmesi uygulamalarını destekler.
6. Yaşamın farklı evrelerinde sağlıklılık durumunu destekler (hamilelik, doğum, lohusalık, yeni doğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, menopoz / andropoz, yaşlılık)

E. Kurumsal Yönetim ve Liderlik

1. Tedavi hizmeti sunumunda hasta güvenliğini ve klinik risk yönetimini sistematize eder.
2. Sağlık hizmeti kapsamında ekip kurar, ekibin uyumlu çalışmasını sağlar ve ekibe liderlik eder.
3. Birlikte çalıştığı ekibe, hastalarına ve meslektaşlarına saygı gösterir, empati kurar.
4. Hasta kayıtlarının eksiksiz tutulmasını, korunmasını ve gizliliğini sağlar.
5. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin yönetimi ile ilgili güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.

6. Mali ve insan kaynaklarını etkin ve verimli şekilde yönetir.
7. Kalite geliştirme süreçlerine uyar ve uygular.
8. Kurum yönetiminde afet planı yapar.
9. Kendisi ve diğer çalışanlar için ergonomik ve güvenli çalışma ortamları sağlar.

F. Bilişim

1. Yönetimsel ve klinik süreçlerde bilişim teknolojilerini kullanır.
2. Hasta kayıtlarının alınması, saklanması ve kullanılmasında bilişim teknolojilerini kullanır.
3. Elektronik kayıtların güvenliğini ve erişim kontrolünü sağlar.
4. Diş hekimliği bilişim teknolojileri kapsamındaki güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.

G. Tanı ve Tedavi Süreçleri

1. Çalışma sınırlarını doğru olarak saptar, gerektiğinde konsültasyon ister ve hastasını uzman hekime yönlendirir.
2. Tanı ve tedavi planlaması için hastanın detaylı medikal ve dental öyküsünü alır, klinik ve radyografik muayenesini yapar, gerektiğinde yardımcı tanı yöntemlerini kullanır, bulguları değerlendirir ve süreci yönetir.
3. Tedavi planlamasında hastanın genel sağlık durumunu göz önünde bulundurur.
4. Hastanın ağız ve diş sağlığı risk grubunu (diş çürükleri, periodontal hastalık vb.) da dikkate alarak, hasta için tedavi planı seçeneklerini hazırlar ve sunar.
5. Alternatif tedavi planlarının avantaj ve dezavantajları hakkında hastaya bilgi vererek, hasta ile birlikte klinik karar verir.
6. Farklı yaş grupları ve özel gereksinimi olan hastalar dahil tüm gruplarda ağız ve diş bakımını planlar.

7. Görev tanımında yer alan mesleki uygulamaları uygun şekilde ve zamanında kullanır.
8. Tüm klinik işlemler için evrensel enfeksiyon kontrol talimatlarını uygular.
9. Hastanın ağrısı ve diş hekimi kaygısı için önlem alır, tanı koyar ve başa çıkar.
10. Diş hekimliği alanında, erken tanı ve tedavi yöntemlerini kullanır ve hastalıkların ilerlemesini önler.
11. Uygulamış olduğu tedavi hizmetinin sonuçlarını değerlendirir.
12. Tedavi planlamasında hastanın acil ve öncelikli durumlarını göz önünde bulundurur.
13. Hasta olarak başvuran kişinin suistimal ve/veya ihmale uğrama durumunu fark eder ve süreci yönetir.
14. Madde bağımlılığını fark eder ve süreci yönetir.
15. Öncelikli ve riskli / incinebilir gruplara yönelik diş sağlığı hizmetlerini sağlar.
16. Hasta takip gereksinimini belirler, süreci planlar ve gerçekleştirir.

4.2. Belirtiler ve Bulgular Tablosu

Belirtiler ve Bulgular Listesinde kullanılan **Ayırıcı Tanı “AT”** ve **Rehabilitasyon “R”** kodlarının tanımı ve açıklaması **Tablo 1**'de verilmiştir.

Tablo 1. Belirtiler ve Bulgular Listesi Kod Tanımı ve Açıklaması

Kod	Tanım	Açıklama
AT Kodu	Belirtiler ve bulguların nedeni olan hastalıkları veya durumları belirleyebilmek ve ayırıcı tanısını yapabilmektir.	Ayırıcı Tanı; Doğru tanıya ulaşmak için bir hastanın medikal ve dental öyküsünü (anamnez), klinik ve radyografik muayene bulgularını değerlendirerek gerçek hastalığın / durumun belirlenmesi yöntemidir. Belirli bir hastalığı veya durumu, benzer belirti ve bulgu gösteren diğer hastalıklardan / durumlardan ayırt etmeyi içerir.
R Kodu*	Rehabilitasyon uygulamalarını gerçekleştirmek / uygun şekilde yönlendirmektir.	Rehabilitasyon Uygulamaları; R1: Tedaviye rağmen, bir durum veya hastalık sonucu oluşacak fonksiyon / doku / uzuv kaybının <u>önlenmesidir.</u> R2: Oluşan fonksiyon kaybının veya anormal fonksiyonun <u>giderilmesidir.</u> R3: Fonksiyon kaybı var, yaşam kalitesinin yükseltilmesidir.

* **R Kodu**, *Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi*'nde de kullanılmıştır.

Belirtiler ve Bulgular Listesi Öğrenme Düzeyleri **Tablo 2**'de verilmiştir.

Tablo 2. Belirtiler ve Bulgular Listesi Öğrenme Düzeyleri (**AT: Ayırıcı Tanı, R: Rehabilitasyon**)

Sıra No	Belirtiler ve Bulgular	Düzy
1	Açık kapanış (open bite)	AT
2	Ağız açılmasında kısıtlılık (trismus)	AT
3	Ağız çevresi vezikülobüllöz lezyon	AT
4	Ağız dışı fistül (extraoral sinus tract)	AT
5	Ağız dışı kızarıklık	AT
6	Ağız dışı şişlik	AT

7	Ağız içi aftöz lezyon	AT
8	Ağız içi beyaz lezyon	AT
9	Ağız içi fistül (intraoral sinus tract)	AT
10	Ağız içi kırmızı lezyon	AT
11	Ağız içi kızarıklık	AT
12	Ağız içi pigmentasyon	AT
13	Ağız içi şişlik	AT
14	Ağız içi vezikülobüllöz lezyon	AT
15	Ağız mukozasında kanama	AT
16	Ağız mukozasında ülserasyon	AT
17	Ağız mukozasında yara	AT
18	Ağız solunumu	AT
19	Alveoler kemik kaybı	AT
20	Artmış overjet	AT
21	Artmış yüz yüksekliği	AT
22	Ateş	AT
23	Atipik yüz ağrısı	AT
24	Azalmış yüz yüksekliği	AT
25	Başabaş (tet-a-tet) kapanış	AT
26	Besin sıkışması (food impaction)	AT
27	Beslenme zorluğu	AT
28	Bilinç değişikliği	AT
29	Çene darlığı	AT
30	Çiğneme / ısırma fonksiyonunda azalma	AT, R
31	Dentin hassasiyeti (hipersensitivite)	AT
32	Deri döküntüsü / Deri pigmentasyonu	AT
33	Derin kapanış (deep bite)	AT
34	Dilde papilla atrofi	AT
35	Dilde yanma hissi	AT
36	Diş ağrısı	AT
37	Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti)	AT
38	Diş fazlalığı (artı, süpernümerer diş)	AT
39	Diş migrasyonu	AT
40	Diş mobilitesi (diş sallanması)	AT

41	Diş renklenmesi	AT
42	Diş sürmesinin gecikmesi	AT
43	Dişeti ağrısı / hassasiyeti	AT
44	Dişeti büyümesi / şişliği	AT
45	Dişeti çekilmesi	AT
46	Dişeti gülümsemesi (gummy smile)	AT
47	Dişeti hiperemisi	AT
48	Dişeti yetersizliği	AT
49	Dişte sert doku kaybı	AT, R
50	Ekimoz	AT
51	Erken diş teması (prematür kontakt)	AT, R
52	Furkasyon tutulumu	AT
53	Göğüs ağrısı	AT
54	Halsizlik	AT
55	Hipernazalite	AT
56	Horlama	AT
57	İnterdental papil yetersizliği / yokluğu	AT
58	Kaygı (anksiyete)	AT
59	Kemik içi defekt	AT
60	Kıllı dil	AT
61	Konuşma bozukluğu	AT, R
62	Konvülsiyon	AT
63	Kök rezorpsiyonu	AT
64	Kötü ağız kokusu (halitozis)	AT
65	Lamina duranın kalınlaşması	AT
66	Lamina duranın kaybı (apikal / kuronal)	AT
67	Lenfadenopati	AT
68	Makroglossi	AT
69	Makrognati	AT
70	Mandibuler defleksiyon / deviasyon	AT
71	Mide bulantısı	AT
72	Mikrognati	AT
73	Non-okluzyon	AT
74	Orofasiyal ağrı	AT

75	Orta hat kayması	AT
76	Palpasyona duyarlılık (ağız dışı / ağız içi)	AT
77	Öksürük	AT
78	Parestezi	AT
79	Paslı dil	AT
80	Periodontal ataşman kaybı	AT
81	Periodontal cep	AT
82	Periodontal ligament (PDL) aralığının genişlemesi	AT
83	Perküsyona duyarlılık (dikey / yatay)	AT
84	Peteşi	AT
85	Pink spot / Pembe diş	AT
86	Prognati	AT
87	Prokline / Protruzyon	AT
88	Protruziv dudak (prochelic)	AT
89	Pulpa canlılığının / duyarlılığının kaybı	AT
90	Pulpa kalsifikasyonları	AT
91	Radyografik mikst lezyon	AT
92	Radyolusent lezyon	AT
93	Radyopak lezyon	AT
94	Retrognati	AT
95	Retrokline / Retruzyon	AT
96	Retruziv dudak (retrochelic)	AT
97	Senkop	AT
98	Siyanoz	AT
99	Tat kaybı (dysgeusia)	AT
100	Temporomandibuler eklem (TME) ağrısı	AT
101	Temporomandibuler eklem (TME) sesi	AT
102	Tipping	AT
103	Tükürük azalması / yokluğu (ağız kuruluğu, ksero stomi)	AT
104	Tükürük fazlalığı (hipersalivasyon, siyalore)	AT
105	Yalancı (pseudo) cep	AT
106	Yansıyan diş ağrısı	AT
107	Yutkunma güçlüğü (disfaji)	AT
108	Yüz asimetrisi	AT

4.3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Tablosu

Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde kullanılan **Acil Tedavi “A”**, **Ön Tanı “ÖnT”**, **Tanı “T”**, **Tanı ve Tedavi “TT”**, **Koruyucu Dişhekimliği Uygulamaları “K”**, **Rehabilitasyon Uygulamaları “R”** ve **Diş Hekimliği Yaklaşımı “DY”** kodlarının tanımı ve açıklaması **Tablo 3**'te verilmiştir.

Tablo 3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme (Performans) Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamaları

[\(Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesinin yer aldığı Tablo 4'ü görüntülemek için tıklayınız\)](#)

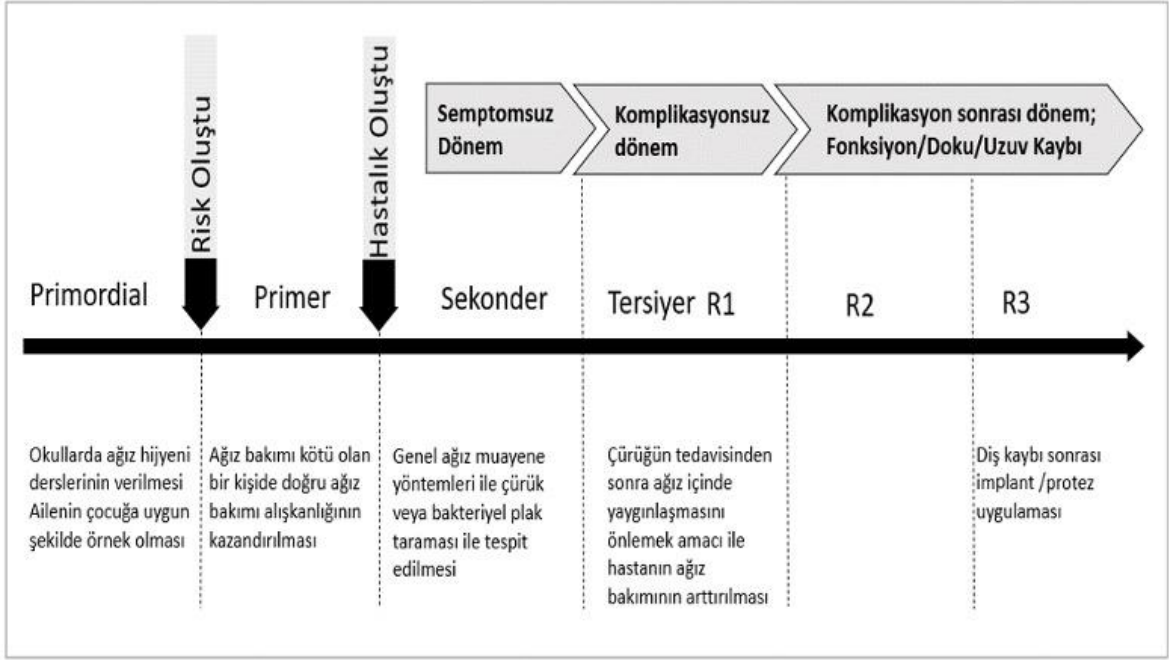
Kod	Tanım	Açıklama
A Kodu	Acil durumun tanısını koyarak tedavisini acilen yapabilmeli ve/veya gerektiğinde hastayı stabilize ederek uzmana yönlendirebilmelidir.	Acil Tedavi; Bir acil durumun (ağrı veya travma gibi) veya bir hastalığın, kişinin <u>normal yaşamını sürdürmesini engelleyen veya hayatını tehdit eden halinin</u> , ivedilikle ortadan kaldırılması (Örnek: Hipoglisemi); kontrol altına alınması (Örnek: Akut koroner sendrom) ya da acil tedavi aşamasının uygulanması (Örnek: Geri dönüşümsüz semptomatik pulpitis'te acil endodontik tedavinin yapılması, avulsiyon'da dişin soketine yerleştirilmesi, akut apikal apse'de kök kanalından drenajın sağlanması vb.) ve varsa takibinin gerçekleştirilmesini ve gerektiğinde konu ilgili bir uzmana yönlendirilmesi içerir.
ÖnT Kodu	Ön tanı koyarak, kesin tanı için uzmana yönlendirebilmelidir.	Ön Tanı; Bir durumda; hastanın risk faktörlerinin, belirtileri ve bulgularının ışığında, bir hastalığın veya bir sağlık sorununun varlığından şüphe edilmesi , ÖnT kodlaması için uygundur (Örnek: Orta yüz kırıkları, Diabetes mellitus, Hipertansiyon vb.)
T Kodu	Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilmelidir.	Tanı; Bir durumda; medikal ve dental öykü (anamnez), klinik muayene, radyografik görüntüleme ve laboratuvar bulguları dahil olarak, <u>gereken tüm tanı araçlarını kullanarak</u> tanıya ulaşılması ve tedavinin herhangi bir bölümüne hiç müdahale etmeden ,

		farklı bir uzmanlık dalına gönderilerek, tedavinin karşı tarafın kontrolüne bırakılması T kodlaması için uygundur.
TT Kodu	Tanı koyabilmeli ve tedavi edebilmeli veya tedaviyi yönetebilmelidir.	<p>Tanı ve Tedavi;</p> <p><u>TT kodu aşağıdaki her iki maddede tanımlanan durumu içermektedir:</u></p> <p>Bir durumda; tedavinin bir bölümünün kendisi tarafından yapılıp, gereken aşamalarda farklı uzmanlık dallarından konsültasyon isteniyor olması, TT kodlaması için uygundur.</p> <p>Bir durumda; bir tedavi seçeneği uygulandıktan sonra, ileri tedavi gerekliliğinin olması durumunda, hastanın ilgili uzmanlık dalına yönlendirilmiş olması, TT kodlaması için uygundur.</p>
K Kodu	Koruyucu diş hekimliği uygulamalarını (primordial, birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olanı / olanları) gerçekleştirmelidir.	<p>Koruyucu Diş Hekimliği Uygulamaları;</p> <p><u>Primordial Koruma:</u> Risk yok, hastalık yok, riskin oluşmasını önlemek ve riskin gelişmesine engel olacak yaşam tarzı değişikliğini gerçekleştirmeyi desteklemek.</p> <p>Bu koruma basamağı, riskin önlenmesini sağlayacak altyapının oluşturulmasını veya kişinin riski oluşturacak yaşam tarzını değiştirmesini içermektedir.</p> <p>Örnek:</p> <p>Fiziksel aktivitelerde bulunmayı benimsetmek için bir mahalleye güvenli kaldırımların yapılmasının ve kullanımının sağlanması.</p> <p>Ailesinde ağız bakımı (diş fırçalama / diş ipi kullanımı gibi) alışkanlığı olmayan bir çocuğun ailesine ağız bakımı alışkanlığının kazandırılması.</p> <p><u>Birincil koruma:</u> Risk var, hastalık yok, riski bertaraf etmek.</p> <p>Örnek:</p> <p>Henüz çürük oluşmadan, varsa aşırı şeker tüketiminin azaltılması, ağız hijyeninin iyileştirilerek yaşam tarzı değişiminin sağlanması veya gerekliyse fissür örtücü uygulanması.</p>

<p>K Kodu</p>	<p>Koruyucu diş hekimliği uygulamalarını (primordial, birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olanı / olanları) gerçekleştirmelidir.</p>	<p>Ağız bakımı düzensiz ve yetersiz olan bir kişide ağız bakımının iyileştirilerek davranış değişikliği sağlanabilmesi.</p> <p><u>İkincil koruma:</u> Risk var, hastalık var veya yok, hastalığın erken tanısını koymak.</p> <p>Örnek:</p> <p>Ağız hijyeni kötü, şekerli gıda tüketimi fazla ve henüz çürük belirtisi yokken; çürük taramaları yaparak kişilerde çürük oluşma riskinin erken tespit edilmesi, risk faktörlerinin ortadan kaldırılması (aşırı şekerli gıda tüketiminin azaltılması, ağız bakımının iyileştirilmesi).</p> <p>Şikayeti olmayan bir kişide periodontal sond ile dişeti sağlığı ve dişeti cep derinliği taraması yapılarak erken tanı konması ve erkenden başlangıç periodontal tedavisinin yapılması.</p> <p><u>Üçüncül koruma*:</u> Risk ve hastalık var, komplikasyonun oluşmasını engellemek.</p> <p>Örnek:</p> <p>Hastanın ağız hijyeni kötüyse ve aynı zamanda çürük varsa; pulpanın etkilenmesini önlemek için dolgu yapılması, şekerli gıda tüketiminin kontrol altına alması ve ağız bakımının iyileştirilmesi.</p> <p>Dişetlerinde şişlik ve kendiliğinden kanama varsa; klinik ve radyografik bulgularla tanı konmasını takiben, diş hekimi tarafından hastaya gerekli periodontal tedavilerin uygulanması ve ek olarak hastalığın ilerlemesini engelleyecek şekilde hastanın ağız bakımına uyum sağlaması üçüncül korumadır.</p> <p>*Üçüncül koruma, bir hastalığın hem klinik sürecini hem de sonuçlarının iyileştirilmesini hedefler. Semptomatik hastalarda uygulanır ve hastalığın şiddetini ve buna bağlı sekelleri azaltmayı amaçlar.</p> <p>İkincil koruma, hastalığın başlangıcını önlemeye çalışırken; üçüncül koruma bir kişide var olan hastalığın etkilerini azaltmayı amaçlamaktadır.</p> <p>Üçüncül koruma biçimleri genellikle rehabilitasyon uygulamalarıdır.</p>
---------------	---	---

R Kodu	Rehabilitasyon uygulamalarını gerçekleştirmek / uygun şekilde yönlendirmektir.	<p>Rehabilitasyon Uygulamaları;</p> <p>R1: Tedaviye rağmen, bir durum veya hastalık sonucu oluşacak fonksiyon / doku / uzuv kaybının <u>önlenmesidir.</u></p> <p>R2: Oluşan fonksiyon kaybının veya anormal fonksiyonun <u>giderilmesidir.</u></p> <p>R3: Fonksiyon kaybı var, yaşam kalitesinin yükseltilmesidir.</p>
DY Kodu	Diş hekimliği yaklaşımı; sistemik hastalık / duruma uygun diş hekimliği yaklaşımlarını düzenlemektir.	<p>Diş Hekimliği Yaklaşımı;</p> <p>1. Sistemik hastalık / durumun, birincil (primer) ağız sorunu ile etkileşimini saptar ve yönetir.</p> <p>Örnek:</p> <p>Tükürük akışının azalmasına (ağız kuruluğu, kserostomi) neden olan sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemik hastalık için kullanılan ilaçların oral ve dental etkisini göz önüne alır; bu hastalık nedeniyle diş hekimliği tedavisinde oluşturması gereken farklılıkları belirler ve uygular. <p>Örnek:</p> <p>Antikoagulan ilaç kullanımını gerektiren sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oral ve dental hastalık için kullanılacak ilaçların sistemik hastalığa olan etkisini göz önüne alır. <p>Örnek:</p> <p>Antienflamatuar ilaç kullanımının kontrendike olduğu sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemik hastalığa göre, diş hekimliği uygulamalarında (mesleki uygulamalar) gereken değişiklikleri yapar. <p>Örnek:</p> <p>Diyabetik hastalarda atravmatik ve profilaktik yaklaşım.</p> <p>Bkz. DY Kodu Örnek Belirtke Tablosu (Öğr. Gör. Dr. F. Serdar GÜREL tarafından hazırlanmıştır.) (EK-4)</p>

Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri **Tablo 4**'te verilmiştir.

Tablo 4. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi (**A: Acil tedavi, ÖnT: Ön tanı, T: Tanı, TT: Tanı ve Tedavi, K: Koruyucu diş hekimliği, R: Rehabilitasyon, DY: Diş hekimliği yaklaşımı**)

[\(Öğrenme Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamalarını görüntülemek için tıklayınız\)](#)

Sıra No	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
1	Adenoid kistik karsinom	ÖnT
2	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
3	Adenokarsinom	ÖnT
4	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
5	Aftöz stomatit	TT, K
6	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
7	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
8	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
9	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
10	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
11	Aktinomikozis	ÖnT
12	Akut apikal apse	TT, A
13	Akut koroner sendrom (angina, stabil olmayan angina, miyokard enfarktüsü)	A
14	Akut romatizmal ateş	ÖnT, DY
15	Akut submandibuler sialadenitis	T
16	Alerjik durumlar	ÖnT, DY
17	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
18	Alveol kırığı	T, A
19	Alveoler atrofi	T
20	Alveolit	A, K
21	Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
22	Amalgam dövmesi (tattoo)	T
23	Ameloblastik karsinom	ÖnT
24	Ameloblastoma	ÖnT
25	Amelogenezis imperfekta	T

26	Amiloidozis	ÖnT
27	Amorf diş	T
28	Anafilaksi	A, K
29	Anemi	ÖnT, DY
30	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT
31	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
32	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
33	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
34	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
35	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
36	Angular şelitis	TT
37	Anjiyoödem	A
38	Anormal dil postürü	T, R
39	Anormal frenulum bağlantısı	T
40	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
41	Asemptomatik apikal periodontitis	TT
42	Astım	ÖnT, DY
43	Atrofik glossit	ÖnT
44	Basit kemik kisti	ÖnT
45	Bazal hücreli karsinom	ÖnT, K
46	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
47	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
48	Büllöz pemfigoid	ÖnT, DY
49	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)	T
50	Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY
51	Coğrafik dil	ÖnT, K
52	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
53	Crohn hastalığı	ÖnT, DY
54	Cushing sendromu	ÖnT, DY
55	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
56	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
57	Çapraz kapanış (tek ön diş)	TT, K
58	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
59	Çerubizm (cherubism)	ÖnT

60	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
61	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
62	Dental floroz (fluorozis)	TT, K
63	Dentigeröz kist	T
64	Dentin displazisi	ÖnT
65	Dentinogenezis imperfekta	T
66	Dentoalveoler retruzyon / protruziyon	T
67	Deplase diş (deplasman)	T
68	Depresyon	ÖnT, DY
69	Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY
70	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
71	Diş kök rezorpsiyonu	TT
72	Diastema	TT
73	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
74	Dil kanserleri	ÖnT, K
75	Diş ankilozu	T
76	Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K
77	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	T
78	Diş çatlakları	TT, K
79	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
80	Diş füzyonu	T
81	Diş geminasyonu	T
82	Diş tüberkül anomalileri (Bolk tüberkülü, Carabelli tüberkülü, dens evaginatus, talon tüberkülü)	TT, K
83	Diş hekimi korkusu (dental anksiyete)	T, DY
84	Diş kaybı	TT, R
85	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
86	Diş taşı (calculus)	TT, K
87	Dişetin estetik problemleri	T
88	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
89	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
90	Down sendromu	ÖnT, DY
91	Dudak damak yarığı	T

92	Dudak yetersizliği	T
93	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
94	Ektopik diş	T
95	Ektopik mine (mine incisi)	T
96	Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T
97	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
98	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
99	Endokardit	ÖnT, K, DY
100	Endo-perio lezyonları	TT, A
101	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
102	Epilepsi	ÖnT, DY
103	Eritema multiforme	ÖnT
104	Eritroplaki	ÖnT
105	Erken çocukluk çağı çürükleri	T, K
106	Erken süt dişi kaybı	TT, K
107	Fibrom	ÖnT
108	Fibrosarkom	ÖnT
109	Fibröz displazi	ÖnT
110	Fordyce granülleri	ÖnT
111	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
112	Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)	TT
113	Geri dönüşümsüz asemptomatik pulpa iltihabı (asymptomatic irreversible pulpitis)	TT
114	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT, A
115	Gingival apse	TT, A, K
116	Gingivitis	TT, K
117	Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY
118	Gülme hattı problemleri	T
119	Hamilelik	ÖnT, DY
120	Hatalı restorasyonlar	TT, K
121	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
122	Hematom	T
123	Hepatit	ÖnT, DY

124	Herpanjina	ÖnT, DY
125	Herpes labialis	TT, K
126	Heterotopik diş	T
127	Hiperglisemi	A, K, DY
128	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
129	Hipersementoz	T
130	Hipertansiyon	ÖnT, DY
131	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
132	Hipoglisemi	A, K
133	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
134	Hipotansiyon	ÖnT, DY
135	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
136	İç kök rezorpsiyonu	T
137	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
138	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
139	İmplant / implant üstü restorasyon mobilitesi (sallanması)	TT
140	İnfluenza	ÖnT, K, DY
141	İnme	ÖnT, DY
142	İnverse diş (inversiyon)	T
143	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
144	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
145	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
146	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
147	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
148	Kalp durması (kardiyak arrest)	A
149	Kalp krizi	A
150	Kalp yetmezliği	ÖnT, DY
151	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
152	Kaposi sarkomu	ÖnT, K, DY
153	Kardiyak aritmi	ÖnT, DY
154	Kardiyomiyopati	ÖnT, DY
155	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	A, K

156	Kemoterapi alan hasta	DY
157	Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
158	Kollateral iltihapsal (enflamatuvar) kist	ÖnT
159	Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT
160	Kondil kırığı	ÖnT, A
161	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
162	Kondrosarkom	ÖnT
163	Konka hipertrofisi	ÖnT, DY
164	Konkresens (concrecence)	ÖnT
165	Kontakt dermatitis	T, K
166	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
167	Koronoid hiperplazisi	ÖnT
168	Kök anomalileri (dens invaginatus (dens in dente), kök dilaserasyonu, palato-gingival oluk, radiks entomolaris, radiks paramolaris, taurodontizm)	T
169	Kök kanalı anomalileri (C şeklinde kök kanalı, kök kanalı varyasyonları)	TT
170	Kök kırıkları	A, K
171	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
172	Kronik apikal apse	TT
173	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
174	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
175	Kronik ısırma alışkanlığı	T
176	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
177	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH)	ÖnT, DY
178	Kuron kırıkları	TT, A, K
179	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
180	Laserasyon	T
181	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
182	Laterognati	T
183	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
184	Lenfoma	ÖnT, DY
185	Liken planus	ÖnT
186	Linea alba	T
187	Loj apseleri	A

188	Lökoödem	T
189	Lökoplaki	ÖnT
190	Lösemi	ÖnT, DY
191	Ludwig anjini	A
192	Lupus vulgaris (tuberculosis luposa)	ÖnT, DY
193	Madde bağımlılığı	ÖnT, DY
194	Makrodonti	T
195	Maksiller darlık	T
196	Maksiller hipoplazi	ÖnT
197	Maksiller sinüs varyasyonları	ÖnT, DY
198	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
199	Malign melanom	ÖnT
200	Mandibula kırığı	ÖnT, A
201	Mandibuler hipoplazi	ÖnT
202	Mandibuler sinirin anatomik varyasyonları	ÖnT, DY
203	Masseter hipertrofisi	T
204	Median romboid glossitis	ÖnT
205	Menopoz	ÖnT, K, DY
206	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
207	Migren	ÖnT, DY
208	Mikrodonti	TT
209	Miksödem	ÖnT
210	Mine hipoplazisi	TT
211	Miyokardit	ÖnT, DY
212	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
213	Mukormikozis	ÖnT
214	Mukosel	ÖnT
215	Mukozaya korozyf madde teması	A, K
216	Multipl miyelom	ÖnT, DY
217	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
218	Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY
219	Myastenia gravis	ÖnT, DY
220	Natal / Neonatal diş	T
221	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT, DY

222	Nazolabial kist	ÖnT
223	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
224	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
225	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
226	Nekrotizan stomatitis	ÖnT
227	Nevus	ÖnT
228	Nikotin stomatiti	TT, K
229	Nörofibromatozis	ÖnT
230	Obezite	T, DY
231	Odontodisplazi	TT
232	Odontojenik keratokist	ÖnT
233	Odontoma	ÖnT
234	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
235	Oral kandidiyazis	TT
236	Oral mukozitis	ÖnT, K
237	Oroantral açıklık	A
238	Oroantral fistül	T
239	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
240	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
241	Osteoartrit	ÖnT, DY
242	Osteogenezis imperfekta	ÖnT
243	Osteoma	ÖnT
244	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
245	Osteomiyelit	ÖnT
246	Osteopetrozis	ÖnT, DY
247	Osteoporoz	ÖnT, DY
248	Osteoradyonekroz	T, K
249	Osteosarkom	ÖnT
250	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT, DY
251	Ölüm	T
252	Paget hastalığı	ÖnT
253	Panik atak	ÖnT, DY
254	Papillom	T
255	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY

256	Parmak / dudak / dil	T, K, R
257	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
258	Peptik ülser	ÖnT, DY
259	Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
260	Periimplant mukozitis	TT, K
261	Periimplantitis	T, K
262	Perikardit	ÖnT, DY
263	Perikoronitis	TT
264	Periodontal apse	TT, A
265	Periodontitis	TT
266	Persiste süt dişi	TT
267	Pleomorfik adenom	ÖnT
268	Pnömoni	ÖnT, DY
269	Primer herpetik gingivostomatit	TT
270	Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)	T, K
271	Protez kırığı	TT
272	Protez stomatiti	TT, K
273	Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K
274	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
275	Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T
276	Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT
277	Pulpa nekrozu	TT
278	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT
279	Pulpa taşı (dentikel)	T
280	Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
281	Pyojenik granülom	T, K
282	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
283	Radyasyon çürüğü	TT, K
284	Radyoterapi gören hasta	DY
285	Ranula	ÖnT
286	Restorasyon kırığı	TT
287	Riga-Fede ülserasyonu	T
288	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY

289	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
290	Sarkoidozis	ÖnT, DY
291	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
292	Sekonder herpetik gingivostomatit	ÖnT
293	Selülitis (flegmon)	A
294	Sementoblastoma	ÖnT
295	Semento-osseöz displazi	ÖnT
296	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
297	Serebral palsy	ÖnT, DY
298	Sınıf IV malokluzyon	T
299	Sifiliz	ÖnT, DY
300	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
301	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
302	Siyalolit	ÖnT
303	Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT
304	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
305	Stafne kemik kavitesi	ÖnT
306	Sturge-Weber sendromu	ÖnT
307	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K, DY
308	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
309	Şok	A
310	Talasemi	ÖnT, DY
311	Tam gömülü diş	T
312	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
313	Transpoze diş (transpozisyon)	T
314	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	A, K
315	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
316	Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)	A, K
317	Travmatik diş konkuzyonu (concussion)	TT, A, K
318	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
319	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
320	Travmatik nöroma	ÖnT

321	Travmatik ülser	TT, K
322	Travmatik yumuşak doku yaralanmaları (dudak, yanak, dil)	ÖnT, DY
323	Trigeminal nevralsi	ÖnT, DY
324	Trombositopenik purpura	ÖnT, K, DY
325	Turner dişi	TT, K
326	Tüberküloz	ÖnT, DY
327	Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT
328	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
329	Uyku apnesi	ÖnT
330	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT
331	Üst solunum yolu tıkanması	A, K
332	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
333	Vazovagal senkop	A, K
334	Verruka vulgaris	ÖnT
335	Verrüköz karsinom	ÖnT, K
336	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
337	Vitiligo	ÖnT, DY
338	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
339	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
340	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
341	Yaşlılık	DY
342	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
343	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
344	Yüksek çürük riski	T, K
345	Yüz felci (fasiyal paralizi)	T, A
346	Zona zoster	ÖnT, DY

4.4. Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirmesi

“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” eşleştirilirken aşağıdaki açıklamalar dikkate alınmıştır:

- Eşleştirme bir hastalığın / klinik durumun daha çok hangi ana belirti ve bulguyla dış hekime geldiği düşünülerek; hastalığın ilk evresinde görülen ana belirti(ler) dikkate alınarak yapılmıştır. Bu sırada şu sorular yöneltilmiştir:
  - Hastalık genellikle hangi 2-3 ana belirti ile gelir?
  - Belirti(ler)in değerlendirilmesi sonucunda tanıda, ayırıcı tanıda ilk akla gelen 3-4 hastalık hangisidir?
  - Daha çok hangi belirtiler ve bulgular ile hastalıktan şüphelenilir?
  - Belirti ve bulgunun görülmesi durumunda ayırıcı tanıda mutlaka düşünülmesi gereken hastalıklar hangisi(leri)dir?

Tüm bu sorular dikkate alındığında; eşleştirme tablosunda yapılan işin bir “ayırıcı tanı listesi” çıkarmak olmadığı görülecektir. Bir diğer ifadeyle, **yapılan listeleme, ayırıcı tanıda düşünülebilecek tüm hastalıkları sıralamak değil; ana / kardinal belirtisi olan hastalıkları ve klinik durumları sıralamaktır.**

Aşağıda sıralanan bu eşleştirmeler, ulusal ve kurumsal ölçekte yapılan eğitim süreçlerinde kişi ve kurumlara çok önemli yönlendirmeler sunabilecek niteliktedir. Örneğin;

- Dış hekimliği fakültelerinin; eğitim programlarını geliştirmeleri sırasında eğitim içeriklerini belirlerken, ağırlıklandırırken ve düzenlerken, anabilim dalları ve öğretim üyeleri ders ve sınav içeriklerini oluştururken bu eşleştirme tablosunu esas almaları önemlidir.
- Öğrenme düzeyleri ile bu eşleştirme tabloları, öğrencilere kendi çalışmalarını planlama aşamasında rehberlik edecektir.

- Yine bu tablo, çeşitli kurum ve kuruluşların (YÖK, ÖSYM, ilgili dernekler) dış hekimliği eğitimi ile ilgili ulusal ölçekli planlama ve uygulamalarında esas dayanaklardan birisi olacaktır.

Bir dış hekimliği fakültesi hangi eğitim sistemini benimserse benimsesin; eğitim programını aşırı bilgi yükü (içerik) ile boğmaması açısından, programını geliştirme sürecinde, başlangıç noktasının yeterlilikler ile bu eşleştirme tablosunun olması önem taşımaktadır. Bu durum, özellikle olgu / problem üzerinden gerçekleştirilen öğrenme ve değerlendirme etkinliklerinin belirlenmesinde ve düzenlenmesinde çok daha önemlidir. Örneğin, bu eşleştirmeler kullanılarak;

- Dış hekimliği fakülteleri probleme dayalı öğrenme oturumlarını, olgu tartışmalarını, yapılandırılmış hasta başı uygulamalı eğitimlerini söz konusu belirti ve bulgu için daha çok hangi hastalıklar üzerinden planlayacaklarına karar verebilirler.
- Gerek fakültede yapılan sınavlarda dış hekimliği fakülteleri, gerekse DUS, yeterlilik sınavı gibi merkezi sınavlarda bu merkezler, belirtiler ve bulgular üzerinden yaptıkları değerlendirmeleri, söz konusu belirti / bulgu için daha çok hangi hastalıklar üzerinden planlayacaklarını ve sınavın içeriğinin ve düzeyinin ne olacağını belirleyebilirler.

Somut bir örnek: Lenfadenopati

Belirti ve Bulgular	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
Lenfadenopati	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Herpes labialis	TT, K
	Oral kandidiyazis	TT
	Perikoronitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY

Lenfadenopati	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	Hepatit	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sarkoidozis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
	Adenoid kistik karsinom	ÖnT
	Adenokarsinom	ÖnT
	Ameloblastik karsinom	ÖnT
	Amiloidozis	ÖnT
	Fibrosarkom	ÖnT
	Kaposi sarkomu	ÖnT
	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
Zona zoster	ÖnT	

Yukarıdaki eşleştirmenin ifade ettiği şeyler:

- Klinik ders / oturum başlıklarınızı “Lösemiler”, “Tükürük bezi hastalıkları” veya “Lenfoma” şeklinde belirlemek yerine, daha bütüncül bir yaklaşımla, örneğin “*Lenfadenopati ile gelen hastanın değerlendirmesi ve tedavi planının oluşturulması*” şeklinde koyunuz. Dersin içeriğinde “ÖnT” kodu almış bir hastalığın tanı ve tedavisini genel hatlarıyla ele alınız, ayrıntıya girmeyiniz.
- “Lenfadenopati” ile ilgili bir olguya dayalı öğrenme veya değerlendirme etkinliğini (Fakülte sınavları veya DUS); “ÖnT, DY” kodu almış “Lösemi” yerine “TT, A” almış “Akut apikal apse” üzerinden planlayınız. Bu oturumun içeriğini

tanı, tedavi ve korumayı kapsayacak şekilde belirleyiniz. Sınavlarda tanıyı, tedaviyi ve korumayı planlamaya yönelik üst düzey sorular sorunuz.

- Yine, “ÖnT, DY” kodu almış “Lenfoma” veya “Lösemi” olgusunun kullanıldığı bir değerlendirmede (soruda) tanı veya tedaviyi planlamaya yönelik sorular sormayınız. Bu hastalıkları daha çok lenfadenopati ile gelen bir olguda ön tanıda, ayırıcı tanıda hangi hastalıklar düşünülür türü soruları seçeneklerden birisi olarak yazınız.
- “Lenfadenopati”nin eşlik ettiği acil bir durumun değerlendirilmesinde; “TT, A” kodu almış “Akut apikal apse”, “Endodontik akut alevlenme (flare-up)” ve “Periodontal apse”, “T, A” kodu almış Nekrotizan periodontitis (NP) veya “A” kodu almış olan “Loj apseleri” ve “Ludwig anjini” olgularını kullanınız.

“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar”ın Eşleştirilmesi **Tablo 5**'te verilmiştir.

Tablo 5. “Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” Eşleştirme Tablosu*

[\(Öğrenme Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamalarını görüntülemek için tıklayınız\)](#)

Belirtiler ve Bulgular	Çekirdek Hastalık ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
Açık Kapanış (Open Bite)	Alveol kırığı	T, A
	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Anormal dil postürü	T, R
	Amelogenesis imperfekta	T
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT

Ağız Açılmasında Kısıtlılık (Trismus)	Akut apikal apse	TT, A
	Oral kandidiyazis	TT
	Perikoronitis	TT
	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Osteoradyonekroz	T, K
	Loj apseleri	A
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Oral mukozitis	ÖnT, K
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Koronoid hiperplazisi	ÖnT
	Liken planus	ÖnT
	Osteomiyelit	ÖnT
Ağız Çevresi Vezikülobüllöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K
	Herpes labialis	TT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY
	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
	Pemfigus vulgaris	ÖnT
	Zona zoster	ÖnT
Ağız Dışı Fistül	Kronik apikal apse	TT

Ağız Dışı Fistül (Extraoral Sinus Tract)	Loj apseleri	A
	Osteomyelit	ÖnT
Ağız Dışı Kızarıklık	Akut apikal apse	TT, A
	Alveol kırığı	T, A
	Kontakt dermatitis	T, K
	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	A, K
	Loj apseleri	A
	Selülitis (flegmon)	A
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K
Ağız Dışı Şişlik	Akut apikal apse	TT, A
	Kontakt dermatitis	T, K
	Akut submandibuler sialadenitis	T
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Çerubizm (cherubism)	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Paget hastalığı	ÖnT
Pleomorfik adenom	ÖnT	

Ağız Dışı Şişlik	Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT	
Ağız İçi Aftöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K	
	Primer herpetik gingivostomatit	TT	
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K	
	Kronik ısırma alışkanlığı	T	
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY	
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY	
	Anemi	ÖnT, K	
	Dil kanserleri	ÖnT, K	
	Oral mukozitis	ÖnT, K	
	Behçet hastalığı	ÖnT, DY	
Ağız İçi Aftöz Lezyon	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY	
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY	
	Sistemik lupus eritematozu	ÖnT, DY	
	Ağız İçi Beyaz Lezyon	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
		Nikotin stomatiti	TT, K
		Angular şelitis	TT
		Oral kandidiyazis	TT
		Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
		Kronik ısırma alışkanlığı	T
		Lökoödem	T
AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)		ÖnT, K, DY	
Coğrafik dil		ÖnT, K	
Büllöz pemfigoid		ÖnT, DY	
Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)		ÖnT, DY	
Pemfigus vulgaris		ÖnT, DY	
Sedef hastalığı (psöriaris)		ÖnT, DY	
Vitiligo		ÖnT, DY	
Fordyce granülleri		ÖnT	
Liken planus		ÖnT	

Ağız İçi Beyaz Lezyon	Lökoplaki	ÖnT
Ağız İçi Fistül (Intraoral Sinus Tract)	Gingival apse	TT, A, K
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Periimplantitis	T, K
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Kök kırıkları	A, K
	Osteomyelit	ÖnT
Ağız İçi Kırmızı Lezyon	Gingival apse	TT, A, K
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Oral kandidiyazis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Hematom	T
	Alveolit	A, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Kaposi sarkomu	ÖnT, K, DY
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Verrüköz karsinom	ÖnT, K
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	Anemi	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY	

Ağız İçi Kırmızı Lezyon	Eritroplaki	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
	Median romboid glossitis	ÖnT
	Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
	Sturge-Weber sendromu	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
Ağız İçi Kızarıklık	Gingival apse	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitisi	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Loj apseleri	A
	Selülitis (flegmon)	A
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
Orta yüz kırıkları	ÖnT, A	
Ağız İçi Pigmentasyon	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	Amalgam dövmesi (tattoo)	T
	Hematom	T
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Malign melanom	ÖnT
	Nevus (melanositik nevus)	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
Ağız İçi Şişlik	Akut apikal apse	TT, A

Ağız İçi Şişlik	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Perikoronitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Mukosel	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
	Ranula	ÖnT
Ağız İçi Vezikülobüllöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY
	Büllöz pemfigoid	ÖnT, DY
	Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY
	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
	Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY
	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
Ağız Mukozasında Kanama	Gingival apse	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Travmatik diş sublüksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A

Ağız Mukozasında Kanama	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Periodontitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Laserasyon	T
	Kök kırıkları	A, K
	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	A, K
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)	A, K
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon- AVM)	ÖnT
Ağız Mukozasında Ülserasyon	Aftöz stomatit	TT, K
	Nikotin stomatiti	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Travmatik ülser	TT, K
	Primer herpetik gingivostomatit	TT
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
	Herpanjina	ÖnT, DY

Ağız Mukozasında Ülserasyon	Sifiliz	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Nekrotizan stomatitis	ÖnT
	Sekonder herpetik gingivostomatit	ÖnT
	Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT
Ağız Mukozasında Yara	Nikotin stomatiti	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
	Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)	T, K
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Laserasyon	T
Ağız Solunumu	Alveol kırığı	T, A
	Dudak yetersizliği	T
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Maksiller darlık	T
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Konka hipertrofisi	ÖnT, DY
	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT, DY
	Koronoid hiperplazisi	ÖnT
	Maksiller hipoplazi	ÖnT
Alveoler Kemik Kaybı	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Periodontitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
Artmış Overjet	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K

Artmış Overjet	Akut apikal apse	TT, A
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Anormal dil postürü	T, R
	Dentoalveoler retruzyon / protruzyon	T
	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	T
	Alveolit	A, K
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Talasemi	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
Artmış Yüz Yüksekliği	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
Ateş	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Perikoronitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Akut romatizmal ateş	ÖnT, DY

Ateş	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
	Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT
	Pnömoni	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Osteomyelit	ÖnT
Atipik Yüz Ağrısı	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A
	Ektopik diş	T
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Azalmış Yüz Yüksekliği	Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Yaşlılık	DY
Başabaş (Tet-a-tet) Kapanış	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	T
	Maksiller darlık	T
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Besin Sıkışması (Food Impaction)	Gingival apse	TT, A, K
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök	TT, K

Besin Sıkışması (Food Impaction)	çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Diastema	TT
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Anormal frenulum bağlantısı	T
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Beslenme Zorluğu	Travmatik diş konkuzyonu (concussion)
Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)		TT, A, K
Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)		TT, K
Diş kaybı		TT, R
Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)		T, A, K
Alveol kırığı		T, A
Dudak damak yarığı		T
Kök kırıkları		A, K
Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)		A, K
Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)		A, K
Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)		A, K
Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)		A, K
Kondil kırığı		ÖnT, A
Mandibula kırığı		ÖnT, A
Orta yüz kırıkları		ÖnT, A

Beslenme Zorluğu	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Bilinç Değişikliği	Vazovagal senkop	A, K
	Şok	A
	İnme	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
Çene Darlığı	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Dudak damak yarığı	T
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Maksiller darlık	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
Çiğneme / Isırma Fonksiyonunda Azalma	Kuron kırıkları	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Travmatik diş konkuzyonu (concussion)	TT, A, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K

Çiğneme / Isırma Fonksiyonunda Azalma	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Erken süt dişi kaybı	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Odontodisplazi	TT
	Protez kırığı	TT
	Restorasyon kırığı	TT
	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Amelogenезis imperfekta	T
	Dentinogenезis imperfekta	T
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Dentoalveoler retruzyon / protruzyon	T
	Deplase diş (deplasman)	T
	Dudak damak yarığı	T
	Periodontitis	TT
	Sınıf IV malokluzyon	T
	Alveolit	A, K
	Kök kırıkları	A, K
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)	A, K

Çiğneme / Isırma Fonksiyonunda Azalma	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
	Loj apseleri	A
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Osteogenesis imperfekta	ÖnT
Dentin Hassasiyeti (Hipersensitivite)	Kuron kırıkları	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT
	Amelogenesis imperfekta	T
	Dentinogenesis imperfekta	T
Deri Döküntüsü / Pigmentasyonu	Kontakt dermatitis	T, K
	Hipoglisemi	A, K
	Anjiyoödem	A
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	Alerjik durumlar	ÖnT, DY
	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
	Büllöz pemfigoid	ÖnT, DY

Deri Döküntüsü / Pigmentasyonu	Hamilelik	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Vitiligo	ÖnT, DY
	Yaşlılık	DY
Derin Kapanış (Deep Bite)	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Sınıf IV malokluzyon	T
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Dilde Papilla Atrofisi	Oral kandidiyazis	TT
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Anemi	ÖnT, DY
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Atrofik glossit	ÖnT
Dilde Yanma Hissi	Oral kandidiyazis	TT
	Osteoradyonekroz	T, K
	Mukozaya korozyf madde teması	A, K
	Hiperglisemi	A, K, DY
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Anemi	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY

Dilde Yanma Hissi	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
	Diş Ağrısı	Kuron kırıkları
Kuron-kök kırıkları		TT, A, K
Semptomatik apikal periodontitis		TT, A, K
Akut apikal apse		TT, A
Endodontik akut alevlenme (flare-up)		TT, A
Endo-perio lezyonları		TT, A
Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)		TT, A
Ağız hijyeni yetersizliği		TT, K
Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)		TT, K
Hatalı restorasyonlar		TT, K
Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)		TT
Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)		TT
Okluzal travma / Travmatik okluzyon		TT
Alveol kırığı		T, A

Diş Eksikliği (Anodonti / Hipodonti / Oligodonti)	Dudak damak yarığı	T
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
Diş Fazlalığı (Artı, Süpernümerer Diş)	Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
Diş Migrasyonu	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Kronik ısırma alışkanlığı	T
	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
Diş Mobilitesi (Diş Sallanması)	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare- up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Kök kırıkları	A, K
Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K	

Diş Mobilitesi (Diş Sallanması)	Lenfoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Dentin displazisi	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
Diş Renklenmesi	Dental floroz (fluorozis)	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kök rezorpsiyonu	TT
	Mine hipoplazisi	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	Amelogenesis imperfekta	T
	Dentinogenesis imperfekta	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T
	Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
	Anemi	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Dentin displazisi	ÖnT
	Osteogenesis imperfekta	ÖnT
	Diş Sürmesinin Gecikmesi	Erken süt dişi kaybı
Odontodisplazi		TT
Persiste süt dişi		TT
Çapraşıklık (ark boyu sapması)		T, K
Amelogenesis imperfekta		T
Ektopik diş		T
Maksiller darlık		T
Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)		ÖnT, DY
Anemi		ÖnT, DY

Diş Sürmesinin Gecikmesi	Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
	Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
Dişeti Ağrısı / Hassasiyeti	Gingival apse	TT, A, K
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
	Mukozaya korozyif madde teması	A, K
	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
Liken planus	ÖnT	
Dişeti Büyümesi / Şişliği	Gingival apse	TT, A, K
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K

Dişeti Büyümesi / Şişliği	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Laserasyon	T
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
	Epilepsi	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
Dişeti Çekilmesi	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periodontitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
Dişeti Gülümsemesi (Gummy Smile)	Periimplantitis	T, K
	Dudak yetersizliği	T
	Gülme hattı problemleri	T
Dişeti Hiperemisi	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
	Gingival apse	TT, A, K
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Periodontitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A	

Dişeti Hiperemisi	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
Dişeti Yetersizliği	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periodontitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Periimplantitis	T, K
Dişte Sert Doku Kaybı	Kuron kırıkları	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kök rezorpsiyonu	TT
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Mine hipoplazisi	TT
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Amelogenesis imperfekta	T
	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)	T
	Dentinogenesis imperfekta	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Kök kırıkları	A, K
	Dentin displazisi	ÖnT
	Osteogenesis imperfekta	ÖnT
Ekimoz	Alveol kırığı	T, A

Ekimoz	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	A, K
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
Erken Diş Teması (Prematür Kontakt)	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Çapraz kapanış (tek ön diş)	TT, K
	Diş tüberkül anomalileri (Bolk tüberkülü, Carabelli tüberkülü, dens evaginatus, talon tüberkülü)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Çapraşıklıklar (ark boyu sapması)	T, K
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Deplase diş (deplasman)	T
	Diş füzyonu	T
	Diş geminasyonu	T
	Maksiller darlık	T
	Transpoze diş (transpozisyon)	T
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT	
Furkasyon Tutulumu	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök	TT, K

Furkasyon Tutulumu	çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT
	Kök kırıkları	A, K
Göğüs Ağrısı	Akut koroner sendrom (angina, stabil olmayan angina, miyokard enfarktüsü)	A
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Kardiyomiyopati	ÖnT, DY
	Panik atak	ÖnT, DY
	Peptik ülser	ÖnT, DY
	Pnömoni	ÖnT, DY
Halsizlik	Akut apikal apse	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Hipoglisemi	A, K
	Loj Apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	İnfluenza	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY

Halsizlik	Anemi	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	Cushing sendromu	ÖnT, DY
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT	
Hipernazalite	Dudak damak yarığı	T
Horlama	Obezite	T, DY
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT, DY
	Uyku apnesi	ÖnT
İnterdental Papil Yetersizliği / Yokluğu	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periodontitis	TT

İnterdental Papil Yetersizliği / Yokluğu	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Periimplantitis	T, K
Kaygı (Anksiyete)	Astım	ÖnT, DY
	Depresyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)	ÖnT, DY
	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
Kemik İçi Defekt	Periodontal apse	TT, A
	Periodontitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Osteoradyonekroz	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Osteomiyelit	ÖnT
Kıllı Dil	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
Konuşma Bozukluğu	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diastema	TT
	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Anormal frenulum bağlantısı	T
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Dudak damak yarığı	T
	Laterognati	T
	Kondil kırığı	ÖnT, A

Konuşma Bozukluğu	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
Konvülsiyon	Hipoglisemi	A, K
	Epilepsi	ÖnT, DY
	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
Kök Rezorpsiyonu	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Dış kök rezorpsiyonu	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Dentigeröz kist	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Tam gömülü diş	T
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Ameloblastoma	ÖnT
	Odontojenik keratokist	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
	Sementoblastoma	ÖnT
Kötü Ağız Kokusu (Halitozis)	Gingival apse	TT, A, K
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Nekrotizan gingivitis (NG)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K

Kötü Ağız Kokusu (Halitozis)	Aftöz stomatit	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Oral kandidiyazis	TT
	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Periimplantitis	T, K
	Pyojenik granülom	T, K
	Osteoradyonekroz	T, K
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Hiperglisemi	A, K, DY
	Alveolit	A, K
	Hipoglisemi	A, K
	Loj apseleri	A
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
Lökoplaki	ÖnT	
Osteomyelit	ÖnT	
Periferik dev hücreli granülom	ÖnT	
Lamina Duranın Kalınlaşması	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY

Lamina Duranın Kalınlaşması	Hipotiroidizm	ÖnT, DY	
	Osteopetrozis	ÖnT, DY	
Lamina Duranın Kaybı (Apikal / Kuronal)	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A	
	Periodontal apse	TT, A	
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT	
	Kronik apikal apse	TT	
	Perikoronitis	TT	
	Periodontitis	TT	
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT	
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A	
	Diş ankilozu	T	
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY	
	Cushing sendromu	ÖnT, DY	
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY	
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY	
	Lenfoma	ÖnT, DY	
	Lösemi	ÖnT, DY	
	Multipl miyelom	ÖnT, DY	
	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY	
	Osteopetrozis	ÖnT, DY	
	Osteoporoz	ÖnT, DY	
	Talasemi	ÖnT, DY	
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY	
	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT	
	Basit kemik kisti	ÖnT	
	Fibröz displazi	ÖnT	
	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT	
	Osteomiyelit	ÖnT	
	Osteosarkom	ÖnT	
	Paget hastalığı	ÖnT	
	Lenfadenopati	Akut apikal apse	TT, A

Lenfadenopati	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Herpes labialis	TT, K
	Oral kandidiyazis	TT
	Perikoronitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Kaposi sarkomu	ÖnT, K, DY
	Çocukluk çağı döküntülü hastalıkları (kızamık, kızamıkçık, kızıl, su çiçeği, 5. ve 6. hastalık)	ÖnT, K
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	Hepatit	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sarkoidozis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
	Adenoid kistik karsinom	ÖnT
	Adenokarsinom	ÖnT
	Ameloblastik karsinom	ÖnT
	Amiloidozis	ÖnT
	Fibrosarkom	ÖnT
	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Zona zoster	ÖnT
	Makroglossi	Anjiyoödem

Makroglossi	Dil kanserleri	ÖnT, K
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Aktinomikozis	ÖnT
	Amiloidozis	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Miksödem	ÖnT
	Nörofibromatozis	ÖnT
	Sturge-Weber sendromu	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
Makrognati	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Mandibuler Defleksiyon / Deviasyon	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Laterognati	T
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
Mide Bulantısı	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Hipertansiyon	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
Mikrognati	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT

Non-Okluzyon	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Laterognati	T
	Sınıf IV malokluzyon	T
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT	
Orofasiyal Ağrı	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Loj apseleri	A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Migren	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY

Orofasiyal Ağrı	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY
	Siyalolit	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
	Zona zoster	ÖnT
Orta Hat Kayması	Erken süt dişi kaybı	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Persiste süt dişi	TT
	Laterognati	T
Öksürük	İnfluenza	ÖnT, K, DY
	Astım	ÖnT, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Pnömoni	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT
Palpasyona Duyarlılık (Ağız Dışı / Ağız İçi)	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Alveol kırığı	T, A
	Laserasyon	T
	Alveolit	A, K

Palpasyona Duyarlılık (Ağız Dışı / Ağız İçi)	Loj apseleri	A
	Mandibula kırığı	ÖnT, A
	Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
	Travmatik nöroma	ÖnT
Parestezi	Anemi	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
Parestezi	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Nörofibromatozis	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
Paslı Dil	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Primer herpetik gingivostomatit	TT
	Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
Periodontal Ataşman Kaybı	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Diş kök rezorpsiyonu	TT
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Perikoronitis	TT
	Periodontitis	TT
	Nekrotizan periodontitis (NP)	T, A
	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
Periimplantitis	T, K	

Periodontal Ataşman Kaybı	Anormal frenulum bağlantısı	T
	Dişetinin estetik problemleri	T
	Gülme hattı problemleri	T
	Kök kırıkları	A, K
	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	A, K
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
Periodontal Cep	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Periodontitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Periimplantitis	T, K
	Dişetinin estetik problemleri	T
	Kök kırıkları	A, K
	Down sendromu	ÖnT, DY
Periodontal Ligament (PDL) Aralığının Genişlemesi	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Kronik apikal apse	TT

Periodontal Ligament (PDL) Aralığının Genişlemesi	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Kondrosarkom	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
Perküsyona Duyarlılık (Dikey / Yatay)	Gingival apse	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Travmatik diş konkuzyonu (concussion)	TT, A, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Periodontal apse	TT, A
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Dış kök rezorpsiyonu	TT
	Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
	Periodontitis	TT

Perküsyona Duyarlılık (Dikey / Yatay)	Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT
	Periimplantitis	T, K
	Kök kırıkları	A, K
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
Peteşi	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
Pink Spot / Pembe Diş	Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, A, K
	Kuron-kök kırıkları	TT, A, K
	Diş kök rezorpsiyonu	TT
	İç kök rezorpsiyonu	T
Prognati	Laterognati	T
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Prokline / Protruzyon	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Anormal dil postürü	T, R
	Dudak damak yarığı	T

Prokline / Protruzyon	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Protruziv Dudak (Prochelie)	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Pulpa Canlılığının / Duyarlılığının / Kaybı	Semptomatik apikal periodontitis	TT, A, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, A, K
	Akut apikal apse	TT, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Dış kök rezorpsiyonu	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Kök kırıkları	A, K
	Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	A, K
	Pulpa Kalsifikasyonları	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)
Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)		T
Pulpanın distrofik kalsifikasyonu		T
Pulpa taşı (dentikel)		T
Kök kırıkları		A, K
Cushing sendromu		ÖnT, DY
Yaşlılık		DY
Dentin displazisi		ÖnT
Radyografik Mikst Lezyonlar	Ameloblastoma	ÖnT

Radyografik Mikst Lezyonlar	Basit kemik kisti	ÖnT
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
	Osteomiyelit	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Semento-osseöz displazi	ÖnT
Radyolusent Lezyonlar	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A
	Endo-perio lezyonları	TT, A
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Dış kök rezorpsiyonu	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Osteoradyonekroz	T, K
	Dentigeröz kist	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
	Ameloblastoma	ÖnT
	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT
	Çerubizm (cherubism)	ÖnT
	Dentin displazisi	ÖnT
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kondrosarkom	ÖnT
	Lateral periodontal kist ve botryoid odontojenik kist	ÖnT

Radyolusent Lezyonlar	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
	Odontojenik keratokist	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
	Semento-osseöz displazi	ÖnT
	Stafne kemik kavitesi	ÖnT
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
Radyopak Lezyonlar	Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT
	Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hipersementoz	T
	Odontoma	ÖnT
	Osteoma	ÖnT
	Sementoblastoma	ÖnT
	Siyalolit	ÖnT
Retrognati	Kondil kırığı	ÖnT, A
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
Retrokline / Retruzyon	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Retruziv Dudak (Retrochelic)	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
Senkop	Hipoglisemi	A, K
	Vazovagal senkop	A, K
	Kalp durması (kardiyak arest)	A
	Kalp krizi	A
	Yeme bozuklukları (anoreksia nervoza, bulimia nervoza)	ÖnT, K, DY
	Epilepsi	ÖnT, DY
	Hipotansiyon	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY

Senkop	Kardiyak aritmi	ÖnT, DY
Siyanoz	Akut koroner sendrom (angina, stabil olmayan angina, miyokard enfarktüsü)	A
	Kalp durması (kardiyak arrest)	A
	Astım	ÖnT, DY
	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)	ÖnT, DY
Tat Kaybı (Dysgeusia)	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
	İnfluenza	ÖnT, K, DY
	Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSİYE)	ÖnT
	Yaşlılık	DY
Temporomandibuler Eklem (TME) Ağrısı	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Kondil kırığı	ÖnT, A
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
Temporomandibuler Eklem (TME) Sesi	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
Tipping	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R

Tipping	Parmak / dudak / dil emme	T, K, R
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
Tükürük Azalması / Yokluğu (Ağız Kuruluğu, Kserostomi)	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY
	Menopoz	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksia nervoza, bulimia nervoza)	ÖnT, K, DY
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	Depresyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
	Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY
	Hipertansiyon	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sarkoidozis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
Amiloidozis	ÖnT	
Tükürük Fazlalığı (Hipersalivasyon, Siyalore)	Aftöz stomatit	TT, K
	Perikoronitis	TT

Tükürük Fazlalığı (Hipersalivasyon, Siyalore)	Yüz felci (fasiyal paralizi)	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
	Serebral palsi	ÖnT, DY
Yalancı (Pseudo) Cep	Gingival apse	TT, A, K
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Pyojenik granülom	T, K
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
Yansıyan Diş Ağrısı	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT, A
	Akut koroner sendrom (angina, stabil olmayan angina, miyokard enfarktüsü)	A
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
	Migren	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY
Yutkunma Güçlüğü (Disfaji)	Oral kandidiyazis	TT
	Perikoronitis	TT
	Loj apseleri	A
	Anemi	ÖnT, K

Yutkunma Güçlüğü (Disfaji)	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
	Peptik ülser	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
	Yüz Asimetrisi	Akut apikal apse
Endodontik akut alevlenme (flare-up)		TT, A
Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)		T, A, K
Yüz felci (fasiyal paralizi)		T, A
Dentoalveoler retruzyon / protruzyon		T
Dudak damak yarığı		T
Hematom		T
Laterognati		T
Loj apseleri		A
Selülitis (flegmon)		A
Kondil kırığı		ÖnT, A
Mandibula kırığı		ÖnT, A
Orta yüz kırıkları		ÖnT, A
Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları		ÖnT, DY
Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)		ÖnT, DY
Büyüme ve gelişim geriliği		ÖnT, DY
Down sendromu		ÖnT, DY
İnme		ÖnT, DY
Lenfanjiyoma		ÖnT, DY

Yüz Asimetrisi	Lenfoma	ÖnT, DY
	Myastenia gravis	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Nörofibromatozis	ÖnT
	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
	Osteogenezis imperfekta	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon – AVM)	ÖnT

- * *Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar”ın eşleştirilmesinde; eğitim içeriklerinin belirlenmesi ve ağırlıklandırılması sırasında daha fazla yol gösterici olacağı düşünülerek, çekirdek hastalıklar ve durumlar / klinik problemler öğrenme düzeyleri (TT, T, A, K, R, DY, ÖnT) dikkate alınarak yukarıdan aşağıya doğru sıralanmıştır.*

4.5. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Tablosu

Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde Öğrenme Düzeyleri için kullanılan “1”, “2”, “3” ve “4” kodlarının tanımı ve açıklaması **Tablo 6**'da verilmiştir.

Tablo 6. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Kod Tanım ve Açıklamaları*

Öğrenme Düzeyi	Açıklama
1	Uygulamanın nasıl yapıldığını bilir ve sonuçlarını hasta ve/veya yakınlarına açıklar. Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci etkinliğin doğru yapılış aşamalarını görsel eğitim materyalleri ile veya klinik ortamda gözlemlemiş olmalıdır, aşamaları açıklayabilmelidir ve gerektiğinde hastayı ilgili uzmana yönlendirebilir düzeye gelmiş olmalıdır.
2	Acil bir durumda kılavuz / yönergeye uygun biçimde uygulamayı yapar. Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci <u>laboratuvar / simülasyon ortamında</u> eğitici eşliğinde bu etkinliği, en az zaman ve en az enerji ile olmasa bile, en az bir kez doğru olarak yapmış olmalıdır. Bu düzeydeki öğrenci, uygulama basamaklarındaki eylemleri henüz seri olarak yapamasa bile, doğru olarak yapmaktadır. Oysa ki 3. düzeyde; öğrenci uygulama basamaklarını hem doğru hem de seri olarak yapmaktadır.
3	Karmaşık olmayan, sık görülen, durumlarda / olgularda uygulamayı** yapar. Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci gerçek ortamda ve komplikasyonu ve komorbiditesi <u>olmayan</u> bir hasta üzerinde eğitici eşliğinde bu etkinliği doğru olarak en az bir kez ustaca*** yapmış olmalıdır. Gerçek hastanın sağlanamadığı durumlarda, gerçeğe yakın simülasyon ortamında ustaca yapılmış olması yeterlidir.
4	Karmaşık durumlar / olgular da dahil uygulamayı** yapar. Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci gerçek ortamda ve komplikasyonu ve komorbiditesi <u>olan veya olmayan</u> her türlü hasta üzerinde eğitici eşliğinde bu etkinliği doğru olarak en az bir kez ustaca*** yapmış olmalıdır.

* *Üst düzeyde yetkinlik belirlemek için önceki düzeylerin koşulları sağlanmış olmalıdır.*

** *Ön değerlendirmeyi / değerlendirmeyi yapar, gerekli planları oluşturur, uygular ve süreç ve sonuçları ile ilgili hasta ve yakınlarını / toplumu bilgilendirir.*

*** **Ustaca:** *Bir kişinin bir işi en az zaman ve en az enerji harcayarak doğru biçimde yapabilmesidir.*

Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi
Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi

Sıra No	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)	Öğrenme Düzeyi
A- Öykü Alma		
1	Medikal ve dental öykü (anamnez) alabilme	4
2	Mental durumu değerlendirebilme	3
B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene		
1	Ağız dışı muayene yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
2	Ağız içi muayene yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
3	Baş-boyun lenf bezi muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
4	Dental büyültme araçlarını (dental lup, dental mikroskop) kullanabilme	1
5	Diş çürüğü riskini belirleyebilme	4
6	DMFT / DFT indekslerini belirleyebilme ve değerlendirebilme	4
7	Modern tanı cihazları ile çürük teşhisi koyabilme	1
8	Ortodontik model analizi yapabilme	2
9	Paranasal sinüs muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
10	Periodontal indeks alabilme ve değerlendirebilme	4
11	Preprotetik teşhis modeli değerlendirebilme	3
12	Pulpa canlılığı testlerini (laser Doppler flowmetry, pulse oximetry) yapabilme ve değerlendirebilme	1
13	Pulpa duyarlılığı testlerini (termal, elektrik, mekanik) yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
14	Tanı ve tedavi planlaması yapabilme	3
15	TME kas muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	3
C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler		
1	Dental radyografik algoritma kullanabilme	3

2	Dentomaksillofasiyal bölgede konik ışınli bilgisayarlı tomografi (CBCT) değerlendirebilme	1
3	El-bilek filmi değerlendirmesi (kemik yaşı tayini) yapabilme	1
4	EKG normal ritim değerlendirebilme	2
5	Girişimsel maksillofasiyal radyolojik uygulamalar (artrografi, siyalografi) yapabilme	1
6	Maksillofasiyal manyetik rezonans (MR) değerlendirmesi yapabilme	1
7	Maksillofasiyal ultrasonografi değerlendirmesi yapabilme	1
8	Medikal bilgisayarlı tomografi (BT) değerlendirmesi yapabilme	1
9	Ortodontik sefalometrik radyografi analizi yapabilme	1
10	Panoramik röntgen cihazını kullanabilme	4
11	Panoramik radyografileri değerlendirebilme	3
12	Periapikal açılı röntgen çekebilme	4
13	Periapikal açılı radyografileri değerlendirebilme	4
14	Periapikal, ısırma (bite-wing), okluzal röntgen çekebilme	4
15	Periapikal, ısırma (bite-wing), okluzal radyografileri değerlendirebilme	4
16	Sefalometrik ve el-bilek grafileri çekebilme	2
17	Temporomandibuler eklem (TME) grafilerini değerlendirebilme	2
D- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim		
1	Adli rapor hazırlayabilme	2
2	Ağız dışı fotoğraf çekebilme	3
3	Ağız içi fotoğraf çekebilme	3
4	Aydınlatma ve onam alabilme	4
5	Epikriz hazırlayabilme	4
6	Gnatolojik kayıt alabilme	1
7	Hasta dosyası hazırlayabilme	4
8	Hastayı uygun biçimde sevk edebilme	4
9	Konsültasyon istemi hazırlayabilme	4
10	Radyolojik rapor hazırlayabilme	2
11	Reçete düzenleyebilme	4
12	Tedaviyi ret belgesi hazırlayabilme	4
E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler		
1	Biyolojik materyal ile çalışma ilkelerini uygulayabilme	4

2	Dekontaminasyon, dezenfeksiyon, sterilizasyon, antisepsi sağlayabilme	4
3	Dental laboratuvara iş gönderebilme	4
4	Diyet analizi yapabilme	2
5	Glukometre ile kan şekeri ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	4
6	Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2
7	Kas tonus analizi yapabilme	1
8	Laboratuvar örneğini (tükürük, kan, sürüntü, doku vb.) uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme	3
9	Örnek inceleme için laboratuvar istek formunu doldurabilme	4
10	Subgingival örnek alabilme	2
11	Tükürük akış hızını belirleme ve değerlendirebilme	2
12	Tükürük tamponlama kapasitesini belirleme ve değerlendirebilme	2
13	Tükürükte laktobasil ve mutans sayımı yapabilme ve değerlendirebilme	2

F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar

1	Acil durumlarda triaj yapabilme	3
2	Açık apeksli dişte revaskülarizasyon tedavisi yapabilme	1
3	Açık sinüs tabanı yükseltebilme	1
4	Ağız dışı apse drenajı yapabilme	1
5	Ağız dışı ortodontik aparey uygulayabilme	1
6	Ağız içi apse drenajı yapabilme	3
7	Ağız içi lokal anestezi uygulayabilme (infiltratif / rejijonal)	4
8	Ağız içinde yara / yanık bakımı yapabilme	3
9	Akupunktur uygulayabilme	1
10	Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme	4
11	Alveol yarığı onarımı yapabilme	1
12	Amalgam dolgu sökebilme	4
13	Amalgam restorasyon yapabilme	4
14	Antibiyotik profilaksisi yapabilme	4
15	Apeksifikasyon tedavisi yapabilme	2
16	Apikal rezeksiyon (endodontik cerrahi) yapabilme	1
17	Apne apareyi yapabilme	1

18	Artrosentez yapabilme	1
19	Aspirasyon biyopsisi alabilme	3
20	Avulse dişin replantasyonunu yapabilme	2
21	Bakteriyel plak kontrolü yapabilme	4
22	Başlangıç çürük tedavisinde rezin infiltrasyon tedavisi yapabilme	1
23	Bölümlü (parsiyel) kuron yapabilme	2
24	Bölümlü matriks sistemi uygulayabilme	2
25	CAI / CAD / CAM yöntemlerini uygulayabilme	1
26	Cam iyonomer restorasyon yapabilme	4
27	Çene yüz protezleri için implant uygulamaları yapabilme	1
28	Çürüğü alternatif mekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme (air abrazyon, air polishing, ultrasonik, sono abrazyon vb.)	1
29	Çürüğü geleneksel mekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme (el aletleri ve döner aletler)	4
30	Çürüğü kemomekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme	1
31	Çürüğü lazer ile uzaklaştırabilme	1
32	Çürük tedavisinde ozon uygulayabilme	1
33	Damar yolu açabilme	3
34	Dental implant uygulayabilme	1
35	Dentin hassasiyetini kimyasal ajanlar ile tedavi edebilme	4
36	Dentin hassasiyetini lazer ile tedavi edebilme	1
37	Dentin hassasiyetini restorasyon ile giderebilme	4
38	Devital / endodontik tedavi görmüş dişte beyazlatma yapabilme	2
39	Devrilmiş dişlerin preprotetik amaçla ortodontik düzeltimini yapabilme	1
40	Diastemanın restoratif tedavisini yapabilme	2
41	Direkt pulpa kuafajı yapabilme	4
42	Distraksiyon osteogenezis uygulamaları yapabilme	1
43	Diş çekimi (cerrahi) (kırılan veya kalmış diş kökleri ile kemik retansiyonlu olmayan yarı gömülü dişlerin komplike olmayan çekimleri) yapabilme	3
44	Diş çekimi (sürmüş) yapabilme	3
45	Diş çekimi (tam gömülü) yapabilme	1
46	Diş destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	3
47	Diş destekli hassas tutuculu hareketli bölümlü protez yapabilme	1

48	Diş destekli sabit bölümlü protez yapabilme	3
49	Diş destekli tam protez (overdenture) yapabilme	1
50	Diş doku destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	3
51	Diş yüzeyi temizliği yapabilme	4
52	Dişeti çekilmelerinin cerrahi tedavisini yapabilme	1
53	Doku destekli tam protez yapabilme	3
54	Döner alet sistemleri ile kök kanalını şekillendirebilme	2
55	Düşmüş kuron-köprü simantasyonu yapabilme	4
56	Endo-kuron yapabilme	1
57	Eksizyonel biyopsi yapabilme	2
58	Elektronik apeks bulucu kullanabilme	3
59	Erken teması uzaklaştırabilme	4
60	Fasiyal epitez tedavisi yapabilme	1
61	Fiber post destekli kompozit restorasyon yapabilme	2
62	Fiber restorasyon yapabilme	2
63	Fiberotomi yapabilme	1
64	Flep operasyonları yapabilme	1
65	Fonksiyonel çene ortopedisi uygulayabilme	1
66	Frenetomi ve frenektomi yapabilme	1
67	Furkasyon perforasyonu tamiri yapabilme	2
68	Furkasyon sorunlarının cerrahi tedavisini yapabilme	1
69	Geçici restorasyon uygulayabilme	4
70	Geleneksel matriks sistemi uygulayabilme	4
71	Genç sürekli dişlerde vital amputasyon yapabilme	3
72	Gingivektomi ve gingivoplasti yapabilme	2
73	Gömülü dişleri ortodontik olarak sürdürebilme	1
74	Gülüş tasarımı yapabilme	1
75	Hareketli ortodontik aparey uygulayabilme (ön tek diş çapraz kapanış)	2
76	Hareketli protezlerde besleme ve rebazaj yapabilme	4
77	Hareketli protezlerde diş / kroşe ilavesi yapabilme	4
78	Hareketli protezlerde kırık tamiri yapabilme	4
79	Hareketli protezlerde uyumlama yapabilme ve vuruk alabilme	4
80	Hareketli yer tutucu yapabilme	3

81	Hastanın bilincinin açık / kapalı olduğunu değerlendirebilme	4
82	Hava yolundaki yabancı cisimi uygun manevra ile çıkarabilme	3
83	Hayati bulguların (vücut ısısı, nabız, solunum ve kan basıncı) ölçme ve değerlendirmesini yapabilme	4
84	Hibrit iyonomer (kompomer) restorasyon yapabilme	4
85	Hipnoz uygulayabilme	1
86	İç kök rezorpsiyonu olan dişte kök kanalı tedavisi yapabilme	2
87	İleri yaşam desteği verebilme	1
88	İmplant çevresi hastalıkların cerrahi olmayan tedavisini yapabilme	2
89	İmplant çevresi hastalıkların cerrahi tedavisini yapabilme	1
90	İmplant çevresi yumuşak dokuların plastik cerrahisini yapabilme	1
91	İmplant destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	1
92	İmplant destekli sabit bölümlü protez yapabilme	1
93	İmplant destekli tam protez yapabilme	1
94	İmplant doku destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	1
95	İndirekt adeziv köprü yapabilme	2
96	İndirekt pulpa kuafajı yapabilme	4
97	İnley restorasyon yapabilme	2
98	İnsizyonel biyopsi yapabilme	2
99	İntramuskuler ve intravenöz enjeksiyon yapabilme	3
100	Kanal dolgusu komplikasyonlarını (taşkın sealer ve/veya güta-perka) tedavi edebilme	1
101	Kanal içi post uygulayabilme	3
102	Kanal içi yıkama (irigasyon) (sodyum hipoklorit solüsyonu taşması) komplikasyonlarını tedavi edebilme	3
103	Kanamaya müdahale edebilme	3
104	Kapalı sinüs tabanı yükseltebilme	1
105	Kapiller kan örneği alabilme	4
106	Kavite dezenfektanı uygulayabilme	4
107	Kemik ogmentasyonu yapabilme	1
108	Kompozit dolgu sökebilme	4
109	Kompozit lamina restorasyonu yapabilme	2
110	Kor (core) yapabilme	3

111	Kök amputasyonu / hemiseksiyon / biküspidizasyon, tünel operasyonu yapabilme	1
112	Kök kanalı dezenfeksiyonunda lazer uygulayabilme	1
113	Kök kanalı perforasyon tamiri yapabilme	1
114	Kök kanalı şekillendirme komplikasyonlarını tedavi edebilme	3
115	Kök kanalı tedavisini yenileyebilme (retreatment)	3
116	Kök kanalından kırık alet çıkarabilme	2
117	Kök kırığı tedavisi yapabilme	2
118	Kök yüzeyi temizliği yapabilme	3
119	Kötü haber verebilme	4
120	Kuron boyu uzatabilme	1
121	Kuron kırığı tedavisi yapabilme	3
122	Kuron-kök kırığı tedavisi yapabilme	3
123	Kuron-köprü sökebilme	4
124	Lingual ark yapabilme	2
125	Maksiller osteotomi yapabilme	1
126	Mandibuler osteotomi yapabilme	1
127	Mekanoterapi yapabilme	1
128	Metal destekli seramik kuron yapabilme	3
129	Mikroabrazyon tedavisi yapabilme	2
130	Minimal invaziv endodontik tedavi yapabilme	1
131	Minimal invaziv restorasyon yapabilme	3
132	Mobil dişleri splintleyebilme	2
133	Model set-up yapabilme	1
134	Mukozaı suture edebilme	3
135	Nekroze dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
136	Normal veya cerrahi diş çekimi sırasında ve sonrasında sık karşılaşılan cerrahi komplikasyonları yönetebilme	3
137	Obturatör uygulayabilme	1
138	Okluzyonu kontrol edebilme	4
139	Onley restorasyon yapabilme	2
140	Ortodontik aygıt kaynaklı yaralanmalara acil müdahale edebilme	3
141	Ortodontik hareketli aparey uygulayabilme (alışkanlık kırıcı)	2

142	Ortodontik hareketli aparey uygulayabilme (birden fazla dişi düzeltici)	1
143	Ortodontik hızlı üst çene genişletebilme	1
144	Ortodontik interproksimal mine redüksiyonu (stripping) yapabilme	1
145	Ortodontik pekiştirme apareyi uygulayabilme	2
146	Ortodontik yavaş üst çene genişletebilme	1
147	Ototranplantasyon yapabilme	1
148	Periapikal lezyonlu dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
149	Preoperatif dudak damak yarığı apareyi uygulayabilme	1
150	Preprotetik amaçlı ortodontik ekstruzyon uygulayabilme	1
151	Preprotetik amaçlı ortodontik intruzyon uygulayabilme	1
152	Protez stomatiti tedavisi yapabilme	3
153	Punch biyopsisi alabilme	1
154	Rejeneratif endodontik tedavi yapabilme	1
155	Rejeneratif periodontal tedavi yapabilme	1
156	Remineralizasyon tedavisi yapabilme	2
157	Renk analizi (renk skalası) yapabilme	4
158	Renk analizi (spektrofotometre) yapabilme	1
159	Restorasyon tamiri (amalgam) yapabilme	3
160	Restorasyon tamiri (kompozit) yapabilme	3
161	Restorasyonda okluzal uyumlama yapabilme	4
162	Retrograd dolgu yapabilme	1
163	Rezektif kemik cerrahisi yapabilme	1
164	Rubber dam uygulayabilme	3
165	Sabit ortodontik tedavi uygulayabilme	1
166	Sabit yer tutucu (bant ve loop) yapabilme	3
167	Sabit yer tutucu (kuron ve loop) yapabilme	2
168	Sefalometrik cerrahi planı yapabilme	1
169	Selektif mölleme yapabilme	1
170	Seramik lamina restorasyonu yapabilme	2
171	Sert doku grefti uygulayabilme	1
172	Servikal dış kök rezorpsiyonu olan dişlerin endodontik tedavisini yapabilme	2
173	Sınıf I amalgam restorasyon yapabilme	4

174	Sınıf I kompozit restorasyon yapabilme	4
175	Sınıf II amalgam restorasyon yapabilme	4
176	Sınıf II kompozit restorasyon yapabilme	4
177	Sınıf III kompozit restorasyon yapabilme	4
178	Sınıf IV kompozit restorasyon yapabilme	3
179	Sınıf V amalgam restorasyon yapabilme	4
180	Sınıf V kompozit restorasyon yapabilme	4
181	Sinir reposizyonu yapabilme	1
182	Strip kuron uygulayabilme	2
183	Subkutan / submukozal enjeksiyon yapabilme	3
184	Sürekli diş çekimi ile yapılan ortodontik sürme rehberliği (seri çekim) tedavisi uygulayabilme	1
185	Sürekli diş çekimi olmadan yapılan ortodontik sürme rehberliği tedavisi uygulayabilme	1
186	Süt dişi çekimi yapabilme	3
187	Süt dişlerinde kök kanalı tedavisi yapabilme	2
188	Süt dişlerinde paslanmaz çelik kuron uygulayabilme	2
189	Süt dişlerinde vital amputasyon yapabilme	3
190	Şeffaf termoplastik apareyler ile ortodontik tedavi uygulayabilme	1
191	Tam seramik kuron yapabilme	2
192	Temel yaşam desteği verebilme	3
193	TME splint uygulayabilme	1
194	Topikal ilaç uygulayabilme	4
195	Travmatik diş ekstruzyonu tedavisi yapabilme	2
196	Travmatik diş intruzyonu tedavisi yapabilme	2
197	Travmatik diş konkuzyonu tedavisi yapabilme	3
198	Travmatik diş lateral luksasyonu tedavisi yapabilme	2
199	Travmatik diş subluksasyonu tedavisi yapabilme	3
200	Travmatik yumuşak doku yaralanmalarını (dudak, yanak, dil) tedavi edebilme	2
201	Tüm düzeylerde sedasyon ve genel anestezi altındaki hastalarda diş tedavisi yapabilme	1
202	Vestibül derinleştirme işlemleri yapabilme	1
203	Vital dişte beyazlatma yapabilme (ev ve ofis tipi)	2

204	Vital dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
205	Yumuşak doku grefti uygulayabilme	1
G- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları		
1	Ağız bakımı düzeyini değerlendirebilme ve ağız-diş bakımı eğitimi verebilme	4
2	Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme ve uygulayabilme	4
3	Fissür örtücü (invaziv) uygulayabilme	4
4	Fissür örtücü (non-invaziv) uygulayabilme	4
5	Flor jel uygulayabilme	4
6	Flor vernik uygulayabilme	4
7	Koruyucu rezin uygulayabilme	4
8	Sistemik flor uygulayabilme	1
H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları		
1	Çevre ve diş sağlığı etkileşmesi durumunu (su, gıda vb.) saptayabilme ve önlem alabilme	1
2	Ergonomik ve güvenli çalışma ortamı sağlayabilme	4
3	Enfeksiyon kontrol ve sterilizasyon talimatlarını uygulayabilme	4
4	Diş hekimliğinde iş sağlığı ve güvenliği (iş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) uygulamalarını yapabilme	3
5	Kentleşme ile ilgili sorunların diş sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
6	Küreselleşme ile ilgili durumların diş sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
7	Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar gibi) uygulamalarını yapabilme	2
8	Sağlık sistemleri ve ekonomisinin diş sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
9	Sağlıkta ayrımcılık ve eşitsizlik ile ilgili sorunları saptayabilme ve önlem alabilme	1
10	Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilme	2
11	Tütün, alkol ve madde kullanımı ile ilgili sorunları saptayabilme ve önlem alabilme	2
İ- Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları		
1	Agresyonla (sinirlilik) başa çıkabilme	3

2	Alkol ve madde kullanımına ait sorunları ve bağımlılıkları yönlendirebilme	1
3	Hasta suistimal ve/veya ihmali yönetebilme	2
4	Hiperaktivite ile başa çıkabilme	3
5	Hukuki ehliyeti belirleyebilme	1
6	Rıza ehliyetini belirleyebilme	3
7	Risk yönetimi yapabilme ve malpraktis önlemi alabilme	3
J- Profesyonellik ve Liderlik		
1	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme	3
2	Diş hekimliği kliniğinde kalite yönetimi sistemini uygulayabilme	3
3	Ekip yönetimi yapabilme	3
4	Etkili iletişim kurabilme	4
5	Mevzuatı takip edebilme	3
6	Risk yönetimi yapabilme	3
7	Sosyal medya yönetimi yapabilme	2
8	Teknoloji okur yazarlığı	2
9	Tıbbi uygulamalarda etik sorunları çözebilme	3

5. DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİNİN EĞİTİM İÇERİĞİNİN OLUŞTURULMASI

Diş hekimliği eğitiminde, “DUÇEP Mezun (Program) Yeterlilikleri” kapsamında belirtilmiő olan tüm içerikler göz önüne alınmalıdır.

5.1. EĞitimin Temel Bileşenleri

1. Tıbbi bilgi ve bilginin uygulanması

Çekirdek hastalıklar ve durumlar ile koruyucu hekimlik konusunda tanımlanmış olan yeterliliklerin kazandırılmasına yönelik eğitim programı oluőturulmalıdır.

2. Mesleki beceriler ve uygulanması

Diş hekimliği uygulamaları ve mesleki giriőimlerin öğrenme düzeyleri dikkate alınarak eğitim programı oluőturulmalıdır. En az DUÇEP’te belirtilen düzeyde eğitim verilebilmesi için eğitim kaynakları yeterli olacak Şekilde düzenlenmelidir.

3. Bilgi ve becerinin uygulanması sürecinin hekimliğin gerektirdiği profesyonel tutum ve davranıőlar çerçevesinde gerçekleştirilmesi

Hekimlerin mesleklerini profesyonelce yapmaları için teknik bilgi ve beceri ile donanmalarının yanı sıra; olmazsa olmaz bir bileşen olarak hekimliğin gerektirdiği tutum ve davranışları göstermeleri, bu konuda eğitim almaları ve belirlenmiş olan yeterlilik düzeyinde mezun oldukları doğrulanmalıdır. Bu nedenle, tüm diş hekimliği fakülteleri mesleki bilgi ve becerilerin yanı sıra program çıktılarında mezun yeterliliklerini içeren bir eğitim programını tanımlamalı ve bu programın sonucunda öğrencilerini bu konulardaki yeterliliklerini ölçerek mezun etmelidirler.

5.2. Diş Hekimliği EĞitiminde Sosyal ve Beşeri, Temel Tıp ve Klinik Bilimlerinin Yeri ve nemi

Diş hekimliği fakültelerinin eğitim içeriklerinin oluőturulmasında, hekimlik uygulamalarının temeli olan sosyal ve beşeri bilimler ile hekimliğin temelini oluşturan temel tıp bilimleri göz önüne alınmalıdır.

Hekimlik uygulamalarında temel tıp bilimlerinin klinik uygulamaların temelini oluşturduğu, analitik düşünme ve nedenselleştirmenin temel tıp bilimleri konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olunmadan gerçekleştirilemeyeceği unutulmamalıdır. Eğitim programının hazırlanmasında temel tıp bilgilerinin eğitimin erken dönemlerinde verilmesi, klinik uygulamalar ile ilişkilendirilmesi ve temel tıp bilimlerinin kendi içindeki entegrasyonunun göz önüne alınması uygun olacaktır.

Temel tıp ile sosyal ve beşeri bilimlerin birbirini bütünleyecek ve destekleyecek şekilde yatay (temel bilimler anabilim dalları arasındaki) ve dikey entegrasyona (temel bilimler ve dış hekimliği klinik bilimler arasındaki) sahip olarak tasarlanması, DUÇEP ile belirlenen çıktılara ulaşılabilmesi açısından önemlidir. DUÇEP ile belirlenen mezun (program) yeterlilikleri ile diğer başlıklarda tanımlanan yetkinliklerin tam olarak uygulanabilmesi, temel ve sosyal ve beşeri bilimlerin tamamının hiçbir bileşeni gözden kaçırılmadan kazandırılmış olmasına bağlıdır. Eğitim programının entegrasyonu sürecinde; tüm bu bileşenler için sarmal yapının en iyi şekilde oluşturulması ve doğru sırayla eğitim programına yerleştirilmesi, uygulama sırasında mesleki bilginin ve profesyonel yeterliliklerin bir bütün halinde gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.

Dış hekimliği lisans mezunları, Anatomi, Histoloji ve Embriyoloji, Fizyoloji, Farmakoloji, Tıbbi Biyoloji ve Genetik, Mikrobiyoloji, Biyofizik, Biyokimya, Patoloji gibi tüm temel bilim alanları konularında yeterli bilgi düzeyine sahip olabilmeli, öğrendiği hastalıklar ve durumlar konusunda doğru nedenselleştirmeler yapabilmeli ve analitik düşünebilmelidir.

Ayrıca, Epidemiyoloji ve Biyoistatistik gibi bilimsel düşünce ve gelişimin olmazsa olmaz bileşenleri olan konularda yeterli eğitim almalı, aldığı bu eğitim ile araştırmalar tasarlayabilmeli veya tasarlanan araştırmalarda yer alabilmeli ve kanıta dayalı uygulamalar yapabilmelidir.

Sosyal ve davranış bilimleri ile iletişim becerileri konusunda yeterli eğitimin alınması; mesleki uygulamaların yüksek yeterlilikte uygulanması ve hekimliğin gerektirdiği etik ve insani değerleri tam olarak gösterebilmesi açısından önemlidir. Bir dış hekiminin mezun olmadan bu konularda yeterli eğitim almış olması sağlanmalıdır.

Diş hekimlerinin hastayı sadece ağız ve diş olarak algılamayan, bir bütün halinde değerlendirebilen ve gerektiğinde doğru zamanda doğru yönlendirmeler yapabilen hekimler olarak yetişebilmesi açısından, klinik tıp bilimleri konusunda yeterli eğitim verilmiş olmalıdır.

Diş hekimliği eğitiminde temel tıp bilimlerinin kaçınılmaz yerinin tam ve doğru olarak tanımlanabilmesi ve öğrenim çıktılarının düzenlenebilmesi amacıyla, DUÇEP'te belirtilen her konu için belirtke tablolarının hazırlanması ve bu belirtke tablolarının temel tıp bilimleri ile ilişkilendirilmesinin sağlanması yol gösterici olacaktır. Ölçme değerlendirmeye de zemin oluşturacak olan belirtke tabloları, kavram haritalarının oluşturulmasına ve temel tıp bilimlerinin tablolarının DUÇEP'te belirtilen yetkinliklere ulaşma sürecindeki yerinin tam ve doğru olarak belirlenmesine destek olacaktır.

6. DUÇEP'İN PAYDAŞLAR TARAFINDAN KULLANIMI

DUÇEP-2024 dokümanının ilgili paydaşlar tarafından çeşitli hedefler doğrultusunda kullanımı aşağıda sunulmaktadır:

Öğrenciler

- Bireysel çalışmalarını planlama ve fakültede yapılan eğitim etkinliklerine ve sınavlara hazırlanma,
- Eğitim ve mesleki gelişim hedefleri ile ilgili bilgilenme, süreç içinde kendi bireysel gelişimlerini izleme, planlama ve değerlendirme,
- Dış hekimliğinde doktora / uzmanlık sınavına yönelik çalışmalarını planlama.

Anabilim Dalları Öğretim Üyeleri

- Alanlarıyla ilgili eğitim programlarının hazırlanması sırasında kullanma,
- Yürüttükleri teorik ve uygulamalı eğitim oturumlarının / etkinliklerinin, amaç ve öğrenim hedeflerini, içeriklerini ve yöntemlerini belirleme, planlama, geliştirme,
- Sınavları, sınav içeriğini belirleme, ölçme ve değerlendirme türlerine karar verme ve soruları hazırlama.

Dış Hekimliği Fakülteleri

- DUÇEP-2024'ün temel alınarak GEP'in geliştirilmesi ve bu program doğrultusunda;
  - Klinik öncesi ve klinik eğitim programlarının hazırlanması ve görüşülmesi,
  - Eğitim süreci ve sonuçlarının değerlendirilmesi,
  - Öğretim üyelerine yönelik eğitici gelişim programlarının planlanması ve geliştirilmesi,
  - Fakülte ölçeğinde eğitim ile ilgili stratejik planlamaların ve hedeflerin belirlenmesi, eğitim / klinik altyapısının ve insan gücünün planlanması, öğrenci ve eğitici sayılarının, niteliklerinin planlanması.

- Diş Hekimliğinde Doktora Programı Giriş Sınavı kapsamının, içeriğinin ve sorularının seçiminde ve hazırlanmasında temel alınması.
- Doktora Programı yeterlilik sınavlarının planlaması ve geliştirilmesi sürecinde referans alınması.

Diş Hekimliği Bilimsel Dernekleri ve Meslek Kuruluşları

- Diş Hekimliği Bilimsel Derneklerinin DUÇEP-2024 ile belirlenen genel çerçeveyi esas alarak kendi alanlarına yönelik “Mezuniyet Sonrası Diş Hekimliği Eğitimi Rehberi”ni aşağıda sıralanan başlıkları içerecek şekilde hazırlamaları:
  - Alana özel yeterlilikler, öğrenim çıktıları,
  - Eğitim içerikleri,
  - Önerilen öğrenme ve değerlendirme yöntemleri,
- Mezuniyet sonrası sürekli diş hekimliği eğitiminde yer alan TDB'nin eğitim etkinliklerinin düzeyinin belirlenmesi.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)

- Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (DUS) kapsamının, içeriğinin ve sorularının seçiminde ve hazırlanmasında temel alınması.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

- Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitime yönelik tüm süreçlerin ulusal ölçekte planlanması, iyileştirilmesi, yeniden yapılandırılması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde dayanak olarak alınması.
- Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitime yönelik politikaların oluşturulması, yeni diş hekimliği fakültelerinin açılması, diş hekimliği fakültelerine alınacak öğrenci sayısının ve niteliklerinin belirlenmesinde kullanması.

7. DIŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİM YÖNTEMLERİ

Diş hekimliği mezuniyet öncesi eğitimi; bilgi ve bilginin kullanımı, tutum ve beceri alanlarında bileşenleri olan bir programa sahiptir. Bu programda beceri alanı üç ayrı alt alanda incelenmektedir. Bu alt alanlar; motor, iletişim ve entellektüel beceri alanlarıdır. Bu alanlarda farklı düzeylerde kazanımların olması farklı eğitim yöntemlerinin kullanılması gereksinimini doğurmaktadır.

Bu alanlarda kullanımı önerilen eğitim yöntemleri aşağıda sıralanmaktadır:

1. Hatırlama Düzeyinde Bilgi: Bu düzeyde bilgi; hatırlama ve anlama düzeyinde bir öğrenimi ifade etmektedir. Bu öğrenme süreci bilgiyi tanımayı ve hatırlamayı içerdiği gibi, bilginin anlam kaybına uğramadan tekrar ifade edilebilmesini de kapsamaktadır. Bu nedenle öğrencinin bilgiyi yorumlayarak öğrenmesi gereksinimi diğer düzeylere göre daha az olmaktadır. Bu düzeyde bir öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Sunum / sınıf dersi
- b. Bağımsız öğrenme (okuma, araştırma, tartışma)
- c. Küçük grup çalışmalarını / probleme dayalı öğrenme
- d. Laboratuvar dersi

2. Bilginin Kullanımı: Bu düzey öğrenme; bilginin sadece hatırlanmasını ve ifade edilmesi düzeyinden öte olarak, bilginin kullanılması ile bir sorunun çözülmesini, bir tartışmada farklı açıları ile açıklanarak farklı durumlar için nasıl uygulanabileceğinin değerlendirilmesini içerir. Bu nedenle öğrencinin bilgiyi farklı durumlarda kullanabileceği eğitim yöntemlerinin tercih edilmesi daha uygun olacaktır. Bu düzeyde bir öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Küçük grup çalışmalarını / olgu çözümlenmeleri
- b. Ödeve / göreve dayalı öğrenme
- c. Laboratuvar uygulamasını
- d. Klinik öğrenme
- e. Öğretme
- f. Refleksiyon oturumları / etkileşim grupları

3. Tutum: Tutum farklı düzeylerde kazanılabilecek, bir bilginin veya becerinin gerçek hayatta kullanımına doğrudan etki edebilen önemli bir öğrenme bileşenidir. Bir konuda bilgi sahibi olmak, beceri ve tutum kazanmış olmak beklenen bir davranışın sergilenmesini sağlar. Tutum, bilgi ve beceriyi gerçek hayat davranışlarına dönüştüren önemli bir öğrenme bileşenidir. Tutum, farkındalık ve benimseme / uygulamaya niyetli olmak düzeylerinde kazandırılabilir. Bu düzeylerde öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Sunum / sınıf dersi
- b. Küçük grup çalışmaları / tartışma
- c. Oyunlaştırma / küçük grup çalışmaları
- d. Drama
- e. Refleksiyon oturumları / etkileşim grupları

4. Beceri (Motor, Entelektüel, İletişim): Motor beceri öğrenme alanı dış hekimliği meslek eğitiminde en geniş hacme sahip bileşenlerden biridir. Bu alanda ve diğer beceri alanlarında, eğitim rol modellerinin gözlenmesi ve kılavuz eşliğinde yapılarak gerçekleştirilir ve uygulamalar ile öğrencinin deneyim kazanması sağlanır. Tüm beceriler 4 ardışık düzeyde öğrenilebilir. Ardışık beceri düzeylerinde aşağıdaki eğitim yöntemlerinin kullanılması önerilebilir.

- a. Ders / Sunum (Düzey 1)
- b. Demonstrasyon (Düzey 1)
- c. Mesleki beceri laboratuvarı / Yetiştiricilik / Uygulama (Düzey 2)
- d. Oyunlaştırma / Küçük grup çalışmaları (Düzey 2, 3, 4)
- e. Drama (Düzey 3, 4)
- f. Klinik yetiştiricilik / Klinik uygulama (Düzey 3, 4)
- g. Sosyal öğrenme (Düzey 3, 4)
- h. Alan çalışmaları (Düzey 1, 2, 3, 4)

8. DİŞ HEKİMLİĞİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ

Mesleki yeterlilik temelde yer alan bilginin üzerine kurgulanmış becerileri ve tutumları içeren bir bütündür. Bu bütünün her bileşeninin ayrı ayrı ölçülmesi ve değerlendirilebilmesi için çıktıların net olarak belirlenmiş, duyurulmuş ve öğrenciye öğretilmiş olması gerekmektedir. Bu nedenle ölçme değerlendirme hedef-soru (belirtke) tablolarına dayandırılmalı ve her öğrenme alanı göz önüne alınarak ölçme yapılmalı ve değerlendirilmelidir.

Hedef-soru (belirtke) tabloları ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştıran, soru bankasına temel oluşturan yapılardır. Bu yapıya dayandırılarak oluşturulan ölçme araçlarının öğrenme alanlarına dağılımı açısından aşağıdaki bileşenler önerilmiştir.

1. Hatırlama düzeyinde bilgi

Hatırlama ve anlama düzeyinde bir öğrenimi ifade eden “hatırlama düzeyinde bilgi” düşük düzey bilgiyi içermektedir ve bu düzeyde aşağıda belirtilen kuramsal sınav ölçme araçlarının uygulanması önerilir.

- a. Doğru yanlış
- b. Kısa cevaplı (boşluk doldurma)
- c. Eşleştirme
- d. Çoktan seçmeli
- e. Yapılandırılmış açık uçlu
- f. Çoklu seçmeli
- g. Yapılandırılmış sözlü

2. Bilginin Kullanımı

Bilginin kullanımı bir durumu açıklarken bilginin doğru ilişkiler içinde kullanılmasını, bir sorunu / olguyu çözerken bilginin kullanılmasını içermektedir. Bu sürecin gerçekleştirilebilmesi aşağıdaki farklı sınav tiplerinin kullanılması ile sağlanır.

- a. Yapılandırılmış kısa cevaplı
- b. Yapılandırılmış açık uçlu
- c. Yapılandırılmış sözlü
- d. Nedenselleştirme (CORE) (Clinically Oriented Reasoning Examination)

3. Tutum

Tutum; farkındalık ve uygulama düzeyinde ölçülebilir, bu iki düzey arasında önemli fark bulunmaktadır. “Farkındalık düzeyi” bir davranışın önemini gerekçeleri ile açıklayabilmeyi içerirken; “uygulama düzeyi” gerçek hayatta veya bir simülasyon ortamında bu davranışı uygulamayı içermektedir. Bu nedenle ölçme araçları da değişiklik göstermektedir. Farkındalık düzeyi bilginin ölçümünde kullanılan ölçme araçları ile ölçülebilir ancak uygulama düzeyi performans / yeterlilik ölçmek amacıyla kullanılan araçları gerektirir. Aşağıda her iki düzey için kullanılacak ölçme araçları önerilmiştir.

a. Farkındalık Düzeyi

- i. Doğru yanlış
- ii. Kısa cevaplı (boşluk doldurma)
- iii. Eşleştirme
- iv. Çoktan seımeli
- v. Yapılandırılmış açık uçlu
- vi. Çoklu seımeli
- vii. Yapılandırılmış sözlü
- viii. Nedenselleştirme / CORE

b. Uygulama Düzeyi

- i. Simülasyon sınavları (Bakınız “Performans / Yeterlilik Değerlendirme”)
- ii. Gerçek hayat gözlemleri; MSF (Multi Source Feedback) / 360 Derece değerlendirme

4. Beceri (Motor, Entelektüel, İletişim)

a. Motor Beceri

Motor beceriler doğrudan gözlenerek ölçülebilen becerilerdir ve değerlendirme kılavuzu eşliğinde ölçülebilen bir öğrenme alanıdır. Bu beceri hangi ortamda gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, ölçme aracı olarak kullanılan değerlendirme kılavuzu değişmez. Aşağıda simüle ortamda ölçme ve gerçek ortamda kullanılacak ölçme araçları önerilmiştir.

- i. Simüle ortamda kullanılan ölçme aracı; OSPE/NYPS (Nesnel Yapılandırılmış Pratik Sınav)
- ii. Gerçek ortamda kullanılan ölçme aracı; DOPs/GBG (Girişimsel Beceri Geribildirim)

b. Entelektüel Beceri

Entelektüel beceriler doğrudan gözlenerek ölçülebilen becerilerdir. Bir “panoramik radyografinin değerlendirilmesi”, “Hasta muayenesinin doğru basamaklar ile yapılması”, “Tedavi planının oluşturulması” gibi özel zihinsel beceriler veya “problem çözme”, “eleştirel düşünme” gibi jenerik becerileri içermektedir. Doğru sıra ve ilişki içinde gerçekleştirilmesi gereken bu beceriler öğrencinin zihinsel sürecinin ölçümü yapan kişi tarafından tam olarak gözlenebilmesi amacıyla zihinsel basamakların sözel / yazılı olarak ifadesini gerektirir. Çoğu zaman entelektüel beceri (örneğin bir hastanın tedavi sürecindeki doğru basamakların uygulanması) performans sınavından ayırt edilemeyecek kadar diğer beceriler ile iç içe girmiş olabilir. Entelektüel becerilerin ölçümlerinde performans / yeterlilik ölçümlerinde kullanılan ölçme araçları kullanılabilir.

c. İletişim Becerisi

İletişim becerileri, diğer becerilerde olduğu gibi iletişimin doğru basamaklar ve ilişkiler doğrultusunda uygulanması gereken ve gözlem yapılarak ölçülebilen becerilerdir. Bu becerilerin ölçümlerinde performans / yeterlilik ölçümlerinde kullanılan ölçme araçları kullanılabilir.

5. Performans / Yeterlilik

Performans / yeterlilik; tutum, bilgi ve tüm beceri alanlarının uyum içinde ve yerinde kullanımını gerektiren süreçlerdir. Bu süreçlerin ölçülmesinde doğrudan gözlem yapılabilen ölçme araçları kullanılabilir. Bu araçlar simüle veya gerçek ortamlarda kullanılabilir. Bu araçlar için öneriler aşağıda verilmiştir.

- i. Simüle ortamda kullanılan ölçme aracı; OSCE/NYKS (Nesnel/Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınav)
- ii. Gerçek ortamda kullanılan ölçme aracı; MiniCEX/MİKS (Mini Klinik Sınav)
- iii. Ödev / proje temelli değerlendirme

6. Akademik / Kariyer Değerlendirmesi

Bir öğrenci eğitim aldığı konulara ve farklı öğrenme alanlarına ilişkin özel bir değerlendirmeye tabii tutulabileceği gibi; aynı zamanda bir akademik sürecin tamamında nasıl bir grafik çizdiği, bu süreçte kendisine nasıl bir amaç koyduğu ve bu amaca yönelik olarak aylar / yıllar boyunca nasıl bir gelişim gösterdiğini kayda alan bir başka ölçme aracı olarak portfolyo / gelişim dosyası kullanılabilir. Portfolyo öğrencinin tüm eğitim ve değerlendirme süreçleri için kendi gelişimine yönelik yansıtımlar içeren, sadece ölçme değerlendirme amacıyla değil, öğrenme süreci için de kullanılabilen üst düzey bir ölçme aracı olarak kullanılabilir.

9. DİŞ HEKİMLİĞİ PROGRAMI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

Program değerlendirme ve geliştirme süreci “sürekli kalite geliştirme” süreci ile benzerlikler gösteren ve eğitim kurumunun eğitim ile ilgili tüm bileşenleri sürekli değerlendirmesini ve geliştirmesini sağlayan önemli bir bileşendir. Tüm eğitim kurumlarının “program değerlendirme ve geliştirme” yöntemlerini tanımlamaları ve uygulamaları önerilen bir süreçtir. Bu süreçte çeşitli modeller kullanılmakla birlikte bir programın temel bileşenleri olan “program yeterlilikleri”, “eğitim yöntem ve süreci”, “eğitim kaynakları” ve “öğrenci başarısı” program değerlendirme içinde yer almalıdır.

Program değerlendirme sürecinde verilerin toplanması, işlenmesi ve sonuçlarının takip eden programa uygulanması temel basamaklardır.

Program geliştirme ve değerlendirme sürecinde fakültelerin aşağıdaki basamakları uygulamaları önerilir.

1. Verilerin Toplanması

a. Veri alanları

- i. Program yeterlilikleri
- ii. Eğitim kaynakları
- iii. Eğitim yöntemleri ve süreçleri
- iv. Ölçme değerlendirme yöntemleri ve öğrenci başarısı

b. Veri toplama yöntemleri

- i. Öğrenci geri bildirimleri
- ii. Eğitici geri bildirimleri
- iii. Öğrencilerin ölçme değerlendirme sonuçları
- iv. Mezun geri bildirimleri

2. Verilerin İşlenmesi

- a. Verilerin veri alanlarına ayrıştırılmaları
- b. Geri bildirimlerin ve öğrenci başarısının düşük olduğu parametrelerin belirlenmesi
- c. Bu parametrelerde geliştirme yapılması

3. Sonuçların Uygulanması

- a. Yeni programın geliştirilen parametreler ile uygulamaya konması
- b. Veri toplama basamağına geri dönülmesi

Program değerlendirme sürecinde kullanılacak veri toplama yöntemlerinin programın tüm alanlarından yaygın ve sürekli veri toplayabilmesi sağlanmalıdır.

10. DUÇEP'İN DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİ TARAFINDAN UYGULANMASI

DUÇEP-2024'ün diş hekimliği fakülteleri tarafından kendi eğitim programlarını geliştirmelerini veya dönüştürmelerini kolaylaştırmak amacı ile aşağıda üç başlıkta açıklama yapılmıştır. İlki, bir eğitim programının sonunda mezunların ulaşması hedeflenen yeterliliklerin tanımlandığı “**DUÇEP-2024 Yeterlilik Alanları**”dır. İkinci başlık, fakültelerin DUÇEP-2024'ü kullanırken izlemeleri gereken basamakları açıklayan “**DUÇEP-2024'ün Uygulanması**” ve son olarak da DUÇEP-2024'ü uygularken mevcut konu başlıklarının yerine DUÇEP-2024 yeterliliklerini kullanmaya karar veren fakültelerin, bunu nasıl yapacaklarının açıklamasını içeren “**Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması**”dır.

10.1. DUÇEP Yeterlilik Alanları

DUÇEP-2024'te iki ayrı yeterlilik alanı bulunmaktadır;

- 1. Mezun Yeterlilikleri (Program Yeterlilikleri):** Bu yeterlilikler, yeni mezun bir diş hekiminin “**Nasıl davranması gerektiğini gösteren**” mesleki davranışları içermektedir.
- 2. Teknik Yeterlilikler:** Bu yeterlilikler, yeni mezun bir diş hekiminin hangi mesleki uygulamayı yapacağını / hangi klinik kararı ne düzeyde vereceğinin minimum düzeyini tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle, “**Neyi ne düzeyde yapması gerektiğini**” içermektedir. Teknik yeterlilikler, “Belirtiler ve Bulgular”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” ve “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” listeleri ile gösterilmektedir.

10.2. DUÇEP'in Uygulanmasının Tanımı

Fakültelerin DUÇEP-2024'te yer alan yeterlilikleri karşılamaları beklenmektedir. DUÇEP-2024'ün bir fakültenin beş yıllık eğitim programı tarafından karşılanması; bu program içinde yıllar boyunca gerçekleştirilen tüm eğitim etkinliklerinin DUÇEP-2024'teki yeterliliklerin tamamına ve her biri için belirlenen öğrenme düzeyine ulaşacak bir yapı ve içerikte olması demektir.

10.3. DUÇEP'in Uygulanma Aşamaları

1. Fakülte Misyonunuzu, Vizyonunuzu ve Program Amacınızı yazınız / varsa gözden geçiriniz.

- Fakültenin “*Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitim Programının Amacının*” mezunun özelliklerini tanımlayacak şekilde ve Fakültenin Misyonuna ve Vizyonuna uygun olarak belirlenmesi.

2. Program amacında tanımlanan mezun özelliklerini kapsayacak şekilde “*Program Çıktılarının / Yeterliliklerinin*” (PY) belirlenmesi.

- DUÇEP-2024 Mezun Yeterliliklerini kapsayacak ve amaca uygun şekilde ötesine geçebilecektir.
- Program yeterlilikleri eğitim sürecini tamamlayarak mezun olan öğrencinin mezun olduğu gün sahip olduğu mesleki özellikleri tanımlar. **Bu özelliklerin yazılması sırasında eğitim programı süresince elde ettiği kazanımlar program yeterliliği olarak yazılamaz.**

Örneğin; “Biyokimya, biyoloji, biyofizik, anatomi, histoloji, fizyoloji gibi alanlarda temel bilimler bilgisine sahip olmak” bir program yeterliliği olarak yazılamaz. Bu bilgiler program yeterliliklerinde belirtilen özelliklere ulaşabilmek için olmazsa olmazlardır. Buna rağmen, program yeterliliklerinin ön bilgisi durumunda oldukları için program yeterlilikleri arasında bu şekilde yer almazlar.

3. PY'lerinizi karşılayacak ek beceri listesini oluşturunuz.

- DUÇEP-2024 teknik yeterlilikleri, program yeterliliklerinde detaylı şekilde ve maddeler halinde tanımlanan mezun özelliklerine uygun davranılmasını sağlayacak olan becerileri kapsar. Bu nedenle, program yeterliliklerinize ulaşmanızı sağlayacak beceriler de DUÇEP-2024 teknik yeterliliklerinin yanı sıra eklenmelidir.

4. DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesini program yeterliliklerinize ve fakültenizin kaynaklarına uygun olarak genişletiniz. Bu şekilde, Fakültenizin GEP'ini oluşturmuş olacaksınız.

- Fakültenin “*Belirtiler ve Bulgular*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.

- a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.

- b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.

- Fakültenin “*Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.

- a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.

- b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.

- Fakültenin “*Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.

- a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.

- b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.

5. Benimsenecek eğitim yaklaşımının belirlenmesi.

- Entegre, yarı entegre veya disiplin temelli

- Ders konularını, "Disiplin Temelli" eğitim modeli kullanıyorsanız dersler ve klinik eğitim grupları; "Entegre" eğitim modeli kullanıyorsanız ders kurulları / klinik eğitim kurulları olarak düzenleyiniz veya hazır ise gözden geçiriniz.

6. Program yeterliliklerine ulaşılmak üzere yıllara göre derslerin ve bilgi paketlerinin ders çıktılarını içerecek şekilde oluşturulması.
7. Derslerin birbirini destekleyecek şekilde beş yıl içinde hangi aşamada yer alacağına belirlenmesi.
8. Oluşturulan derslerin öğrenim çıktılarına erişmeyi sağlayacak konuların oluşturulması.
  - Eğer mevcut ders konu başlıklarınız yerine DUÇEP Yeterliliklerini konu başlığı olarak kullanacaksanız; “Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması” metnini okuyunuz.
9. Belirlenmiş derslerin altında yer alan tüm konular için “Belirtke Tablosu”nun hazırlanması.
10. Derslerin yatay ve dikey ilişkisi göz önüne alarak ders takviminin oluşturulması.
11. Program yeterliliklerine ve teknik yeterliliklere ulaşıldığının doğrulanması (Bkz. 10.4.).

10.4. DUÇEP’in Doğru Uygulandığının Sağlaması

DUÇEP’in yeterliliklerinin karşılandığını göstermek için aşağıdaki iki basamağın tamamlanması gerekir:

1. Fakültelerin DUÇEP Mezun (Program) Yeterliliklerini Karşıladıklarının Belirlenmesi:

- Ders öğrenim çıktıları (ÖÇ) ile DUÇEP Mezun (Program) Yeterlilikleri maddelerinin çaprazlanarak, DUÇEP’in karşılandığının gösterilmesi **(Tablo 8)**.

2. Fakültelerin DUÇEP Teknik Yeterliliklerini Karşıladıklarının Belirlenmesi (2 yöntemden biri seçilebilir):

- Ders konu listesi ile DUÇEP’teki maddelerin çaprazlanarak, her birinin karşılandığının gösterilmesi **(Tablo 9)**.

Tablo 8. Diş Hekimliği Mezun (Program) Yeterlilikleri ve Ders Öğrenim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi Örneği

MEZUN (PROGRAM) YETERLİLİKLERİ	ANAHTAR YETERLİLİK	AÇIKLAYICI YETERLİLİK ÖRNEKLERİ	DERS ÖĞRENİM ÇIKTILARI (ÖÇ) ÖRNEKLERİ	ETKİ DÜZEYİ (5 Üzerinden)
A. Bilimsellik	1. Hasta tanı ve tedavi planı sürecinde problem çözme ve eleştirel düşünme becerisini kullanarak klinik karar verir.	1. Algı hatalarından arınmış bir düşünce şekli sergiler.	Örnek Ders 1 / ÖÇ2: Bir grup içinde farklı bakış açılarını nesnel olarak değerlendirir.	5
			Örnek Ders 2 / ÖÇ4: Klinik karar sürecinde olguyu sistematik olarak değerlendirir.	2
			...	...
		2. Karar sürecinde doğru akıl yürütme yaklaşımı gösterir.	...	...
			...	...
			...	...
		3. Bilimsel bir karar sürecinde şüpheli bir yaklaşım gösterir.	...	...
			...	...
		4. Bir olguda önce problemi net olarak tanımlar.	Örnek Ders 2 / ÖÇ4: Klinik karar sürecinde olguyu sistematik olarak değerlendirir.	...
			...	...
	1. ...	...	...	

	2. Uluslararası düzeyde akademik kaynakları izler ve araştırma sonuçlarını değerlendirir.	2. ...	...	...
		3. ...	...	...
	3. Yüksek düzeyde güncel klinik hizmeti vermek için, varsa kanıta dayalı diş hekimliği uygulamalarını meslek pratiğinde kullanır.	1. ...	...	...
		2. ...	...	...
		3. ...	...	...
	B. Profesyonellik ve Etik	1. Yaşam boyu öğrenme kavramını benimseyerek; sürekli profesyonel gelişimini sağlayacak planlamayı yapar, uygular ve mesleki açıdan sürekli gelişim sağlar.		
2. Klinik problemlerin çözümünde evrensel mesleki etik kurallara uyar.				
3. Birden fazla hasta başvurusunda, acil ve öncelikli tıbbi durumu göz önünde bulundurur.				
4. Hizmet sunumunda ulusal hukuk kurallarına uyar.				
5. Hastaya ait bilgilerin ve kayıtların gizliliğini sağlar.				
6. Aydınlatılmış onam alır.				
C. İletişim	1. İletişim becerilerini kullanarak kişiler arası uyumu sağlar.			

	2. Meslektaşları ve ekip üyeleri ile etkili iletişim kurar.			
	3. Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar.			
	4. Hastaları yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak değerlendirir ve iletişim kurar.			
	5. Hastaya biyo-psiko-sosyal yaklaşım gösterir ve hasta odaklı davranır.			
D. Sağlığın Öncelenmesi	1. Bireysel diş hekimliği uygulamalarında, sağlığın korunmasını ve geliştirilmesini önceler.			
	2. Toplumsal düzeyde, ağız ve diş sağlığının korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk alır.			
	3. Kendi hazırladığı toplumsal koruyucu programlarda, hastaların risk gruplarına göre planlamasını ve uygulamasını yapar.			
	4. Ulusal ağız ve diş sağlığı sistemi ve sağlık politikaları ile ilgili önerilerde bulunur.			
	5. Sağlığın geliştirilmesi uygulamalarını destekler.			

	6. Yaşamın farklı evrelerinde sağlamlık durumunu destekler (hamilelik, doğum, lohusalık, yeni doğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, menopoz / andropoz, yaşlılık)			
E. Kurumsal Yönetim ve Liderlik	1. Tedavi hizmeti sunumunda hasta güvenliğini ve klinik risk yönetimini sistematize eder.			
	2. Sağlık hizmeti kapsamında ekip kurar, ekibin uyumlu çalışmasını sağlar ve ekibe liderlik eder.			
	3. Birlikte çalıştığı ekibe, hastalarına ve meslektaşlarına saygı gösterir, empati kurar.			
	4. Hasta kayıtlarının eksiksiz tutulmasını, korunmasını ve gizliliğini sağlar.			
	5. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin yönetimi ile ilgili güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.			
	6. Mali ve insan kaynaklarını etkin ve verimli şekilde yönetir.			
	7. Kalite geliştirme süreçlerine uyar ve uygular.			
	8. Kurum yönetiminde afet planı yapar.			

	9. Kendisi ve diğer çalışanlar için ergonomik ve güvenli çalışma ortamları sağlar.			
F. Bilişim	1. Yönetimsel ve klinik süreçlerde bilişim teknolojilerini kullanır.			
	2. Hasta kayıtlarının alınması, saklanması ve kullanılmasında bilişim teknolojilerini kullanır.			
	3. Elektronik kayıtların güvenliğini ve erişim kontrolünü sağlar.			
	4. Diş hekimliği bilişim teknolojileri kapsamındaki güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.			
G. Tanı ve Tedavi Süreçleri	1. Çalışma sınırlarını doğru olarak saptar, gerektiğinde konsültasyon ister ve hastasını uzman hekime yönlendirir.			
	2. Tanı ve tedavi planlaması için hastanın detaylı medikal ve dental öyküsünü alır, klinik ve radyografik muayenesini yapar, gerektiğinde yardımcı tanı yöntemlerini kullanır, bulguları değerlendirir ve süreci yönetir.			
	3. Tedavi planlamasında hastanın genel sağlık durumunu göz önünde bulundurur.			

4. Hastanın ağız ve diş sağlığı risk grubunu (diş çürükleri, periodontal hastalık vb.) da dikkate alarak, hasta için tedavi planı seçeneklerini hazırlar ve sunar.			
5. Alternatif tedavi planlarının avantaj ve dezavantajları hakkında hastaya bilgi vererek, hasta ile birlikte klinik karar verir.			
6. Farklı yaş grupları ve özel gereksinimi olan hastalar dahil tüm gruplarda ağız ve diş bakımını planlar.			
7. Görev tanımında yer alan mesleki uygulamaları uygun şekilde ve zamanında kullanır.			
8. Tüm klinik işlemler için evrensel enfeksiyon kontrol talimatlarını uygular.			
9. Hastanın ağrısı ve diş hekimi kaygısı için önlem alır, tanı koyar ve başa çıkar.			
10. Diş hekimliği alanında, erken tanı ve tedavi yöntemlerini kullanır ve hastalıkların ilerlemesini önler.			

11. Uygulamış olduğu tedavi hizmetinin sonuçlarını değerlendirir.			
12. Tedavi planlamasında hastanın acil ve öncelikli durumlarını göz önünde bulundurur.			
13. Hasta olarak başvuran kişinin suiistimal ve/veya ihmale uğrama durumunu fark eder ve süreci yönetir.			
14. Madde bağımlılığını fark eder ve süreci yönetir.			
15. Öncelikli ve riskli / incinebilir gruplara yönelik dış sağlığı hizmetlerini sağlar.			
16. Hasta takip gereksinimini belirler, süreci planlar ve gerçekleştirir.			

Tablo 9. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Teknik Yeterlilikler ve Konu Matrisi Örneği

TEKNİK YETERLİLİK			DERS ÖRNEKLERİ	KONU ÖRNEKLERİ	ETKİ DÜZEYİ (5 Üzerinden)
100	Temporomandibuler eklem (TME) ağrısı	AT	Örnek Ders 1	Temporomandibuler eklem anatomisi	4
			Örnek Ders 2	TME hastalığı	1
				...	
314	Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K	Örnek Ders 3	Mandibula anatomisi	1
			Örnek Ders 1	Temporomandibuler eklem anatomisi	3
			Örnek Ders 4	TME histolojik özellikleri	2
			Örnek Ders 2	TME hastalığı	5
				...	

11. MEVCUT DERS KONULARINI DUÇEP YETERLİLİKLERİNE DÖNÜŞTÜRME ALGORİTMASI

Bu metin halen kullanımda olan ders konularının DUÇEP-2024 konularına nasıl dönüştürüleceğini açıklamaktadır. **Bu algoritma sadece mevcut ders konu başlıklarını DUÇEP-2024 teknik yeterlilikleri ile değiştirmeyi tercih eden fakülteler tarafından kullanılmalıdır.** Bu dönüşümün net olarak yapılabilmesi için 11.1. Başlığındaki tanımları okuyunuz ve mevcut konu başlıklarınızı DUÇEP yeterlilikleri ile değiştirirken bu tanımları kullanınız.

11.1. DUÇEP'te Kullanılan Konu Başlıklarının Açıklamaları

Bir eğitim süreci boyunca programda yer alan konuların DUÇEP-2024 ile doğru olarak ilişkilendirilmesi için tüm konuların 4 ayrı kategoride yer alması gerekir.

Bu kategoriler: “**Temel Teorik Konu**”, “**Temel Uygulama Konusu**”, “**Klinik Uygulama Konusu**” ve “**Klinik Hastalık-Durum, Belirti-Bulgu Konusu**”dur.

Bu metin bu ayrımın yapılabilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Bazı terimlerin doğru anlamda kullanılabilmesi ve ortak dil oluşturulabilmesi için öncelikle bu terimler açıklanacaktır.

1. **Ders:** Ders, bir yıl veya dönem boyunca çok sayıda farklı konudan oluşur. Disiplin temelli eğitim modellerinde kullanılır.

Örneğin: “Endodonti II” dersi yıllık bir derstir ve içinde 28-32 hafta boyunca anlatılan / öğretilen konuların bütününe “ders” denir. Ders terimi disiplin temelli eğitim veren programlarda kullanılan bir terimdir ve genellikle bir anabilim dalı bu dersi üstlenmiş olur.

2. **Ders Kurulu:** Ders kurulu, birkaç hafta boyunca birden fazla anabilim dalı tarafından öğretilen çok sayıda farklı konudan oluşur. Entegre eğitim modellerinde kullanılır.

Örneğin: “Maksillofasiyal Travmalar” ders kurulu diş hekimliğinin tüm anabilim dallarına ait konuların olduğu, kendi içinde bir konu bütünlüğü oluşturan ortak eğitim etkinliğidir.

3. Konu: Bir ders / ders kurulu içinde çok sayıda olan ve tek başına bir bütün oluşturan eğitim etkinliğine konu denir.

Örneğin: “Endodonti II” dersi içinde “Kök Kanalında Çalışma Uzunluğunun Saptanması” veya “Maksillofasiyal Travmalar” ders kurulu içinde “Dentoalveoler Kırık Sınıflandırması” şeklindeki ifadeler “konu” olarak değerlendirilir.

4. “Temel Teorik Konu” nedir?

Bir dersin / ders kurulunun içinde yer alan bir konu eğer DUÇEP-2024’te bulunan “Belirtiler ve Bulgular Listesi”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi” veya “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi”nde bulunan birden fazla konuyu destekler nitelikte ve bu konuların öğrenilmesi için gereken öncül kavramların öğretildiği bir kapsama sahip ise, bu konu bir “**Temel Teorik Konu**”dur.

Doğal olarak Temel Bilimler Bölümü tarafından öğretilmekte olan konular “temel teorik konu” olarak değerlendirilir. Ancak, sadece Temel Bilimler Bölümünün öğrettiği konular “temel teorik konu” olarak değerlendirilmemeli; bununla beraber Klinik Bilimler Anabilim Dalları tarafından öğretilen dersler içindeki bazı konular da “temel teorik konu” olarak değerlendirilmelidir.

Örneğin: “Dental Seramikler” konusu bir Klinik Bilimler Anabilim Dalının konusu olmakla beraber, DUÇEP-2024’te var olan birden fazla teknik yeterlilik için öncül bir bilgidir. Bu nedenle, “Dental Seramikler” konusu “temel teorik konu” olarak değerlendirilmelidir.

5. “Temel Uygulama Konusu” nedir?

Bir uygulama, DUÇEP-2024’te yer alan bir “Diş Hekimliği Uygulamasının (Mesleki Uygulama)” aşamalarından biri ise, bu uygulamaya “**Temel Uygulama Konusu**” denir.

Örneğin:

“Kişisel Kaşık Hazırlama” konusu “doku destekli tam protez / diş doku destekli hareketli bölümlü protez” ve benzeri diş hekimliği uygulamalarının kapsamındaki bir aşamadır. Bunun gibi başka bir üst uygulamanın aşaması olan veya kendisi tek

başına klinik uygulama olarak değerlendirilemeyecek uygulamalar, DUÇEP'te bir yeterlilik olarak yer almamaktadır. "Mukozanın Sütürasyonu" konusu DUÇEP'te bir yeterlilik olarak tanımlanabilir, çünkü "Mukozanın Sütürasyonu" klinikte tek başına da uygulanabilecek bir yeterlilik iken; başka bir uygulamanın içinde aşama veya bileşen olarak da yer alabilir.

Örneğin: Travmalı bir hasta geldiğinde hastanın gereksinimi sadece bir sütür ile düzeltilebilirken; "Kişisel Kaşık Hazırlama" hiçbir zaman tek başına kullanılacak bir uygulama değildir. Bu nedenle, "Kişisel Kaşık Hazırlama" gibi **tek başına klinik kullanımı olmayan, başka bir üst uygulamanın doğal bir aşaması veya parçası olan uygulamalar "Temel Uygulama Konusu" olarak değerlendirilmelidir.**

6. "Klinik Uygulama Konusu" nedir?

DUÇEP-2024'te yer alan "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi"nde bulunan ifadeler ile tam olarak aynı içeriğe sahip olan konular "**Klinik Uygulama Konusu**" olarak değerlendirilmelidir. Fakülteler bu konular için kendi konu başlıklarını kullanabilecekleri gibi, DUÇEP-2024'te yer alan konu başlığını da kullanabilirler. DUÇEP-2024'te yer alan konu başlığının kullanılması Program Yeterliliği Konu Matrisinin oluşturulmasını ve DDK-EAK tarafından hazırlanan belirtke tablolarının kullanılmasını kolaylaştıracaktır.

Örneğin: DUÇEP-2024'te yer alan "Diş Yüzey Temizliği" konusu bir "Klinik Uygulama Konusu" olarak değerlendirilmelidir. Aynı konu "Detertraj" ya da "Diş Taşı Temizliği" gibi konular şeklinde de ifade edilebilir. Ancak, yukarıda da belirtildiği gibi, DUÇEP'te yer alan konu başlıklarının tercih edilmesi dil birliğinin oluşturulması açısından kolaylık sağlayacaktır.

7. "Belirti-Bulgu, Klinik Hastalık-Durum Konusu" nedir?

DUÇEP-2024'te yer alan "Belirtiler ve Bulgular Listesi" veya "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi"nde bulunan ifadeler ile tam olarak aynı içeriğe sahip olan konular "Belirti-Bulgu, Klinik Hastalık-Durum Konusu" olarak değerlendirilmelidir. Fakülteler bu konular için kendi konu başlıklarını kullanabilecekleri gibi, DUÇEP-2024'te yer alan konu başlığını da kullanabilirler. DUÇEP-2024'te yer alan konu başlığının kullanılması Program Yeterliliği Konu Matrisinin oluşturulmasını ve DDK-EAK tarafından hazırlanan belirtke tablolarının kullanılmasını kolaylaştıracaktır.

Örneğin: “Ağız Kokusu Olan Hastanın Değerlendirilmesi” başlıklı bir konu DUÇEP-2024’te “Kötü Ağız Kokusu (Halitosis)” olarak yer almaktadır.

11.2. DUÇEP’te Kullanılan Konu Başlıklarının Dönüştürülmesi Basamakları

1. Halen programınızda yer alan Klinik Bilimler Derslerinin Konularını (syllabus) listeleyiniz.
2. Halen programınızda yer alan Temel Bilimler Derslerinin Konularını (syllabus) listeleyiniz.
3. Klinik Bilimler Derslerinin teorik ve uygulama konuları ile DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesini eşleştiriniz, eşleştirilen konuların isimlerini DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesindeki şekli ile değiştiriniz ve **“Belirti-Bulgu Konusu” “Klinik Hastalık-Durum Konusu”** veya **“Klinik Uygulama Konusu”** olarak kaydediniz.
  - a. Mevcut konu başlıkları birden fazla DUÇEP-2024 yeterliliğini kapsar nitelikte ise, o konu başlığı yerine kapsadığı tüm DUÇEP-2024 yeterliliğini ayrı başlıklar olarak düzenleyiniz.
  - b. DUÇEP-2024 yeterliliği olarak düzenlenen bir konu başlığı bir ders saatinden az, bir ders saati veya bir ders saatinden fazla zaman alabileceği gibi, 5 yıllık eğitim süreci içinde farklı yıllarda veya bir yılın farklı zamanlarında tekrarlanabilir.
4. Klinik Bilimler Derslerinin uygulama konularından DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleştirilemeyen konuların isimlerini **“Temel Uygulama Konusu”** olarak kaydediniz.
5. Klinik Bilimler Derslerinin konularından DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesi ile doğrudan eşleşmeyen konuları, **“Temel Teorik Konu”** olarak kaydediniz.
6. Temel bilimler derslerinin uygulamalı olanlarından DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşenleri **“Klinik Uygulama Konusu”** olarak kaydediniz.

7. Temel bilimler derslerinin uygulamalı olanlarından DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşmeyenleri “**Temel Uygulama Konusu**” olarak kaydediniz.
8. Temel bilimler derslerinin teorik olanlarından DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşmeyenleri “**Temel Teorik Konu**” olarak kaydediniz.

12. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN GÜNCEL TERİMLER

Biyo-psiko-sosyal yaklaşım: Diş hekimine başvuran kişiyi sadece var olan Şikayeti ve hastalığının ötesinde, psikolojik ve sosyal açıdan bir bütün olarak görüp, muayene ve tedavi süreçlerinde hekimin bu insani özellikleri ve aralarındaki etkileşimi ön plana alarak davranabilmesidir.

Eleştirel düşünme: Yeni gelen bilgiyi / veriyi, var olan bilgiye dayanarak analiz etme ve özümseme sürecidir.

Hasta odaklı sağlık hizmeti: Hastaların farklılıklarını, değerlerini, tercihlerini ve ifade ettikleri ihtiyaçlarını belirlemektir. Ayrıca, hastaya saygı duyma ve hastayı önemseme, hastalarla etkili iletişim kurarak sözlü ve yazılı bilgilendirme ve onamlarını alma, verilecek tedavi hizmetlerinde hasta ile ortak karar verme süreçlerini kapsar.

Kanıtı dayalı diş hekimliği: Hastanın ağız ve sistemik durumu, tedavi gereksinimleri, medikal ve dental öyküsü ve öncelikleri ile diş hekiminin klinik deneyimi ve klinik ile alakalı bilimsel kanıtların sistematik olarak değerlendirilmesi ve klinik uygulamaya yansıtılmasıdır.

Özel bakım gereksinimi: Rutin ağız bakımı sağlanmasından daha fazlasına gereksinim duyan farklı sistemik hastalıkları / durumları veya fiziksel ve zihinsel yetersizlikleri olan kişilere, bireysel gereksinimlerine göre hazırlanmış yaklaşımdır. Özel bakım; önleyici, tamamlayıcı ve tedavi hizmetlerinin bir bütünüdür.

Problem çözme: Yeni çözümler bulma konusunda hevesli olma, eksikliklerinin farkında olup öğrenme konusunda meraklı olma, inanışlar ve varsayımları değerlendirebilme, ayrıca inanış ve varsayımları destekleyecek kanıtlar arayabilme ve kanıtı dayalı bilgi ile uzman görüşü arasındaki farkı ayırt edebilme ve çözüme yönelik karar verebilme becerisidir.

Sistematize etmek: Prosedür oluşturma, mevzuat oluşturma, uygulama protokollerini hazırlama, eğitimini verme ve denetimini yapma ve yaptırım uygulama süreçlerini tanımlar.

Translasyonel Araştırma: Temel ve klinik bilimlerdeki bilimsel araştırma sonuçlarının, bireylerin ve toplumun sağlığını iyileştiren uygulama / müdahalelere dönüştürülmesi ve entegre edilmesi sürecidir. Kısaca, temel bilimler alanındaki araştırmaların klinik uygulamalara yansıtılmasıdır.

13. DUÇEP'İN UYGULANMASI SÜRECİNDE SIK SORULAN SORULAR VE YANITLARI

1. Yeterliliklere ne zaman ulaşılmalıdır?

Her iki yeterlilik alanı (**Mezun Yeterlilikleri (Program Yeterlilikleri) ve Teknik Yeterlilikler**), yeni mezun bir diş hekiminin minimum hangi özellikler ile donatılmış olması gerektiğini tanımlamaktadır. Öğrenci, mezun olmaya hak kazandığında bu yeterliliklere ulaşmış olmalıdır, ancak mezun bu yeterliliklere eğitim sürecinin farklı seviyelerinde ulaştırılabilir. Yeterliliklerden biri (Örnek: Rubber dam uyguları), diğer yeterlilikler için bir ön koşul oluşturabilir ve bu durumda bu yeterliliğe eğitim sürecinin daha erken zamanlarında ulaşmak gerekebilir.

2. Yeterlilikler ile derslerin konularının adları aynı mı olmalıdır?

DUÇEP Teknik Yeterlilikleri; “Belirtiler ve Bulguları”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumları” ve “Diş Hekimliği Uygulamalarını (Mesleki Uygulamalar)” içermektedir. Bu ifadelerin eğitim programı içerisinde derslere ait konu başlıkları olarak kullanılması, eğitim içeriğinin DUÇEP'e uyumunun gösterilmesini kolaylaştırır (Bkz. Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması). Ayrıca, belirtke tablolarının yeterliliklerin düzeylerine göre hazırlanmasını destekler. **Örneğin, TT kodu olan bir hastalığın hem tanısının hem de tedavisinin öğretilmesi gerektiğinin herkes tarafından bilinmesini ve uygulanmasını destekler.**

Farklı DUÇEP teknik yeterliliklerinin daha genel bir konu başlığı kullanılarak anlatılması, o yeterliliğe ait belirtke tablosunda yer alan öğrenim hedeflerinin zamanla değişerek ilgili yeterliliği karşılamayan bir içeriğe dönüşmesi ile sonuçlanabilir.

Örnek:

Anabilim Dalı	DERS	Dönemi	Konu Eski Adı	Konu Yeni Adı	DUÇEP / GEP	GEP OLMA ŞEKLİ	Belirti Bulgu / Hastalık Durum Düzeyi	Mesleki Uygulama Düzeyi	Ders Saati	Konu Tipi
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Modern kavite sınıflaması ve preparasyonun prensipleri		DUÇEP				1	Temel Teorik Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Diş niçin restore edilir		DUÇEP				1	Temel Teorik Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Kavite dizaynının belirleyicileri	Diş çürükleri TT, K dersi yeterliliği için belirtke tablosu çıktısı	DUÇEP		TT-K			Klinik Hastalık Durum
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Kavite dizaynının belirleyicileri	Hatalı restorasyonlar	DUÇEP		TT-K		1	Klinik Hastalık Durum
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon kırığı TT dersi yeterliliği için belirtke tablosu çıktısı	DUÇEP		TT		1	Klinik Hastalık Durum
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon tamiri (amalgam) yapabilme	DUÇEP			3		Temel Uygulama Der
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon tamiri (kompozit) yapabilme	DUÇEP			3		Temel Uygulama Der
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Minimal invaziv tedavi yaklaşımı	Minimal invaziv restorasyon yapabilme	DUÇEP			3	1	Klinik Uygulama Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Tünel restorasyonlar	Minimal invaziv restorasyon yapabilme	DUÇEP			3	1	Klinik Uygulama Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem	Fasial slot restorasyonlar, Preparasyon esnasında ağrı ve travma kontrolü	Minimal invaziv restorasyon yapabilme	DUÇEP			3	1	Klinik Uygulama Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem		Çürüğü alternatif mekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme (air abrazyon, air polishing, ultrasonik, sono abrazyon vb)	DUÇEP			1	1	Klinik Uygulama Ders
Restoratif Teda	101720I	7. dönem		Çürüğü kemomekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme	DUÇEP			1	1	Klinik Uygulama Ders

Bu nedenle, DUÇEP-2024 Teknik Yeterlilikleri diş hekimliğinin 8 anabilim dalı tarafından verilen derslere ait konu başlıklarında aynı şekilde kullanılabilir. Temel bilimlere ait derslere ait konu başlıkları ile diş hekimliğinin 8 anabilim dalı tarafından verilen teorik içerikli derslere ait konu başlıkları ise tamamen özgün olabilir. **Mezun (Program) Yeterliliklerinin hiçbir düzeyi konu başlığı olarak kullanılamaz.**

3. Yeterlilikler program içine nasıl yerleştirilmelidir?

Bir yeterliliğe ulaşma süreci, eğitim programı içerisinde değişik yıllarda verilen eğitim içerikleri ve bunların sistematik tekrarları ile gerçekleşir. Diğerleri için ön koşul olan yeterliliklere erken yıllarda ulaşılmalıdır. Ancak yeterliliklerin önemli bir kısmına son yılda ulaşılır.

“Mezun (Program) Yeterlilikleri” mesleki davranışları içerdikleri için program boyunca formatif bir yaklaşım ile ve son yıl summatif bir yaklaşım ile mutlaka değerlendirmeye alınmalı ve öğrencinin bu mesleki davranışlara ulaştığı doğrulanmalıdır.

“Teknik Yeterlilikler” birçok temel bilim konusu ile verilen teorik bilginin desteklediği ve kapsamında birçok becerinin yer aldığı kompleks becerilerdir. Teknik yeterlilikler hem bilgi hem de beceri içeriğine sahiptirler. Bu nedenle, teknik yeterlilikleri destekleyen konular (**Tablo 9**'da gösterildiği gibi) doğru sıra ve kapsamda düzenlenmeli; takiben teknik yeterliliğin teorik içeriği, kendisine ait belirtke tablosundaki öğrenim hedeflerini içerecek şekilde verilmelidir. **Bir teknik yeterliliğin farklı anabilim dalları tarafından tüm kapsamı ile verilmesine gerek olmamakla birlikte; tüm anabilim dalları öğrencinin edindiği bu teorik bilgi zemini üzerine kendi yaklaşımlarını öğretmelidirler.** Bu durumda, örneğin “aftöz stomatit” teorik içeriği bir anabilim dalı tarafından verildikten sonra bir başka anabilim dalı aynı içeriği tekrarlamadan, ancak “aftöz stomatit” ile ilgili öğrencinin sahip olduğu ilgili bilgileri hatırlatarak kendi konusunu vermelidir. **Bir konunun teorik bilgisinin farklı anabilim dalları tarafından aynı kapsamda tekrar tekrar verilmesi ile oluşacak gereksiz zaman kaybının önlenmesi adına; daha önce verilmiş olan teorik bilginin kısaca hatırlatılarak, üzerine verilmek istenen bilginin eklenmesi doğru ve gerekli bir yaklaşımdır** Tüm anabilim dalları bir yeterlilik ile ilgili verilmiş olan teorik bilgiyi kullanarak öğrenciye kendi klinik uygulamalarındaki farklılıklara ait öğrenim hedeflerini vermelidirler.

4. Yeterliliklere ulaşıldığı nasıl gösterilmelidir?

“Mezun (Program) Yeterlilikleri”ne nasıl ulaşıldığını gösterme şekli ile “Teknik Yeterlilikler”e nasıl ulaşıldığını gösterme şekli farklıdır. Bu fark aşağıda açıklanmıştır;

a. Mezun (Program) Yeterliliklerinin karşılandığı nasıl gösterilir?

DUÇEP-2024'te, “Mezun (Program) Yeterlilikleri” anahtar yeterlilik düzeyine kadar verilmiştir. Her fakülte öncelikle anahtar yeterlilik düzeyinin altına açıklayıcı yeterlilik yazarak anahtar yeterlilikleri kendilerinin nasıl açıkladıklarını göstermelidir. Bunu takiben Bologna Sürecine uyum açısından YÖK tarafından talep edilen **“Mezun (Program) Yeterlilikleri - Ders Öğrenim Çıktıları Matrisinin” (PY-ÖÇ Matrisi)** hazırlanması gerekmektedir. **Tablo 8'de bu matrisin nasıl hazırlanması gerektiği**

konusunda bir örnek gösterilmiştir. Bu matris önce tabloda görüldüğü gibi hazırlanmalı ve daha sonra her dersin bilgi paketinde sadece o derse ait öğrenim çıktıları ile program yeterliliklerinin matrisi gösterilmelidir. Bu durumda, o dersi başarılı olarak tamamlayan bir öğrenci ilgili program yeterliliklerine ulaşmış olarak kabul edilir.

Mezun (Program) Yeterliliklerine ulaşma oranları; “her açıklayıcı yeterliliğe” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamının, “tüm açıklayıcı yeterliliklere” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamına oranlanması ile bulunmalı ve daha sonra çok yüksek ve çok düşük orana sahip olanlar kalitatif olarak gözden geçirilmelidir. Gözden geçirme sürecinde düşük orana sahip olanlar için program süresince verilen içeriğin yeterliliği göz önüne alınmalı ve yetersiz olduğu düşünülür ise derslere yeni konular eklenerek veya konuların belirtke tablolarına yeni öğrenim hedefleri eklenerek “ders öğrenim çıktıları” güçlendirilmelidir. Yüksek orana sahip olanlar gözden geçirilmeli ve gereksiz tekrarların varlığı ekarte edilmelidir.

Etki düzeyleri belirlenirken uyulması gereken kural; bir “dersin öğrenim çıktısı” tüm içeriği ile “açıklayıcı yeterliliği” destekliyor ise 5, sadece küçük bir bölümü ile destekliyor ise düzey 1 olmalıdır. Bir “dersin öğrenim çıktısı” birden fazla “açıklayıcı yeterliliği” destekliyor olabilir.

DUÇEP’te “Mezun (Program) Yeterlilikleri” olarak ifade edilen kavram YÖK tarafından “Program Yeterlilikleri” olarak isimlendirilmektedir. Bu ifadeler birbirinin yerine kullanılabilirler.

b. Teknik Yeterliliklerin karşılandığı nasıl gösterilir?

DUÇEP-2024’te Teknik Yeterlilikler, ülkemizde eğitim veren tüm diş hekimliği fakülteleri için minimum düzeyleri ile verilmiştir. Fakülteler bu listelerde verilmiş olan ulusal minimum düzeyleri yükselterek ve listelere ek yaparak kendi teknik yeterliliklerini oluşturmalı ve GEP’lerini hazırlamalıdır. Teknik Yeterlilikler, “Mezun (Program) Yeterlilikleri”ni destekleyen faktörlerdir. Fakülteler Mezun (Program) Yeterliliklerine yazdıkları açıklayıcı yeterlilikleri göz önüne alarak bu listeleri genişletmelidirler. Örneğin, “Hastası ile güvene dayalı bir iletişim ortamı oluşturur” şeklinde bir açıklayıcı yeterliliğin daha net

karşılanması için “Empatik iletişim kurası” şeklinde bir teknik yeterlilik eklenebilir. Örneğin, “Empatik iletişim kurası” şeklinde düzenlenen teknik yeterlilik “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” listesinde yer alan “A- Öykü Alma” bölümüne eklenebilir. Tüm teknik yeterlilikler bu şekilde gözden geçirilmeli ve gereken eklemeler veya düzey yükseltmeleri yapılmalıdır.

Daha sonra tüm program boyunca derslerin içinde yer alan konular ile teknik yeterlilikler ilişkilendirmelidirler. Bu ilişkilendirmenin yapıldığı tabloya “**Teknik Yeterlilikler - Konu Matrisi**” denir. **Tablo 9’da bu ilişkilendirmenin nasıl hazırlanması gerektiği konusunda bir örnek gösterilmiştir.** Teknik yeterlilikler derslerin içinde yer alan konu başlıkları ile ilişkilendirilirler.

Teknik yeterliliklere ulaşma oranları “her teknik yeterliliğe” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamının “tüm teknik yeterliliklere” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamına oranlanması ile bulunmalı ve daha sonra çok yüksek ve çok düşük orana sahip olanlar kalitatif olarak gözden geçirilmelidir. Gözden geçirme sürecinde düşük orana sahip olanlar için program süresince verilen içeriğin yeterliliği göz önüne alınmalı ve yetersiz olduğu düşünülür ise derslere yeni konular eklemek veya konuların belirtke tablolarına yeni öğrenim hedefleri eklenerek “ders öğrenim çıktıları” güçlendirilmelidir. Yüksek orana sahip olanlar gözden geçirilmeli ve gereksiz tekrarların varlığı ekarte edilmelidir.

Etki düzeyleri belirlenirken uyulması gereken kural; bir konunun “belirtke tablosu” tüm içeriği ile “teknik yeterliliği” destekliyor ise 5, sadece küçük bir bölümü ile destekliyor ise düzey 1 olmalıdır. Bir konu birden fazla “teknik yeterliliği” destekliyor olabilmektedir.

14.DUÇEP-2016 VE DUÇEP-2024'ÜN KARŞILAŞTIRILMASI

Paydaşlardan gelen son geri bildirimler doğrultusunda; DUÇEP-2024 dokümanının daha kolay kullanılabilmesi amacıyla “DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2024’ün Karşılaştırılması” bölümü belgenin son kısmına alınmış ve güncellemelerin daha net anlaşılabilmesi için açıklamalar yapılarak karşılaştırma tabloları şekilsel açıdan yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 10. DUÇEP 2016-2024 Karşılaştırma Tablosu

DUÇEP-2016	Sayı	DUÇEP-2024	Sayı
Belirtiler ve Bulgular Listesi	83	Belirtiler ve Bulgular Listesi (Tablo 2)	108
		İsim Değişikliği Yapılan Maddeler (Tablo 11)	11
		Yer Almayan veya Birleştirilen Maddeler (Tablo 12)	10
		Eklenen Maddeler (Tablo 13)	35
Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi	241	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi (Tablo 4)	346
		İsim Değişikliği Yapılan Maddeler (Tablo 14)	35
		Yer Almayan Maddeler (Tablo 15)	54
		Eklenen Maddeler (Tablo 16)	159
		Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler (Tablo 17)	108
Mesleki Uygulamalar Listesi	280	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi (Tablo 7)	299
		İsim ve/veya Bölüm Değişikliği Yapılan Maddeler (Tablo 18)	29
		A- Öykü Alma	1
		B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	4
		C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler (Yeni başlık altında toplanmıştır)	1

		E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	4
		F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	15
		G- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları	1
		H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	3
		Yer Almayan Maddeler (Tablo 19)	17
		B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	1
		C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler (Yeni başlık altında toplanmıştır)	1
		F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	15
		Eklenen Maddeler (Tablo 20)	40
		B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	5
		C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler (Yeni başlık altında toplanmıştır)	3
		D- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim	1
		E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	1
		F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	19
		H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	2
		İ- Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları	1
		J- Profesyonellik ve Liderlik (Yeni başlık eklenmiştir)	8
		Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler (Tablo 21)	29

		B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	1
		C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler (Yeni başlık altında toplanmıştır)	3
		D- Kayıt Tutma Raporlama ve Bildirim	2
		E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	2
		F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	18
		G- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları	1
		H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	2

14.1 DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesi Değişiklikleri

DUÇEP-2016'da Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer alan bazı maddelerin isimleri; DUÇEP-2024'te güncel tanımlamalar kullanılarak değiştirilmiş ve alfabetik olarak sıralanmıştır. Bu doğrultuda **DUÇEP-2024 dokümanında Belirtiler ve Bulgular Listesinde isim değişikliği yapılan maddeler** alfabetik sırayla **Tablo 11**'de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 11. DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde "İsim Değişikliği Yapılan Maddeler"

DUÇEP-2016 Belirtiler ve Bulgular Listesindeki İsimler	DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesindeki GÜNCEL İSİMLER (ALFABETİK SIRALAMA)
Vezikülobüllöz lezyon (ağız çevresi)	Ağız çevresi vezikülobüllöz lezyon
Kızarıklık (ağız dışı)	Ağız dışı kızarıklık
Şişlik (ağız dışı)	Ağız dışı şişlik
Aftöz lezyonlar	Ağız içi aftöz lezyon
Kızarıklık (ağız içi)	Ağız içi kızarıklık
Mukoza yarası	Ağız mukozasında yara

Pigmente lezyonlar (ağız mukozası)	Ağız içi pigmentasyon
Şişlik (ağız içi)	Ağız içi şişlik
Vezikülobüllöz lezyon (ağız içi)	Ağız içi vezikülobüllöz lezyon
Deri pigmentasyonu	Deri döküntüsü / Deri pigmentasyonu
Ağız kokusu	Kötü ağız kokusu (halitozis)

DUÇEP-2016’da Belirtiler ve Bulgular Listesinde bulunan bazı maddeler; DUÇEP-2024’te gruplandırılarak listeden çıkarılmış veya benzer etiyoloji ve klinik bulgu / belirti gösterebilenler birleştirilmiştir. Bu doğrultuda DUÇEP-2024 dokümanında **Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almayan veya birleştirilen maddeler** gerekçeleriyle birlikte **Tablo 12**’de verilmiştir.

Tablo 12. DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde “Yer Almayan veya Birleştirilen Maddeler”

DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde Yer Almayan Maddeler	Gerekçe
Anodonti	Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti) olarak gruplandırılmıştır.
Fazla diş	Diş fazlalığı (artı, süpernümerer diş) olarak gruplandırılmıştır.
Hipodonti, oligodonti	Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti) olarak gruplandırılmıştır.
Kulak çınlaması	Diş hekimliği uygulamaları ile bağlantısı olmadığı için çıkarılmıştır.
Mikrostomi	Prevalansı düşük olduğu için çıkarılmıştır.
DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesinde Birleştirilen Maddeler	Gerekçe
Çiğneme / ısırma fonksiyonunda azalma	Benzer etiyoloji ve klinik bulgu / belirti olabileceği için gruplandırılmıştır.
Dişeti ağrısı / hassasiyeti	Benzer etiyoloji ve klinik bulgu / belirti olabileceği için gruplandırılmıştır.
Dişeti büyümesi / şişliği	Benzer etiyoloji ve klinik görünüm olabileceği için gruplandırılmıştır.

Prokline / Protruzyon	Benzer klinik görünüm olabileceği için gruplandırılmıştır.
Retrokline / Retruzyon	Benzer klinik görünüm olabileceği için gruplandırılmıştır.

DUÇEP-2024'te Belirtiler ve Bulgular Listesi; diş hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA ve ADEE raporları, güncel kaynak kitaplar ve literatürler tekrar incelenerek ve paydaşlardan gelen tüm geri bildirimler titizlikle değerlendirilerek güncellenmiş ve detaylandırılmıştır. Bu doğrultuda DUÇEP-2024 dokümanında **Belirtiler ve Bulgular Listesine eklenen maddeler** öğrenme düzeyleri ile birlikte **Tablo 13**'te verilmiştir.

Tablo 13. DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”

DUÇEP-2024 Belirtiler ve Bulgular Listesine Eklenen Maddeler	Öğrenme Düzeyi
Ağız mukozasında ülserasyon	AT
Artmış yüz yüksekliği	AT
Azalmış yüz yüksekliği	AT
Besin sıkışması (food impaction)	AT
Beslenme zorluğu	AT
Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti)	AT
Diş fazlalığı (artı, süpernümerer diş)	AT
Diş migrasyonu	AT
Dişeti çekilmesi	AT
Dişeti yetersizliği	AT
Furkasyon tutulumu	AT
Horlama	AT
İnterdental papil yetersizliği / yokluğu	AT
Kaygı (anksiyete)	AT
Kıllı dil	AT
Kök rezorpsiyonu	AT
Lamina duranın kalınlaşması	AT
Lamina duranın kaybı (apikal / kural)	AT

Palpasyona duyarlılık (ağız dışı, ağız içi)	AT
Paslı dil	AT
Periodontal ataşman kaybı	AT
Periodontal cep	AT
Periodontal ligament (PDL) aralığının genişlemesi	AT
Perküsyona duyarlılık (dikey / yatay)	AT
Peteşi	AT
Pink spot / Pembe diş	AT
Pulpa canlılığının / duyarlılığının kaybı	AT
Pulpa kalsifikasyonları	AT
Radyografik mikst lezyon	AT
Radyolusent lezyon	AT
Radyopak lezyon	AT
Senkop	AT
Tat kaybı (dysgeusia)	AT
Yalancı (pseudo) cep	AT
Yansıyan diş ağrısı	AT

14.2 DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi Değişiklikleri

DUÇEP-2016'da Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde yer alan bazı maddelerin isimleri; DUÇEP-2024'te güncel tanımlamalar kullanılarak veya sınıflamanın değişmesine bağlı olarak değiştirilmiş ve alfabetik olarak sıralanmıştır. Bu doğrultuda DUÇEP-2024 dokümanında **Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde isim değişikliği yapılan maddeler** alfabetik sırayla **Tablo 14**'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 14. DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde “İsim Değişikliği Yapılan Maddeler”

DUÇEP-2016 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki İsimler	DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u> (ALFABETİK SIRALAMA)
Alerjik ve toksik reaksiyonlar	Alerjik durumlar
Kronik apikal periodontitis	Asemptomatik apikal periodontitis
Büllöz benign pemfigoid	Büllöz pemfigoid
İlaç kullanımına bağlı gelişen osteonekroz	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)
Kök rezorpsiyonları (eksternal)	Dış kök rezorpsiyonu
Ankiloze diş	Diş ankilozu
Füzyon	Diş füzyonu
Geminasyon	Diş geminasyonu
Dudak damak ve alveol yarığı	Dudak damak yarığı
Kök rezorpsiyonları (internal)	İç kök rezorpsiyonu
İskeletsel sınıf 1 anomali	İskeletsel sınıf 1 ilişki
Gingival fibromatozis	Kalıtsal gingival fibromatozis
Kondil agenezisi	Kondilin gelişimsel bozuklukları
Nazal mukoza kalınlaşması	Konka hipertrofisi
Kök kanalı varyasyonları	Kök kanalı anomalileri (C şeklinde kök kanalı, kök kanalı varyasyonları)
Sinüs sarkıklıkları	Maksiller sinüs varyasyonları
Sinir pozisyon düzensizlikleri	Mandibuler sinirin anatomik varyasyonları
Koroziv madde maruziyeti	Mukozaya korozif madde teması
Nekrotizan Ülseratif Gingivitis (NUG)	Nekrotizan gingivitis (NG)
Nekrotizan Ülseratif Periodontitis (NUP)	Nekrotizan periodontitis (NP)
Bölgesel odontodisplazi	Odontodisplazi
Kandidiyazis	Oral kandidiyazis
Akut oroantral açıklık	Oroantral açıklık
Kronik oroantral açıklık	Oroantral fistül
Epulis	Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)
Psöriaris	Sedef hastalığı (psöriaris)

Flegmon	Selülitis (flegmon)
Akut apikal periodontitis	Semptomatik apikal periodontitis
Avulsiyon	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)
Sarsılma (konküzyon)	Travmatik diş konküzyonu (concussion)
Lateral lüksasyon	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)
Diş sublüksasyonu	Travmatik diş sublüksasyonu (subluxation)
Yumuşak doku yaralanmaları	Travmatik yumuşak doku yaralanmaları (dudak, yanak, dil)
Senkop	Vazovagal senkop
Fasiyal paralizi	Yüz felci (fasiyal paralizi)

DUÇEP-2016’da Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde bulunan bazı maddeler; DUÇEP-2024’te gruplandırma yapılması, Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer alması, sınıflamanın değişmesi veya prevalansının düşük olması gibi nedenlerle listeden çıkarılmıştır. Bu doğrultuda DUÇEP-2024 dokümanında **Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde yer almayan maddeler** gerekçeleriyle birlikte **Tablo 15**’te verilmiştir.

Tablo 15. DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde “Yer Almayan Maddeler”

DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde Yer Almayan Maddeler	Gerekçe
Abfraksiyon	Diş aşınmaları olarak gruplandırılmıştır.
Abrazyon	Diş aşınmaları olarak gruplandırılmıştır.
Açık kapanış (open bite)	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Agresif periodontitis ve Kronik periodontitis	Sınıflama değişmiştir.
Ağız boşluğunun iyi huylu tümörleri	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.
Ağız boşluğunun kötü huylu tümörleri	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.

Ağız solunumu	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Alerjik ve immünolojik mukozal hastalıklar	Detaylandırılmıştır.
Alet aspirasyonu ve Alet yutma	Komplikasyon olduğu için çıkarılmıştır.
Amfizem	Komplikasyon olduğu için çıkarılmıştır.
Ankiloglossi	Anormal frenulum bağlantısı kapsamında olduğu için çıkarılmıştır.
Artmış overjet	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Artmış yüz yüksekliği	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Atrizyon	Diş aşınmaları olarak gruplandırılmıştır.
Azalmış yüz yüksekliği	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Başlangıç çürük lezyonu	Diş çürükleri olarak gruplandırılmıştır.
Büyük azı-kesici diş hipoplazisi	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH) olarak yer almaktadır
Dens evaginatus	Diş tüberkül anomalileri kapsamına alındığı için çıkarılmıştır.
Dens invaginatus (dens in dente)	Kök anomalileri kapsamına alındığı için çıkarılmıştır.
Dentin hassasiyeti	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Derin kapanış (deep bite)	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Dev hücreli granülom	Sınıflama değişmiştir.
Dilaserasyon	Kök anomalileri kapsamına alındığı için çıkarılmıştır.
Diş erozyonu	Diş aşınmaları olarak gruplandırılmıştır.
Diş renklenmeleri	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Dişeti çekilmesi	Belirtiler ve Bulgular Listesine eklenmiştir.
Doğumsal frengi	Prevalansı düşük olduğu için çıkarılmıştır.
Düz yüzey çürükleri	Diş çürükleri olarak gruplandırılmıştır.

Erken diş teması (prematür kontakt)	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Erüpsiyon hematomu (kisti)	Güncel sınıflamada yer almamaktadır.
Horlama	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
İntihar düşüncesi (girişimi) / kendine zarar verme	Diş hekimliği uygulamaları ile bağlantısı olmadığı için çıkarılmıştır.
Karyojenik beslenme alışkanlıkları	Hastalığın etiyolojik faktörü olduğu için çıkarılmıştır.
Kıllı dil	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Kök çürüğü	Diş çürükleri olarak gruplandırılmıştır.
Maksilla kırığı	Maksilla kırığı ve Zigoma kırığı, Orta yüz kırıkları olarak tanımlanmıştır.
Maksiller sinüs tümörleri	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.
Mine çatlağı	Diş çatlağı olarak gruplandırılmıştır.
Odontojen olmayan enfeksiyonlar	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.
Odontojen ve nonodontojen kistler	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.
Periapikal lezyon	Belirtiler ve Bulgular Listesinde yer almaktadır.
Pit ve fissür çürükleri	Diş çürükleri olarak gruplandırılmıştır.
Plağa bağlı olmayan dişeti hastalıkları veya sorunları	Sınıflama değişmiştir.
Pulpa hiperemisi	Sınıflama değişmiştir.
Pulpa gangreni	Sınıflama değişmiştir.
Purulent pulitis ve Seröz pulpitis	Sınıflama değişmiştir.
Raynaud fenomeni	Prevalansı düşük olduğu için çıkarılmıştır.
Sekonder çürük	Diş çürükleri olarak gruplandırılmıştır.
Sürme gingivitis	Sınıflama değişmiştir.
Taurodontizm	Kök anomalileri kapsamına alındığı için çıkarılmıştır.
Tükürük bezi hastalıkları	Detaylandırılmış ve sık görülenler dahil edilmiştir.
Zigoma kırığı	Maksilla kırığı ve Zigoma kırığı, Orta yüz kırıkları olarak tanımlanmıştır.

DUÇEP-2024'te Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi; dış hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA ve ADEE raporları, güncel kaynak kitaplar ve literatürler tekrar incelenerek ve paydaşlardan gelen tüm geri bildirimler titizlikle değerlendirilerek son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenmiş ve detaylandırılmıştır. DUÇEP-2024 dokümanında **Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesine eklenen maddeler** öğrenme düzeyleri ile birlikte **Tablo 16**'da verilmiştir.

Tablo 16. DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”

DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesine Eklenen Maddeler	Öğrenme Düzeyi
Adenoid kistik karsinom	ÖnT
Adenokarsinom	ÖnT
Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
Aktinomikozis	ÖnT
Akut submandibuler siyaladenitis	T
Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
Alveoler atrofi	T
Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
Ameloblastik karsinom	ÖnT
Ameloblastoma	ÖnT
Amiloidozis	ÖnT
Anevrizmal kemik kisti	ÖnT
Angular şelitis	TT
Anjiyoödem	A
Atrofik glossit	ÖnT
Basit kemik kisti	ÖnT
Bazal hücreli karsinom	ÖnT, K
Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, K, DY
Crohn hastalığı	ÖnT, DY
Cushing sendromu	ÖnT, DY

Çerubizm (cherubism)	ÖnT
Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
Dentigeröz kist	T
Depresyon	ÖnT, DY
Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY
Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
Dil kanserleri	ÖnT, K
Diş aşınmaları (abfraksiyon, abrazyon, atrizyon, erozyon)	TT, K
Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	T
Diş çatlakları	TT, K
Diş çürükleri (başlangıç çürük lezyonu, düz yüzey çürükleri, kök çürükleri, pit ve fissür çürükleri, sekonder çürük)	TT, K
Diş tüberkül anomalileri (Bolk tüberkülü, Carabelli tüberkülü, dens evaginatus, talon tüberkülü)	TT, K
Diş hekimi korkusu (dental anksiyete)	T, DY
Diş taşı (calculus)	TT, K
Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T
El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
Eritema multiforme	ÖnT
Eritroplaki	ÖnT
Fibrom	ÖnT
Fibrosarkom	ÖnT
Fibröz displazi	ÖnT
Fordyce granülleri	ÖnT
Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)	TT
Geri dönüşümsüz asemptomatik pulpa iltihabı (asymptomatic irreversible pulpitis)	TT
Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT, A

Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY
Hamilelik	ÖnT, DY
Herpanjina	ÖnT, DY
Herpes labialis	TT, K
Hipotansiyon	ÖnT, DY
İmplant / implant üstü restorasyon mobilitesi (sallanması)	TT
Kalp krizi	A
Kalp yetmezliği	ÖnT, DY
Kaposi sarkomu	ÖnT, K, DY
Kardiyak aritmi	ÖnT, DY
Kemoterapi alan hasta	DY
Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
Kollateral iltihapsal (enflamatuar) kist	ÖnT
Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT
Kondrosarkom	ÖnT
Koronoid hiperplazisi	ÖnT
Kontakt dermatitis	T, K
Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K
Kök anomalileri (dens invaginatus (dens in dente), kök dilasasyonu, palato-gingival oluk, radiks entomolaris, radiks paramolaris, taurodontizm)	T
Kök perforasyonu (furkasyon, kök kanalı perforasyonu)	TT
Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
Kronik ısırma alışkanlığı	T
Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
Liken planus	ÖnT
Linea alba	T
Lökoödem	T
Lökoplaki	ÖnT
Ludwig anjini	A

Lupus vulgaris (Tuberculosis luposa)	ÖnT, DY
Madde bağımlılığı	ÖnT, DY
Maksiller hipoplazi	ÖnT
Malign melanom	ÖnT
Mandibuler hipoplazi	ÖnT
Masseter hipertrofisi	T
Median romboid glossitis	ÖnT
Menopoz	ÖnT, K, DY
Migren	ÖnT, DY
Miksödem	ÖnT
Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
Mukormikozis	ÖnT
Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY
Myastenia gravis	ÖnT, DY
Nazal septum deviyasyonu	ÖnT, DY
Nazolabial kist	ÖnT
Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
Nekrotizan stomatitis	ÖnT
Nevus	ÖnT
Nikotin stomatiti	TT, K
Nörofibromatozis	ÖnT
Obezite	T, DY
Odontojenik keratokist	ÖnT
Okluzal travma / Travmatik okluzyon	TT
Oral mukozitis	ÖnT, K
Orta yüz kırıkları	ÖnT, A
Osteoma	ÖnT
Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
Osteosarkom	ÖnT
Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT, DY
Paget hastalığı	ÖnT
Panik atak	ÖnT, DY
Papillom	T

Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
Peptik ülser	ÖnT, DY
Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
Periodontitis	TT
Pleomorfik adenom	ÖnT
Pnömoni	ÖnT, DY
Primer herpetik gingivostomatit	TT
Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K
Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T
Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT
Pulpa taşı (dentikel)	T
Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
Radiküler kist (periapikal kist)	TT
Radyoterapi gören hasta	DY
Ranula	ÖnT
Riga-Fede ülserasyonu	T
Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
Santral dev hücreli granülom	ÖnT
Sarkoidozis	ÖnT, DY
Sekonder herpetik gingivostomatit	ÖnT
Sementoblastoma	ÖnT
Semento-osseöz displazi	ÖnT
Serebral palsy	ÖnT, DY
Sınıf IV malokluzyon	T
Sifiliz	ÖnT, DY
Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
Siyalolit	ÖnT
Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT
Stafne kemik kavitesi	ÖnT
Sturge-Weber sendromu	ÖnT
Talasemi	ÖnT, DY

Travmatik nöroma	ÖnT
Travmatik ülser	TT, K
Trombositopenik purpura	ÖnT, K, DY
Tükürük bezi enfeksiyonları	ÖnT
Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT
Verruka vulgaris	ÖnT
Verrüköz karsinom	ÖnT, K
Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
Yaşlılık	DY
Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
Zona Zoster	ÖnT

DUÇEP-2024'te Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi Öğrenme Düzeyleri; kullanılan kod açıklamalarının detaylandırılması, yeni bir “DY” kodunun tanımlanması, diş hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA ve ADEE raporlarının tekrar incelenmesi ve paydaşlardan gelen tüm geri bildirimlerin titizlikle değerlendirilmesi doğrultusunda güncellenmiştir. DUÇEP-2024 dokümanında **Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde öğrenme düzeyi güncellenen maddeler** karşılaştırmalı olarak **Tablo 17**'de verilmiştir.

Tablo 17. DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi “Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler”

DUÇEP-2024 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>	<u>DUÇEP-2024</u> <u>GÜNCEL</u> <u>ÖĞRENME</u> <u>DÜZEYİ</u>	DUÇEP-2016 ÖĞRENME DÜZEYİ
Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY	ÖnT
Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY	ÖnT
AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, K, DY	ÖnT
Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY	ÖnT
Akut apikal apse	TT, A	TT, K, A

Akut romatizmal ateş	ÖnT, DY	ÖnT, K
Alerjik durumlar*	ÖnT, DY	A
Alveolit	A, K	TT, K, A
Amelogenezis imperfekta	T	TT
Amorf diş	T	TT
Anemi	ÖnT, DY	ÖnT
Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K	T
Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R	T, K
Behçet hastalığı	ÖnT, DY	ÖnT
Büllöz pemfigoid*	ÖnT, DY	ÖnT
Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)*	T	TT
Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY	ÖnT
Coğrafik dil	ÖnT, K	ÖnT
Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)*	T, K, DY	ÖnT, K
Dental floroz (fluorozis)	TT, K	ÖnT
Dentinogenezis imperfekta	T	ÖnT
Dış kök rezorbsiyonu*	TT	T
Dil kanserleri	ÖnT, K	ÖnT
Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY	ÖnT
Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY	ÖnT
Down sendromu	ÖnT, DY	ÖnT
Ektodermal displazi	ÖnT, DY	ÖnT
Endodontik akut alevlenme (flare-up)	TT, A	TT
Endokardit	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
Endo-perio lezyonları	TT, A	TT
Epilepsi	ÖnT, DY	ÖnT
Gingival apse	TT, A, K	TT, K, A
Hatalı restorasyonlar	TT, K	TT
Hepatit	ÖnT, DY	ÖnT
Hiperglisemi	A, K, DY	A, K
Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
Hipersementoz	T	ÖnT

Hipertansiyon	ÖnT, DY	ÖnT
Hipertiroidi	ÖnT, DY	ÖnT
Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
Hipotiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
İmmünsupresyon	ÖnT, DY	ÖnT
İnfluenza	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
İnme	ÖnT, DY	A
İskeletsel sınıf 1 ilişki*	ÖnT	ÖnT, K
Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY	ÖnT
Kanama diatezleri	ÖnT, DY	ÖnT
Kardiyomiyopati	ÖnT, DY	ÖnT
Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	A, K	T, K
Kondil kırığı	ÖnT, A	ÖnT
Konka hipertrofisi*	ÖnT, DY	ÖnT
Kök kanalı anomalileri (C şeklinde kök kanalı, kök kanalı varyasyonları)*	TT	T
Kök kırıkları	A, K	T, K, A
Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)	ÖnT, DY	ÖnT
Kuron kırıkları	TT, A, K	TT, K, A
Kuron-kök kırıkları	TT, A, K	T, K, A
Laterognati	T	ÖnT
Lenfanjiyoma	ÖnT, DY	ÖnT
Lenfoma	ÖnT, DY	ÖnT
Lösemi	ÖnT, DY	ÖnT
Maksiller darlık	T	ÖnT
Maksiller sinüs varyasyonları*	ÖnT, DY	ÖnT
Maksiller sinüzit	ÖnT, DY	ÖnT
Mandibula kırığı	ÖnT, A	ÖnT
Mandibuler sinirin anatomik varyasyonları*	ÖnT, DY	ÖnT
Mental bozukluklar	ÖnT, DY	ÖnT
Miyokardit	ÖnT, DY	ÖnT

Mukozaya korozif madde teması*	A, K	T, A
Multipl miyelom	ÖnT, DY	ÖnT
Oral kandidiyazis*	TT	ÖnT
Oroantral açıklık*	A	T, A
Osteopetrozis	ÖnT, DY	ÖnT
Osteoporoz	ÖnT, DY	ÖnT
Parmak / dudak / dil emme	T, K, R	T, K
Perikardit	ÖnT, DY	ÖnT
Perikoronitis	TT	T, K, A
Periodontal apse	TT, A	T, A
Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)*	T, K	ÖnT
Protez kırığı	TT	TT, A
Protez stomatiti	TT, K	TT
Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY	ÖnT
Pulpa nekrozu	TT	TT, K, A
Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT	TT, K, A
Pyojenik granülom	T, K	ÖnT
Radyasyon çürüğü	TT, K	T, K
Restorasyon kırığı	TT	TT, A
Selülitis (flegmon)*	A	T, A
Semptomatik apikal periodontitis*	TT, A, K	TT, K, A
Sjögren sendromu	ÖnT, DY	ÖnT
Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobbing)	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY	ÖnT
Şok	A	T, A
Travmatik diş konküzyonu (concussion)*	TT, A, K	TT, K, A
Temporomandibuler eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, A, K	T, K, A
Transpoze diş (transpozisyon)	T	ÖnT
Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)*	A, K	T, K, A
Travmatik diş ekstruzyonu (extrusive luxation)	A, K	T, K, A
Travmatik diş intruzyonu (intrusive luxation)	A, K	T, K, A

Travmatik diş konkuzyonu (concussion)*	TT, A, K	TT, K, A
Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)*	A, K	T, K, A
Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)*	TT, A, K	TT, A
Trigeminal nevralji	ÖnT, DY	ÖnT
Tüberküloz	ÖnT, DY	ÖnT
Vazovagal senkop*	A, K	TT, K, A
Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY	ÖnT
Vitiligo	ÖnT, DY	ÖnT
Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY	ÖnT, K

* Aynı zamanda isim değişikliği de olan maddeleri göstermektedir.

14.3 DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Değişiklikleri

DUÇEP-2016'da Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde yer alan bazı maddelerin isimleri; DUÇEP-2024'te güncel tanımlamalar kullanılarak değiştirilmiş veya uygun bölüm değişiklikleri yapılmıştır. DUÇEP-2024 dokümanında **Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde isim ve/veya bölüm değişikliği yapılan maddeler** gerekçeleriyle birlikte **Tablo 18'** de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 18. DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde "İsim ve/veya Bölüm Değişikliği Yapılan Maddeler"

DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde İsim ve/veya Bölüm* Değişikliği Yapılan Maddeler	Gerekçe
A- Öykü Alma	
Genel ve soruna yönelik öykü alabilme	"Medikal ve dental öykü (anamnez) alabilme" şeklinde güncellenmiştir.

B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	
Ağız dışı muayene yapabilme	“Ağız dışı muayene yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Ağız içi muayene yapabilme	“Ağız içi muayene yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
TME kas muayenesi yapabilme	“TME kas muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Vitalite testi*	Günümüzde kullanılan yöntemler ile pulpa canlılığı incelenemediği için; güncel terminolojideki ismi ile “Pulpa duyarlılığı testlerini (termal, elektrikli, mekanik) yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler	
Radyografik algoritma kullanımı	“Dental radyografik algoritma kullanabilme” şeklinde güncellenmiştir.
E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	
Laboratuvar inceleme için istek formunu doldurabilme	“Örnek inceleme için laboratuvar istek formunu doldurabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Tükürük akış hızının değerlendirilmesi	“Tükürük akış hızını belirleme ve değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Tükürük tamponlama kapasitesinin değerlendirilmesi	“Tükürük tamponlama kapasitesini belirleme ve değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.

Tükürükte laktobasil ve mutans sayısı	“Tükürükte laktobasil ve mutans sayımı yapabilme ve değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	
Bilinç değerlendirmesi yapabilme	“Hastanın bilincinin açık / kapalı olduğunu değerlendirebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Bilinçli sedasyon yapabilme	“Tüm düzeylerde sedasyon ve genel anestezi altındaki hastalarda diş tedavisi yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Daimi dişlerde vital amputasyon tedavisi	“Genç sürekli dişlerde vital amputasyon yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Derin sedasyon yapabilme	“Tüm düzeylerde sedasyon ve genel anestezi altındaki hastalarda diş tedavisi yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Estetik konturlayabilme	“Gülüş tasarımı yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Hukuki ehliyeti belirleyebilme*	DUÇEP-2024'te “Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları Bölümü” ne alınmıştır.
Kanal dolgusu komplikasyonlarının tedavisi	“Kanal dolgusu komplikasyonlarını (taşkın sealer ve/veya güta-perka) tedavi edebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Kanal içi irrigasyon komplikasyonlarının tedavisi	“Kanal içi yıkama (irigasyon) (sodyum hipoklorit solüsyonu taşması) komplikasyonlarını tedavi edebilme” şeklinde güncellenmiştir.
Koronoradiküler restorasyon	“Endo-kuron yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Kuron kırığı (basit) tedavisi ve Kuron kırığı (komplike) tedavisi	“Kuron kırığı tedavisi yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.

Kuron-kök kırığı (basit) tedavisi ve Kuron-kök kırığı (komplike) tedavisi	“Kuron-kök kırığı tedavisi yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Mikroendodontik tedaviler	“Minimal invaziv endodontik tedavi yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Post uygulaması	“Kanal içi post uygulayabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Rıza ehliyetini belirleyebilme*	DUÇEP-2024'te “Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları Bölümü” ne alınmıştır.
Tıbbi uygulamalarda etik sorunları çözebilme*	DUÇEP-2024'te “Profesyonellik ve Liderlik Bölümü” ne alınmıştır.
G- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları	
Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme	“Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme ve uygulayabilme” şeklinde güncellenmiştir.
H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	
İş sağlığı ve iş güvenliği (iş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) uygulamalarına destek olabilme	“Diş hekimliğinde iş sağlığı ve güvenliği (iş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) uygulamalarını yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar gibi) uygulamalarına destek olabilme	“Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar gibi) uygulamalarını yapabilme” şeklinde güncellenmiştir.
Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye destek olabilme	“Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilme” şeklinde güncellenmiştir.

DUÇEP-2016'da Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde bulunan bazı maddeler; DUÇEP-2024'te var olan diğer uygulamaların kapsamında olması, bir klinik uygulamanın basamağı (temel uygulama) olması, güncel diş hekimliğinde önerilen ve uygulanan bir tedavi yöntemi olmaması gibi nedenlerle listeden çıkarılmıştır. Bu doğrultuda DUÇEP-2024 dokümanında **Diş Hekimliği**

Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde yer almayan maddeler gerekçeleriyle birlikte **Tablo 19**'da verilmiştir.

Tablo 19. DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde “Yer Almayan Maddeler”

DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde Yer Almayan Maddeler	Gerekçe
B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	
Gülme hattını analiz edebilme ve düzenleyebilme	“ Gülüş tasarımı yapabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler	
Sintigrafi çekebilme	“ Diş hekimliği uygulaması olmadığı ” için çıkarılmıştır.
F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	
Apeksogenezis	“ Vital pulpa tedavileri ” kapsamında olduğu için çıkarılmıştır.
Çenelik uygulayabilme	“ Ağız dışı ortodontik aparey uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
Dentin pini uygulaması	Adezif diş hekimliği uygulamaları ile birlikte kullanımına gereksinim duyulmadığı için çıkarılmıştır.
Doğumsal diş eksikliğinde ortodontik sürme rehberliği tedavisi yapabilme	“ Sürekli diş çekimi ile yapılan ortodontik sürme rehberliği (seri çekim) tedavisi uygulayabilme ” veya “ Sürekli diş çekimi olmadan yapılan ortodontik sürme rehberliği tedavisi uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
Doğumsal diş eksikliklerinde sabit ortodontik tedavi ile boşluk kapatabilme	“ Sabit ortodontik tedavi uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.

Doğumsal ve kazanılmış diş eksikliklerinde preprotetik amaçla ortodontik yer sağlayabilme	“ Sabit ortodontik tedavi uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
Head-gear uygulaması	“ Ağız dışı ortodontik aparey uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
İnsizyon	“ Bir klinik uygulamanın basamağı (temel uygulama) ” olduğu için çıkarılmıştır.
Kök çekimi	“ Diş çekimi (cerrahi) (kırılan veya kalmış diş kökleri ile kemik retansiyonlu olmayan yarı gömülü dişlerin komplike olmayan çekimleri) yapabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
Kültür için örnek alabilme	“ Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler ” bölümünde yer almaktadır.
Ortopedik yüz maskesi uygulaması	“ Ağız dışı ortodontik aparey uygulayabilme ” kapsamında olduğundan çıkarılmıştır.
Ölçü alma	“ Bir klinik uygulamanın basamağı (temel uygulama) ” olduğu için çıkarılmıştır.
Periodontal doku yaralanmalarının tedavisi	Detaylandırıldığı için çıkarılmıştır.
Post-core (döküm)	Güncel diş hekimliğinde önerilen ve uygulanan bir tedavi yöntemi olmadığı için çıkarılmıştır.
Rejeneratif materyal uygulaması	“ Bir klinik uygulamanın basamağı (temel uygulama) ” olduğu için çıkarılmıştır.

DUÇEP-2024'te Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi; diş hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA ve ADEE raporları, güncel kaynak kitaplar ve literatürler tekrar incelenerek ve paydaşlardan gelen tüm geri bildirimler tizlikle değerlendirilerek son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenmiş ve detaylandırılmıştır. DUÇEP-2024 dokümanında **Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine eklenen maddeler** öğrenme düzeyleri ile birlikte **Tablo 20**'de verilmiştir.

Tablo 20. DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine “Eklenen Maddeler ve Öğrenme Düzeyleri”

DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine Eklenen Maddeler	Öğrenme Düzeyi
B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	
Baş-boyun lenf bezi muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
Dental büyültme araçlarını (dental lup, dental mikroskop) kullanabilme	1
Paranasal sinüs muayenesi yapabilme ve klinik bulguları değerlendirebilme	4
Pulpa canlılığı testlerini (laser Doppler flowmetry, pulse oximetry) yapabilme ve değerlendirebilme	1
Tanı ve tedavi planlaması yapabilme	3
C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler	
EKG normal ritim değerlendirebilme	2
Periapikal açılı röntgen çekebilme	4
Periapikal açılı radyografileri değerlendirebilme	4
D- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim	
Konsültasyon istemi hazırlayabilme	4
E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	
Kas tonus analizi yapabilme	1
F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	
Acil durumlarda triaj yapabilme	3
Akupunktur uygulayabilme	1
Başlangıç çürük tedavisinde rezin infiltrasyon tedavisi yapabilme	1
Hipnoz uygulayabilme	1
İç kök rezorpsiyonu olan dişte kök kanalı tedavisi yapabilme	2
Kemik ogmentasyonu yapabilme	1
Kök kanalı dezenfeksiyonunda lazer uygulayabilme	1

Kök kanalı şekillendirme komplikasyonlarını tedavi edebilme	3
Minimal invaziv endodontik tedavi yapabilme	1
Model set-up yapabilme	1
Rejeneratif endodontik tedavi yapabilme	1
Rejeneratif periodontal tedavi yapabilme	1
Retrograd dolgu yapabilme	1
Sefalometrik cerrahi planı yapabilme	1
Servikal dış kök rezorpsiyonu olan dişlerin endodontik tedavisini yapabilme	2
Süt dişi çekimi yapabilme	3
Travmatik konkuzyon tedavisi yapabilme	3
Travmatik subluksasyon tedavisi yapabilme	3
Travmatik yumuşak doku yaralanmalarını (dudak, yanak, dil) tedavi edebilme	2
H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	
Ergonomik ve güvenli çalışma ortamı sağlayabilme	4
Enfeksiyon kontrol ve sterilizasyon talimatlarını uygulayabilme	4
İ- Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları	
Hasta suistimal ve/veya ihmali yönetebilme	2
J- Profesyonellik ve Liderlik	
Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme	3
Diş hekimliği kliniğinde kalite yönetimi sistemini uygulayabilme	3
Ekip yönetimi yapabilme	3
Etkili iletişim kurabilme	4
Mevzuatı takip edebilme	3
Risk yönetimi yapabilme	3
Sosyal medya yönetimi yapabilme	2
Teknoloji okur yazarlığı	2

DUÇEP-2024'te Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Öğrenme Düzeyleri; diş hekimliği eğitime yönelik güncel ADEA ve ADEE raporlarının tekrar incelenmesi ve paydaşlardan gelen tüm geri bildirimlerin titizlikle

değerlendirilmesi doğrultusunda güncellenmiştir. DUÇEP-2024 dokümanında **Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinde öğrenme düzeyi güncellenen maddeler** karşılaştırmalı olarak **Tablo 21**'de verilmiştir.

Tablo 21. DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi “Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler”

DUÇEP-2024 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>	<u>DUÇEP-2024</u> <u>GÜNCEL</u> <u>ÖĞRENME</u> <u>DÜZEYİ</u>	DUÇEP-2016 ÖĞRENME DÜZEYİ
B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene		
Diş çürüğü riskini belirleyebilme	4	2
C- Genel ve Soruna Yönelik Radyografik Muayene, İleri Görüntüleme ve İlgili Diğer İşlemler		
El-bilek filmi değerlendirmesi (kemik yaşı tayini) yapabilme	1	2
Sefalometrik ve el-bilek grafleri çekebilme	2	1
Temporomandibuler eklem (TME) graflerini değerlendirebilme	2	3
D- Kayıt Tutma Raporlama ve Bildirim		
Ağız dışı fotoğraf çekebilme	3	2
Ağız içi fotoğraf çekebilme	3	2
E- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler		
Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2	3
Subgingival örnek alabilme	2	1
F- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar		
Ağız içi lokal anestezi uygulayabilme (infiltratif / rejijonal)	4	3
Apeksifikasyon tedavisi yapabilme	2	1
Cam iyonomer restorasyon	4	3
Direkt pulpa kuafajı yapabilme	4	3
Eksizyonel biyopsi yapabilme	2	1
Erken teması uzaklaştırabilme	4	3
Gingivektomi ve gingivoplasti yapabilme	2	1

Hastanın bilincinin açık / kapalı olduğunu değerlendirebilme*	4	3
Hayati bulguların (vücut ısısı, nabız, solunum ve kan basıncı) ölçme ve değerlendirmesini yapabilme	4	3
İnsizyonel biyopsi yapabilme	2	1
Kanal dolgusu komplikasyonlarını (taşkın sealer ve/veya güta-perka) tedavi edebilme*	1	2
Kuron-kök kırığı tedavisi yapabilme*	3	2
Kök kanalı tedavisini yenileyebilme (retreatment)	3	2
Kötü haber verebilme	4	3
Okluzyonu kontrol edebilme	4	3
Ortodontik hareketli aparey uygulaması (alışkanlık kırıcı)	2	3
Renk analizi (renk skalası) yapabilme	4	3
Restorasyonda okluzal uyumlama yapabilme	4	3
G- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları		
Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme ve uygulayabilme*	4	3
H- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları		
Diş hekimliğinde iş sağlığı ve güvenliği (iş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) uygulamalarını yapabilme*	3	1
Tütün, alkol ve madde kullanımı ile ilgili sorunları saptayabilme ve önlem alabilme	2	1

* Aynı zamanda isim değişikliği de olan maddeleri göstermektedir.

EKLER

Eklerin güncel hallerine ve diğer örneklere www.ddk.org.tr internet adresinden ulaşılabilmektedir.

EK-1. "Belirtiler ve Bulgular Listesi" Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenme Hedefi
Diş Ağrısı (AT)	Ayırıcı tanısını yapar	Tanır	Belirtinin / bulgunun tanımını yapar.
			Hastaların belirtiyi / bulguyu ifade etmede kullandıkları farklı terimleri söyler.
			Belirtinin / bulgunun oluşumundaki temel mekanizmayı açıklar.
			Belirtinin / bulgunun ayırıcı tanısında sık yapılan hataları açıklar.
			Mortalite / morbiditesi yüksek nedeni öncelikle düşünür.
			Sıklığı yüksek nedeni morbid / mortal nedenden sonra düşünür.
			Erken yapılan ayırıcı tanının prognoza etkisini açıklar.
		Özelliklerini belirler	Belirtinin / bulgunun farklı hastalıklarda / durumlarda görülebilecek özelliklerini sınıflar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "başlangıç yerinin" özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "başlangıç yerinden sonra veya eş zamanlı yayılma özelliklerini" mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "başlangıç şekli / niteliği" (batar tarzda, kendiliğinden, ani vb.) özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "şeklin / niteliğin zaman içindeki değişiminin" özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen başlangıç / görülme "zamanlamasının" (sabah, akşam, yatarken, yemekten sonra vb.) özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen zaman içindeki "gelişiminin" (sürekli,

			dönemsel, sıklık) özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "şiddet derecesindeki değişimin / progresin" (artma / azalma, işlev kaybı) özelliklerini mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda görülen "artıran / azaltan neden / durum" özelliklerini mekanizması ile açıklar.
		Eşlik eden riskleri belirler	Farklı hastalıklarda / durumlarda belirtinin görülmesine risk oluşturan faktörleri sayar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda belirtinin görülmesine risk oluşturan faktörleri mekanizması ile açıklar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda belirtinin görülmesi açısından riskli olan grupları gerekçesi ile açıklar.
			Bir olguda risk faktörlerini belirler.
			Risk faktörlerini sorgulamayı tercih eder.
		Eşlik eden belirtileri belirler	Eşlik edebilen tüm belirtileri sayar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda belirtiyeye eşlik eden tipik belirti paketini açıklar.
		Eşlik eden bulguları belirler	Eşlik edebilen tüm bulguları sayar.
			Farklı hastalıklarda / durumlarda bulguya eşlik eden tipik bulgu paketini açıklar.
		Görüntüleme sonuçlarını değerlendirir	Ayırıcı tanıda kullanılan tüm görüntüleme yöntemlerini öncelik sırasına göre sayar.
			Panoramik radyografide görülen farklı hastalık / durumlara ilişkin özellikleri göstererek açıklar.
			Periapikal radyografide görülen farklı hastalık / durumlara ilişkin özellikleri göstererek açıklar.
			İsırma (bite-wing) radyografisinde görülen farklı hastalık / durumlara ilişkin özellikleri göstererek açıklar.
			Dentomaksillofasiyal bölgede konik ışınli bilgisayarlı tomografi (CBCT) raporunda bulunan farklı hastalık / durumlara ilişkin özellikleri açıklar.
		Ayırıcı tanısını yapar	Ayırıcı tanıda yer alan hastalık / durumları sayar.

EK-2. “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenme Hedefi
Nekrotizan Gingivitis (NG) (TT, A)	Tanısını koyar	Göz önüne alır	Tanımını yapar.
			Toplum içindeki sıklığını yaş ve cinsiyete göre söyler.
			Tanıda diş hekiminin rolünü açıklar.
			Erken tanının prognoza etkisini açıklar.
			Sık görülen komplikasyonlarını sürelerine göre sıralar.
			Sık görülen belirti ile gelen hastada öncelikle düşünür.
		Risklerini belirler	Nedenlerini mekanizması ile açıklar.
			Risk oluşturan faktörleri mekanizması ile açıklar.
			Riskli grupları gerekçesi ile açıklar.
			Bir olguda risk faktörlerini belirler.
			Risk faktörlerini sorgulamayı tercih eder.
		Belirtilerini belirler	Tüm belirtileri sayar.
			Tipik belirti paketini açıklar.
			Belirtileri mekanizmaları ile açıklar.
			Belirtilerin gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar.
			Belirtileri özellikleri ile açıklar.
			Belirtilerin hastalığın dönemlerine (epizoduna) göre özelliklerini açıklar.
			Belirtileri özellikleri ile sorgulamayı tercih eder.
			Bir olguda belirtileri hastalığın dönemlerine (epizoduna) uygun belirler.
		Bulgularını belirler	Tüm bulguları sayar.
			Tipik bulgu paketini açıklar.
			Bulguları mekanizmaları ile açıklar.
			Bulguların gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar.

			Bulguları özellikleri ile açıklar.
			Bulguların hastalığın dönemlerine (epizoduna) göre özelliklerini açıklar.
			Bulgulara özel muayene yapar.
			Bir olguda bulguları hastalığın dönemlerine (epizoduna) uygun belirler.
		Ayırıcı tanısını yapar	Tanı kriterlerini açıklar.
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkları / durumları sayar.
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların belirtilerini özellikleri ile ayırt eder.
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların / durumların bulgularını özellikleri ile ayırt eder.
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların / durumların görüntüleme bulgularını özellikleri ile ayırt eder.
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların / durumların laboratuvar bulgularını özellikleri ile ayırt eder.
			Bir olguda ayırıcı tanı yapar.
	Tedavi eder	Psiko-sosyal tedaviyi uygular	Hastalığa etki eden psiko-sosyal etkileri sonuçları ile açıklar.
			Psiko-sosyal etkilerin mekanizmasını açıklar.
			Psiko-sosyal çevrenin hastalığa uygun şeklini açıklar.
			Bir olguda psiko-sosyal çevreyi hastalığa uygun şekilde düzenler.
			Hastanın uyması gereken psiko-sosyal kuralları açıklar.
			Hastanın psiko-sosyal çevresindeki olumsuz faktörleri belirlemeyi tercih eder.
			Hastanın psiko-sosyal destek alma şeklini açıklar.
			Hastanın psiko-sosyal desteğini düzenler.
		Medikal tedaviyi uygular	Hastalığın patojen mekanizmasına uygun farmakoterapötik ajanları sayar.
			Hastalığın dönemlerine (epizoduna) uygun

			farmakoterapötik protokolü açıklar.
			Bir olguda hastalığın dönemlerine (epizoduna) uygun farmakoterapötik protokolü belirler.
			Farmakoterapötik ajanların etki mekanizmalarını açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini açıklar.
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini belirler.
			Farmakoterapötik ajanların dozajını açıklar.
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların dozajını belirler.
			Farmakoterapötik ajanların yan etkilerini açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını açıklar.
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını belirler.
			Farmakolojik tedavi yanıtı kriterlerini açıklar.
			Bir olguda farmakoterapötik tedavinin sonuçlarını belirler.
		Acil tedaviyi uygular	Hastalığın acil durum kriterlerini açıklar.
			Bir olguda hastalığın acil durum kriterlerini belirler.
			Bir olguda hastalığın acil durum tedavi protokolünü uygular.
			Hastalığın acil durum tedavi protokolünü açıklar.
		Kısa dönem takip yapar	Takip sıklığını açıklar.
			Takip protokolünü açıklar.
			Bir olguda takip protokolünü planlar.
	Komplikasyonları yönetir	Komplikasyon tanısı koyar	Tedavi edilmemiş hastalığın komplikasyonlarını sayar.
			Hastalık dönemlerine (epizoduna) uygun komplikasyonları açıklar.
			Hastalık dönemlerine (epizoduna) uygun komplikasyonları belirler.
		Komplikasyon tedavisine yönlendirir	Komplikasyon tedavi protokollerini açıklar.

			Bir olguda komplikasyon tedavi protokolünü uygular.
			Komplikasyonların sevk kriterlerini açıklar.
	Acil durum tanısı koyar	Acil belirtileri belirler	Sosyal yaşamı bozan belirtileri sayar.
			Sosyal yaşamı bozan belirtilerin mekanizmalarını açıklar.
			Sosyal yaşamı bozan belirtileri belirlemeyi önemser.
			Sosyal yaşamı bozan belirtilerin özelliklerini açıklar.
			Bir olguda sosyal yaşamı bozan belirtileri belirler.
		Acil bulgularını belirler	Sosyal yaşamı bozan bulguları sayar.
			Sosyal yaşamı bozan bulguların mekanizmalarını açıklar.
			Sosyal yaşamı bozan bulguları belirlemeyi önemser.
			Sosyal yaşamı bozan bulguların özelliklerini açıklar.
			Bir olguda sosyal yaşamı bozan bulguları belirler.
	Acil durum tedavisi yapar	Acil medikal tedavi yapar	Hastalığın patojen mekanizmasına uygun farmakoterapötik ajanları sayar.
			Acil durum farmakoterapötik protokolü açıklar.
			Bir olguda acil durum farmakoterapötik protokolü uygular.
			Farmakoterapötik ajanların etki mekanizmalarını açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların dozajını açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların yan etkilerini açıklar.
			Farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını açıklar.
			Farmakolojik tedavi yanıtı kriterlerini açıklar.
		Acil durum sevki yapar	Yapılan ilk girişimin hastanın psiko-sosyal yaşamını stabilize etme süresini açıklar.
			Yapılan ilk girişim ile sağlanan psiko-sosyal bulguların

			stabilizasyonunu bozacak riskleri açıklar.
			Yapılan ilk girişimin dışında hangi acil tedavi durumlarının olduğunu sayar.
			Bir olgunun yapılan ilk girişimin dışında hangi acil tedavi durumların gereksinimi olduğunu belirler.
			Acil durum sevk şeklini belirler.

EK-3. “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenme Hedefi
Vital Dişlerde Kök Kanalı Tedavisi Yapabilme (3)	Tedaviye hazırlık yapar	Kök kanalı tedavisi endikasyonu koyar	Kök kanalı tedavisinin tanımını yapar.
			Kök kanalı tedavisi gerektiren hastalıkları sayar.
			Kök kanalı tedavisi endikasyonlarını sıklığına göre sayar.
			Kök kanalı tedavisi endikasyonlarını mekanizması ile açıklar.
		Kontrendikasyon / Riskleri belirler	Kök kanalı tedavisinin kontrendikasyonlarını gerekçesini açıklar.
			Kök kanalı tedavisinin risklerini sayar.
		Hastayı hazırlar	
		Tedavi uygulamak üzere hazırlık yapar	
	Komplikasyon önlemini alır		
	Anestezi hazırlığı yapar		
	Tedavi işlemini uygular	Hastaya pozisyon verir	
		Anestezi, sedasyon, antisepsi sağlar	
		Rubber dam yerleştirir	
		Endodontik giriş kavitesini hazırlar	
		Kanal ağızlarını bulur ve kontrol eder	
		Pulpayı ekstirpe eder	
		Kök kanalında çalışma uzunluğunu hesaplar	
		Kök kanalını şekillendirir ve yıkar	
		Kök kanalını kurutur	
		Master güta-perka (MGP) konunun kök kanalına uyumunu klinik ve radyografik olarak kontrol eder	
Sealer'ı uygun kıvamda hazırlar			

	Tedavi işlemini uygular	Çalışma uzunluğunda kanal duvarlarına sealer uygular	
		Sealer'a bulanmış MGP'yi kök kanalına yerleştirir ve lateral kompaksiyon uygular	
		Kök kanalını yardımcı güta-perka konları ile lateral kompaksiyon yöntemiyle doldurur	
		Kanal dolgusunun kalitesini radyografi çekerek kontrol eder	
		Güta-perka konlarını kanal ağzı seviyesinden uzaklaştırır ve vertikal kondensasyon uygular	
		Endodontik kavitenin içini temizler	
		Kaide materyalini yerleştirir	
		Kaviteyi geçici restorasyon materyali ile kapatır veya sürekli restorasyonu yapar	
	Okluzyonu kontrol eder		
Kontrol eder	İşlem sonrası hastanın kontrolünü yapar		

EK-4. "DY Kodu" Örnek Belirtke Tablosu

[\(DY Kodu açıklaması için tıklayınız\)](#)

DUÇEP Yeterliliği	Alt Yeterlilik	Öğrenme Hedefi
Duruma ilişkin Diş Hekimliği Yaklaşımı (DY) gösterir	Duruma ilişkin ağız belirtilerini belirler	Duruma bağlı olarak gözlenen ağız belirtilerini sıralar.
		Duruma ilişkin sistemik belirtilerden prognostik önemi olanları söyler.
		Duruma bağlı olarak gözlenen ağız belirtilerinin hastalık sürecindeki prognostik önemini açıklar.
		Duruma özgü olmayan ağız belirtilerinin hastalığın prognozu ile ilişkisini açıklar.
		Benzer ağız bulguları ile seyreden diğer durumların bulgular açısından farklarını açıklar.
	Duruma ilişkin ağız bulgularını belirler	Duruma bağlı olarak gözlenen ağız bulgularını sıralar.
		Duruma ilişkin sistemik bulgulardan prognostik önemi olanları söyler.
		Duruma bağlı olarak gözlenen ağız bulgularının hastalık sürecindeki prognostik önemini açıklar.
		Duruma özgü olmayan ağız bulgularının hastalığın prognozu ile ilişkisini açıklar.
		Benzer ağız bulguları ile seyreden diğer durumların bulgular açısından farklarını açıklar.
	Duruma ilişkin radyolojik bulguları belirler	Duruma ilişkin diş hekimliği yaklaşımında gerekli görüntüleme istemlerini nedenleri ile açıklar.
		Duruma ilişkin görüntüleme sonuçlarının dental tedaviye etkilerini alınacak önlemleri ile açıklar.
	Duruma ilişkin laboratuvar bulgularını belirler	Duruma ilişkin diş hekimliği yaklaşımında gerekli laboratuvar istemlerini nedenleri ile açıklar.
		Duruma ilişkin laboratuvar sonuçlarının dental tedaviye etkilerini alınacak önlemleri ile açıklar.
	Durumun primer ağız sorunları ile etkileşimini saptar	Durumun primer ağız sorunlarına etkilerini açıklar.
		Primer ağız sorunlarının durumu etkileme şeklini açıklar.
		Karşılıklı etkileşimin farklı faktörler ile nasıl değişebileceğini açıklar.
	Durumun medikasyonunun oral ve dental etkisini belirler	Durum için kullanılan ilaçların dental tedavide oluşturduğu riskleri sıralar.
		Durum nedeni ile diş hekimliği yaklaşımında kullanılacak ve kullanılmayacak ilaçları sıralar.

		Duruma ait ilaçların neden olabileceği ağız bulgularını mekanizması ile açıklar.
		Duruma ait ilaçların neden olabileceği ağız bulgularını, bu bulguların kendi aralarındaki ilişkileri ile açıklar.
	Durumun dental tedavide oluşturması gereken farklılıkları belirler	Durum için kullanılan ilaçların olumsuz etkilerini azaltmak için kullanılan önleyici tedavileri açıklar.
	Durumun dental tedavide risk oluşturan faktörlerini belirler	Durumun dental tedavide risk oluşturma durumunu mekanizması ile açıklar.
		Durumun dental tedavi risklerini önleme yöntemlerini açıklar.
		Durumun dental tedavi için oluşturduğu kontrendikasyon kriterlerini açıklar.
	Duruma uygun dental medikal yaklaşımı oluşturur	Duruma sahip bireylerde dental yaklaşım seçeneklerini sıralar.
		Dental tedavilerin durumun prognozuna olumsuz etkilerini mekanizması ile açıklar.
		Dental tedavilerin durumun prognozuna olumsuz etkilerini önlemleri ile ilişkilendirir.
	Duruma uygun oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımı oluşturur	Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskleri sayar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu risklerin sık görülenlerini mekanizması ile açıklar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskler için alınması gereken önlemleri açıklar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için kontrendike olma kriterlerini açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskleri sayar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu risklerin sık görülenlerini mekanizması ile açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskler için alınması gereken önlemleri açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için kontrendike olma kriterlerini açıklar.

EK-5.Örnek Kavram Haritası: Periodontitisin Etiyolojisi

